

SUOMEN
OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

SOK-YHTYMÄ

2000
VUOSIKERTOMUS

SISÄLTÖ

Timo Sarpanevan lasitaideteos "Liber mundi",
"Maailman kirja" (v. 2000) Ässäkeskuksen 8. kerroksen aulassa

S-ryhmän toiminta-ajatus.....	4
Pääjohtajan katsaus.....	5
SOK-yhtymä lyhyesti.....	6
Tilinpäätös tilikaudelta 2000	
Hallituksen toimintakertomus.....	7
SOK-yhtymän konsernituloslaskelma.....	10
SOK-yhtymän konsernitase.....	11
SOK-yhtymän konsernirahoituslaskelma.....	12
SOK:n tuloslaskelma.....	14
SOK:n tase.....	15
SOK:n rahoituslaskelma.....	16
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet.....	17
Tilinpäätöksen liitetiedot.....	20
Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat.....	34
Hallituksen ehdotus SOK:n tilikauden ylijäämän käyttämisestä.....	35
Tilintarkastuskertomus.....	36
Hallintoneuvoston lausunto.....	36
Kenttäryhmä.....	38
Käyttötavararyhmä.....	41
Hotelli- ja ravintolaryhmä.....	44
Hallintoryhmä.....	46
Kehitystoiminnot.....	49
Henkilöstö- ja viestintätoiminnot.....	51
SOK-yhtymän henkilöstökatsaus 2000.....	52
Osakkuusyhtiöt.....	54
S-ryhmä.....	55
S-ryhmä ja ympäristö.....	56
Hallintoneuvosto.....	60
Hallitus.....	61
Valvontajärjestelmä.....	62
SOK-yhtymän organisaatio 1.1.2001.....	63
S-ryhmän toimintamalli.....	64
S-ryhmä numeroin.....	65
Tilastoja.....	66

S-RYHMÄN TOIMINTA-AJATUS

S-RYHMÄN TEHTÄVÄNÄ
ON TUOTTAA PALVELUJA JA
ETUJA SITOUTUNEILLE
ASIAKASOMISTAJILLEEN.

S-ryhmän muodostavat
osuuskaupat ja
Suomen Osuuskauppojen
Keskuskunta (SOK)
tytäryhtiöineen.

SOK-yhtymän muodostavat
Suomen Osuuskauppojen
Keskuskunta (SOK)
ja sen tytäryhtiöt.

SOK:n tehtävänä S-ryhmän
keskusliikkeenä on edistää ja
kehittää osuuskauppojen ja
muiden S-ryhmään kuuluvien
yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa
ryhmän kokonaisvoimavarojen
tehokasta käyttöä sekä valvoa
S-ryhmän ja sen eri osien
toimintaa ja etuja.

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Kaupan toimintaedellytykset vuonna 2000 olivat edelleen hyvät. Maamme kokonaistuotanto jatkoi kasvuaan ennakkotietojen mukaan vahvalla 5,7 prosentin tasolla. Vientiteollisuutemme hyvä veto jatkui yltäen noin 26 prosentin kasvuun. Samalla kauppa- ja vaihtotaseemme säilyivät vahvasti ylijäämäisinä. Vähittäiskaupan kokonaisuusmyynti kasvoi arvoltaan 5,7 prosenttia. Kaupan eri toimialojen myynnit kehittyivät edelleen jossain määrin eri vauhdilla.

Kuluttajien tulevaisuudenuskoa mittaava luottamusindikaattori laski vuoden mittaan nousten kuitenkin marras-joulukuussa kohtuulliselle 12 pisteen tasolle. Merkille pantavaa oli, että kuluttajien usko oman talouden tilaan säilyi ennallaan, sen sijaan maan talouden tilan kehityksestä ei oltu vakuuttuneita. Kaupan kannalta tärkeä indikaattori, kyselyajan kohdan edullisuus kestokulutustavaroiden hankintaan, laski merkittävästi vuoden aikana. Vaikka Suomi ei kulutuskäyttäytymisessä ole läheskään USA:n kaltainen maa pörssikursien vaikutuksen suhteen, niin jossain määrin kurssien rajuilta heilahduksilla ja laskulla on jo osuutta suomalaistenkin kuluttajien käyttäytymiseen.

S-ryhmän vähittäismyynti vuonna 2000 oli 36,2 mrd. markkaa. Lisäystä edelliseen vuoteen tässä oli 6,5 prosenttia. Se oli 0,8 prosenttiyksikköä koko maan vähittäiskaupan kasvua enemmän. S-ryhmän päivittäistavara-kauppa ylsi 6,8 prosentin kasvuun. Kun koko maan vastaava kehitys oli 3 prosentin tasoa, tulee markkinaosuutemme nousemaan 28,9 prosenttiin. SOK-yhtymän liikevaihto oli 16,4 mrd. markkaa, jossa oli lisäystä 8 prosenttia. S-ryhmän yhteenlaskettu tulos ennen satunnaiseriä oli 1 200 milj. markkaa voitollinen ja 100 milj. markkaa edellisen vuoden tulosta parempi. SOK-yhtymän tulos oli 323 milj. markkaa.

Kanta-asiakasjärjestelmien välisessä kilpailussa S-ryhmä menestyi asiakasomistajille kehitetyllä bonusjärjestelmällä edelleen hyvin. Bonusmyynti kasvoi 19 prosenttia ja asiakasomistajille kertyi Bonusta 489 milj. markkaa. Siinä oli lisäystä 97 milj. markkaa edellisestä vuodesta.

Vuosi 2001 on alkanut kaupan näkökulmasta lupaavasti. USA:n ja Japanin talouksien epävarmuuksista ja pörssikursien alavireisyydestä huolimatta kauppa on käynnistynyt vähintäänkin tyydyttävästi lukuun ottamatta autokauppaa ja eräitä muita kestokulutushyödykkeitä. Maamme talouden kehityssennusteet ennakoivat maltillisempaa kasvua kuin viime vuonna, mutta arvot ovat edelleen tyydyttävällä tasolla. Laskeva inflaatio ja korkotaso yhdessä riittävän maltillisten palkkatarkkaisu- ja veron kevennysten kanssa varmistanevat kotitalouksien reaaliostovoiman nousevan hyvälle 5,5 prosentin tasolle. Ellei kuluttajien luottamusta häiritä öljyn hinnan tai jonkin muun vastaavan tekijän muodossa, kaupalla on edessään edelleen kasvun vuosi.

S-ryhmä jatkaa toimintansa kehittämistä syventämällä kumppanuuden ajatusta niin asiakasomistajien, tavarantoi-
mittajien kuin muidenkin sidosryhmien suuntaan. Esitän parhaat kiitokseni asiakasomistajillemme ja muille sidosryhmille S-ryhmää kohtaan osoitetusta luottamuksesta. S-ryhmän hallintoon osallistuneita kiitän hyvästä yhteistyöstä. Osuuskauppojen ja SOK-yhtymän henkilöstöä kiitän hyvin suoritetusta ja tuloksellisesta työstä asiakasomistajiemme hyväksi ja toivotan hyvää työvirettä alkaneelle vuodelle.

Helsinki 14.3.2001

Jere Lahti

SOK-YHTYMÄ LYHYESTI

	2000	1999
Liikevaihto Mmk	16 375	15 102
Liikevoitto Mmk	339	319
Tulos ennen satunnaisia eriä Mmk	323	292
Bruttoinvestoinnit Mmk	361	380
Taseen summa Mmk	7 890	7 414
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,2	8,9
Omavaraisuusaste %	30,9	29,4
Henkilöstö	5 062	5 043

Kaupan toimintaympäristö 2000

Suomen kansantalous kehittyi edelleen suotuisasti vuoden 2000 aikana. Tilastokeskuksen mukaan tammi-lokakuun kokonaistuotannon kasvu oli noin 5,5 prosenttia. Tehdasteollisuudessa tuotantoaan lisäsivät tammi-marraskuussa erityisesti metalliteollisuus (+22 %) sekä elektroniikka- ja sähköteollisuus (+38 %); näihin aloihin on pitkälti perustunut viennin voimakas kasvu. Koko vuoden kokonaistuotannon kasvu ylittää selvästi 5 prosenttia.

Yksityisten kulutusmenojen kasvuvauhti säilyi myös korkealla tasolla. Tammi-syyskuulle volyymin kasvua tilastoitiin 4,5 prosenttia. Kestokulutustavaroiden kasvu oli alkuvuonna vahvaa, mutta heikkeni vuoden kuluessa; tammi-syyskuun kasvu oli runsaat 7 prosenttia. Henkilöautojen rekisteröinnit vähenivät 1,1 prosenttia vuoden 2000 aikana.

Puolikestävässä tavaroiissakin päästiin 5,5 prosentin kasvuun ja lyhytikäisten tavaroiden (päivittäistavarat, polttoaineet ja energia) kulutus kasvoi 2,6 prosenttia. Palveluiden kulutus lisääntyi 2,5 prosenttia. Kuluttajien luottamus talouteen palautui vuoden lopulla syksyn notkahduksen jälkeen.

Hintakehityksessä tapahtui vuoden 2000 aikana suuria heilahteluja. Öljyn hinnan voimakas nousu kiihdytti inflaatiota syksyn aikana, mutta vuoden loppua kohti öljyn hinta kääntyi laskuun. Vuotuinen kuluttajahintojen keskimääräinen nousu oli 3,4 prosenttia. Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hinnat kohosivat yhden prosentin. Hyödykeryhmistä inflaatiota kiihdyttivät eniten asumismenot (+5,4 %) ja liikenne (+5,8 %).

Vähittäiskaupan kasvussa vuositasolla päästiin noin 5,5 prosenttiin. Kasvusta hintojen nousun osuus oli noin 1 prosentti ja volyymin kasvu noin 4,5 prosenttia. Tavaratalokaupan volyymi kasvoi marraskuun loppuun mennessä noin 5,5 prosenttia ja päivittäistavara-kaupan volyymi 3,8 prosenttia.

Vuonna 2000 anniskeluravintoloiden myynnin arvo kasvoi noin 6 prosenttia. Hotellien yöpymismäärät lisääntyivät noin 4 prosenttia. Majoitustarjonnan kasvun johdosta huonekäyttöaste pysyi noin 50 prosentissa.

Konsernirakenteen muutokset

Sokos Hotel Kimmelin liiketoiminta siirtyi toukokuun alussa Pohjois-Karjalan Osuuskaupan ja Sokos Hotels Oy:n perustamalle Hotelli Joensuun Kimmel Oy:lle, josta Sokos Hotels Oy:n omistusosuus on 33 prosenttia. Uusi yhtiö on siten SOK-yhtymän osakkuusyhtiö. Sokos Hotels Oy:n omistama KOY Joensuun Kimmel myi helmikuun alussa Sokos Hotel Kimmelin tontin ja rakennuksen. Samalla tehtiin ostajan kanssa pitkäaikainen vuokrasopimus.

Kajaanissa sijaitsevan kiinteistötytäryhtiön koko osakekanta myytiin huhtikuun alussa kiinteistössä liiketoimintaa harjoittavalle Osuuskauppa Maakunnalle. Vastaavasti Hämeenlinnassa sijaitsevan kiinteistöosakkuusyhtiön osakkeet myytiin helmikuun alussa kiinteistössä marketkauppaa harjoittavalle Osuuskauppa Hämeenmaalle.

Tampereella sijaitsevan kiinteistötytäryhtiön koko osake-

kanta myytiin heinäkuun lopussa Pirkanmaan Osuuskaupalle, joka harjoittaa kiinteistössä liiketoimintaa.

SOK myi Kiinteistö Oy Oulun Valtakulman osakekannan lokakuussa Osuuskauppa Arinalle.

Kesäkuun lopussa SOK osti co op Schleswig-Holstein eG:n omistamat Foodbaltic Oy:n osakkeet, jolloin Foodbaltic Oy:stä tuli SOK:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Foodbaltic Oy:n tytäryhtiö Hansafood AS avasi lokakuussa Prisma-hypermarketin Tallinnassa.

Foodbaltic Oy perusti lokakuussa yhdessä Eesti Tarbijateühistute Keskuhistu (ETK, Eestin osuuskauppojen keskusliike) kanssa Prismoja varten ketjuohjauksyhtiön Hansacoop Oü:n.

Sonera Plaza Oy tuli elokuussa 50 prosentin osuudella S-ryhmän internetin kautta käyttötavaroiden myyntiä harjoittavan ja kehittävän SOK:n tytäryhtiön S-Kanava Oy:n osakkaaksi.

Royal Hotels Oy osti lokakuun alussa Rivoli Hotel Espoon liiketoiminnan.

Raisiossa Kauppakeskus Myllyn omistava Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskus, josta SOK ja Turun Osuuskauppa omistivat kumpikin 50 prosenttia, myytiin joulukuussa sijoitusyhtiö Nordisk Renting Oy:lle, jolta SOK ja Turun Osuuskauppa vuokrasivat pitkäaikaisella vuokrasopimuksella tilat liiketoimintansa käyttöön. Turun Osuuskaupan kanssa perustettiin lokakuussa kaksi osakeyhtiötä, joista toinen Kauppakeskus Myllyn toiminnan ohjausta ja hallinnointia sekä toinen liiketoiminnan mahdollisia tulevia tarpeita varten.

Turun keskustassa entisen Anttilan kiinteistön omistavan kiinteistöyhtiön osakekanta ostettiin tulevia kehityshankkeita varten.

Loppuvuonna toteutettiin noin 20 kiinteistötytäryhtiön fuusio SOK:hon tai SOK:n omistamiin tytäryhtiöihin kiinteistöyhtiörakenteen yksinkertaistamiseksi.

Vuoden lopussa Royal Hotels Oy fuusioitiin Sokos Hotels Oy:öön hotelli- ja ravintolaliiketoiminnan tehostamiseksi. Samassa yhteydessä Sokos Hotels Oy:n nimi muutettiin Sokotel Oy:ksi.

Jollas Opisto Oy jakautui vuoden lopussa koulutustoimintaa harjoittavaan yhtiöön ja kiinteistön omistavaan yhtiöön.

Tilikauden aikana tapahtui lisäksi eräitä vähäisiä osakkeiden ja kiinteistöjen myyntejä ja ostoja.

Katsauskauden jälkeiset muutokset

Vuoden 2001 alussa Etelä-Suomen Huoltamot Oy:n liiketoiminta myytiin Osuuskauppa Hämeenmaan tytäryhtiö Hämeenmaan Huoltamot Oy:lle.

Sokos-liiketoiminnan tervehdyttämisohjelman mukaisesti Sokos-liiketoiminta myytiin 1.1.2001 SOK:n ja ao. alueosuuskauppojen yhdessä perustamille yhtiöille Helsingissä ja Tapiolassa sekä Tampereella, Turussa ja Porissa. Em. yhtiöt ovat 90-prosenttisesti SOK:n omistamia. Oy Sokos Ab jatkaa liiketoimintaa Kouvolassa ja Oulussa näiden pisteiden sulkemiseen saakka keväällä 2001. Muissa kaupungeissa Sokos-liiketoiminta myytiin 1.1.2001 ja Seinäjoella sekä Lappeenrannassa syksyllä 2000 ao. alueosuuskaupalle.

Liikevaihto

SOK-yhtymän liikevaihto oli 16 375 milj. markkaa, jossa oli lisäystä 8,4 prosenttia edelliseen vuoteen. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat erityisesti teollisuuden suoraan ketjuyksiköille toimittamien tavaroiden laskutus (OVT) sekä Hankkija-Maatalous Oy:n, käyttötavaroiden hankintayhtiön Intrade Partners Oy:n ja autokaupan hyvät myynnin kehitykset. Autokaupan myynnin kehitykseen vaikuttivat Virossa ja Latviassa toimivat autokaupan yhtiöt, joiden osake-enemmistön SOK osti vuoden 1999 lopulla.

Maatalous- ja rautakaupan yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 7,1 prosenttia. Agrimarkettien myynti kasvoi 8 prosenttia, kun maataloustavara-kaupan kokonaismarkkinat kasvoivat Suomessa noin 5 prosenttia. Siten Hankkija-Maatalous Oy menestyi alan kehitystä paremmin. Siementen ja työkonien myynti oli edellistä vuotta pienempi, lannoitekauppa edellisen vuoden tasolla ja raskaskone-, rehu-, vilja- sekä rautakauppa kasvoivat.

Hotelli- ja ravintolatoimialan yhtiöiden liikevaihto oli edellisen vuoden tasolla. Vertailukelpoisesti liikevaihdon kasvu oli kuitenkin 5,4 prosenttia, kun alan kehitys keskimäärin oli noin 4 prosenttia. Kannattavuus säilyi hyvänä ja yhtiöiden tulos nousi selvästi edellistä vuotta paremmaksi. Hotellihuoneiden käyttöasteiden kehitys vastasi alan yleistä ja edellisen vuoden tasoa. SOK-yhtymän hotelliyhtiöiden käyttöasteet ylittivät kuitenkin edelleen selvästi koko maan keskiarvon. Hotellimäärä pysyi ennallaan, kun Sokos Hotel Kimmel myytiin toukokuun alussa Pohjois-Karjalan Osuuskaupan ja Sokos Hotels Oy:n omistamalle yhtiölle ja Espoosta hankittiin syksyllä hotelliyksikkö, joka avataan uutena Radisson SAS-ketjun yksikkönä alkuvuodesta 2001.

Yhtymän autokaupan liikevaihto kasvoi 21,9 prosenttia. Oy Maan Auto Ab:n maahantuomien Peugeot-henkilöautojen markkinaosuus oli edellisen vuoden tasolla ollen 5,6 prosenttia ja Peugeot pakettiautojen markkinaosuus nousi 5,5 prosentista 6,2 prosenttiin. Myyntiä on rajoittanut Peugeot-henkilöautojen hyvän menekin Euroopan markkinoilla aiheuttama rajoitettu saatavuus. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat Viron ja Latvian autokaupat, joiden toiminta SOK-yhtymässä alkoi vuoden 1999 lopulla. Niiden liikevaihto vuonna 2000 oli yhteensä 181 milj. markkaa.

SOK-yhtymän Sokosten ja pukeutumisen erikoisliikkeiden liikevaihto oli hieman edellistä vuotta pienempi. Oy Sokos Ab:n liikevaihto väheni 0,6 prosenttia ollen siten alan kehitystä pienempi. Pukeutumiskaupan kehitys Suomessa oli odotettua heikompi.

SOK-yhtymän käyttötavarahankinnan liikevaihto kasvoi 10,8 prosenttia. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat Prismaketjun laajentuminen ja sen hyvä myyntimenestys käyttötavaroiden kaupassa.

Tulos

SOK-yhtymän ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 323 milj. markkaa. Edellisenä vuonna vastaava tulos oli 292 milj. markkaa. Em. tulos sisältää liiketoiminnan muut tuotot, osuuden osakkuusyhtiöiden tuloksista, arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja sijoituksista sekä niiden palautuksen ja pakollisten varausten muutoksen. Yhtymän sijoitetun pääoman tuotto oli 9,2 prosenttia (8,9 % ed.v.).

Liiketoiminnan muissa tuotoissa suurin erä oli Joensuun Kimmelin hotelliliiketoiminnan ja kiinteistön myynti, josta syn-

tyi 67 milj. markan tuotto. Muita merkittäviä tuottoeriä olivat Oulun Sokos-kiinteistön myynti Osuuskauppa Arinalle sekä Tampereen Sarankulman kiinteistön myynti Pirkanmaan Osuuskaupalle. Henkilökulut jäivät edellisen vuoden tasolle, mikä aiheutui pääosin Hämeenmaan Automarket Oy:n liiketoiminnan myynnistä vuoden 1999 lokakuussa.

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä olivat arvonalentumisia mm. kalustosta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Erä sisältää myös aiempina vuosina tehtyjen arvonalentumisten palautuksia.

Vuokrien alentuminen edellisestä vuodesta aiheutuu pääasiassa niihin kohdistuvien pakollisten varausten lisäyksestä edellisenä vuonna ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Korko- ja muiden rahoituskulujen sekä korko- ja muiden rahoitustuottojen erotus oli 24,8 milj. markkaa pienempi kuin edellisenä vuonna, mikä johtui nettovelkaantumisen piene- misestä ja korkotason hallinnasta sekä Osuuskauppa Hämeenmaalle annetusta pääomallainasta tehdystä arvonalennuksen palauttamisesta. Rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmässä arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista olivat 3,7 milj. markkaa, kun ne edellisenä vuonna olivat 1,9 milj. markkaa.

HOT Kodintekniikka Oy:n tappiollisen kehityksen takia on tehty 14 milj. markan pakollinen varaus satunnaisiin eriin yhtiön mahdollisia tulevia järjestelyjä varten.

Liiketoimintaryhmien yhteenlaskettu liikevoitto oli suunniteltua ja edellisvuotta parempi. Maatalous- ja rautakaupan liikevoitto oli suunnitelman mukainen mutta edellistä vuotta heikompi. Hotelli- ja ravintolatoimialan liikevoitto oli suunnitellulla tasolla ja edellistä vuotta parempi. Autokaupan liikevoitto oli suunnitellulla ja edellisen vuoden tasolla. Sokos-liiketoiminnan liiketulos oli tappiollinen mutta edellistä vuotta parempi. Kiinteistötoimintojen liikevoitto oli suunniteltua ja edellistä vuotta parempi.

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK:n liiketoiminta muodostuu ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille. S-ryhmän muun liiketoiminnan kannalta merkittäviä palveluita ovat lisäksi hankintapalvelut, vuokrauspalvelut ja teollisuuden suoraan ketjuyksiköille toimittamien tavaroiden valikoima- ja laskutuspalvelut. Valtakunnallisten tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajien palvelutarjontaa.

Vuoden 2000 keväällä käynnistettiin Sokos-liiketoiminnan tervehdyttämisohjelma, joka koostui Sokosten liiketoimintasisältöjen tarkennuksesta, ketjunohjaus- ja hankintatoimintojen kehittamisestä sekä liiketoimintojen myynneistä alueosuuskaupoille ja SOK:n ja osuuskauppojen yhdessä omistamille yhtiöille. Ohjelma toteutettiin suunnitelmien mukaisesti ja tarkennettujen liiketoimintasisältöjen mukainen ketjunohjaus- ja hankintatoiminta käynnistyi Intrade Partners Oy:n kanssa syksyllä. Liiketoimintojen myynnit toteutettiin pääosin 1.1.2001.

Käyttötavaroiden verkkokauppaa harjoittamaan perustetun S-Kanava Oy:n toimintaedellytyksiä vahvistettiin käynnistä-

mällä yhteistyö Sonera Oyj:n kanssa. Samalla muodostettiin S-Kanava Oy:stä SOK:n ja Sonera Plaza Oy:n osakkuusyhtiö, josta molemmat omistavat 50 prosenttia.

SOK:n liikevaihto oli 7 273 milj. markkaa ja siinä oli lisäystä 10,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Ylijäämä ennen satunnaisia eräiä oli 59 milj. markkaa, kun edellisenä vuonna vastaava tulos oli 37 milj. markkaa.

Liiketoiminnan muut tuotot pienenevät merkittävästi, mutta vastaavasti myös liiketoiminnan muut kulut vähenevät. Liiketoiminnan muiden kulujen vähennykseen vaikutti edellisenä vuonna tapahtunut pakollisten varausten lisäys.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät vuokrat ovat pääosin SOK-yhtymän tai muille S-ryhmän yrityksille edelleen vuokrattujen tilojen vuokratulujä. SOK:n vuokratulujen pientyminen aiheutuu mm. edellä mainitusta pakollisten varausten lisäyksestä edellisenä vuonna.

Investoinnit ja käyttöomaisuuden myynnit

SOK-yhtymän investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 361 milj. markkaa. Investoinneista suurin oli Rivoli Hotel Espoon liiketoiminnan osto. Hotelli- ja ravintolatoimialalla on panostettu merkittävästi yksiköiden toimintaedellytysten parantamiseen Sokos Hotel Pasilan ollessa merkittävin yksittäinen kohde. Muita keskeisiä investointeja SOK-yhtymässä olivat Turussa entisen Anttilan kiinteistön osto, Kilon logistiikkakeskuksen toimintaedellytysten parantaminen muutostöillä sekä Intrade Partners Oy:n käytössä olevan logistiikkakeskuksen laajennus Hakkilassa ja uuden tietojärjestelmähankkeen rakentamisen edellyttämät investoinnit. Muut investoinnit olivat eri toimialojen miljö-, kalusto- ja tietojärjestelmä-hankintoja.

SOK-yhtymän käyttöomaisuuden myynnit olivat 190 milj. markkaa. Suurimmat näistä olivat keväällä toteutunut Sokos Hotel Joensuun Kimmelin liiketoiminnan ja kiinteistön myynti yhteensä 109 milj. markalla. Muut keskeiset käyttöomaisuuden myynnit on esitetty kohdassa konsernirakenteen muutokset.

Rahoitus

Euroalueen lyhyet korot nousivat merkittävästi vuoden aikana. Edellisvuonna alkanut pitkien korkojen nousu tasaantui ja pitkät korot kääntyivät loppuvuodesta laskuun.

SOK-yhtymän nettorahoituskulut ilman pysyvien vastaavien sijoitusten arvonalentumisia olivat 31 milj. markkaa, jossa oli vähennystä edellisvuodesta 8 milj. markkaa.

SOK-yhtymän rahoituslaskelman mukainen kassavirta ennen rahoituseriä oli 165 milj. markkaa positiivinen.

Yhtymän velkaantuneisuus aleni edelleen tilikauden aikana, jota kuvastaa gearing-tunnusluvun lasku 49:sta 36:een. Tilikauden lopussa korolliset nettovelat olivat 864 milj. markkaa, jossa oli vähennystä edellisvuoteen 177 milj. markkaa.

Likvidit varat olivat vuoden lopussa 2 004 milj. markkaa. Lisäksi yhtymällä oli 1 129 milj. markkaa käyttämättömiä pitkäaikaisia luottolimiittejä.

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 4 500 henkilöä. SOK-yhtymän henkilömäärä oli vuoden 2000 lopussa 5 062 henkilöä, josta SOK:n henkilöstöä oli 401 (7,9 %) ja tytäryhtiöiden 4 661 (92,1 %) henkilöä. Henkilömäärä kasvoi edellisvuotisesta 15 henkilöllä (0,3 %).

Henkilömäärän kasvuun vaikuttivat SOK:n tytäryhtiöksi siirtynyt Prisma-liiketoiminnan Tallinnassa käynnistännyt Foodbaltic Oy, tämän tytäryhtiö Hansafood AS sekä uusi perustettu ravintolatytäryhtiö Foodcourt AS Tallinnassa.

Toisaalta henkilömäärää vähensivät Sokos Hotel Raumanlinnan ja Kokkolan Sokos Hotel Vaakunan liiketoiminnan loppuminen sekä Sokos Hotel Kimmelin liiketoiminnan siirtyminen pois SOK-konsernista.

Valmistautuminen euron käyttöönottoon

Vuosi 2000 -tietojärjestelmäprojektin loputtua keskityttiin S-ryhmässä eurokäteisen käyttöönoton suunnitteluun. Kuluttajat saavat eurokolikot ja -setelit käyttöönsä tammikuussa 2002, jolloin kahden ensimmäisen kuukauden aikana (rahanvaihtojakso) eurot ja markat toimivat rinnakkain käteismaksun välineinä.

SOK-yhtymä ja osuuskaupat ovat päättäneet pitää kirjanpitovaluuttana markkaa vuoden 2001 loppuun saakka. Siirtymäkauden alusta lähtien (1.1.1999) SOK-yhtymän rahoitus-toiminnot on jo hoidettu euroissa. Yhtymässä on myöskin ollut valmius käsitellä euromääräisiä laskuja, joiden määrä on kuitenkin ollut toistaiseksi vähäinen.

Asiakasliittymäpinnat pidetään pääsääntöisesti markoissa vuoden 2001 loppuun asti eli niin kauan kuin käteismaksujen välineenä on markat. Asiakasinformaatiossa eurohinnat ovat olleet jo lähes kaikissa toimipisteissä markkahintojen rinnalla lisäinformaationa kevästä 1999 lähtien. Tämä on koskenut niin hyllynreunahintoja, tuotteissa olevia hintalappuja kuin mainontaaakin. Myös kassakuiteissa kuitenkin loppusumma on ilmoitettu markkojen lisäksi euroissa.

Keväällä 2000 SOK:n hallitus nimesi euro-projektin organisaation. Samalla linjattiin S-ryhmän euroon siirtymisen periaatteet, joissa keskeisinä asioina ovat asiakaslähtöisyys ja luotettavuus.

Alkaneen vuoden näkymät

Kaupan toimintaedellytysten odotetaan jatkuvan edelleen myönteisinä vuonna 2001. Kotitalouksien ostovoima kasvaa palkankorotusten, tuloveroratkaisun ja työllisyyden parane-misen sekä inflaation hidastumisen ansiosta. Myös kuluttajien omien odotusten tulevan talouskehityksen suhteen uskotaan paranevan. Kuluttajahintojen odotetaan nousevan tänä vuonna noin 2 prosenttia, mikä on viime vuotta selvästi vähemmän. Vähittäiskaupan myynnin kasvun odotetaan olevan 4,5 prosenttia ja siten lähes samalla tasolla kuin viime vuonna.

SOK-yhtymän operatiivisen tuloksen odotetaan olevan jonkin verran pienempi kuin vuonna 2000. Sokos-liiketoimintajärjestelyillä on positiivinen vaikutus yhtymän operatiiviseen tulokseen, mutta perustettujen yhtiöiden yhteen laskettu tulos tulee olemaan tappiollinen. Hotelli- ja ravintolatoimialan tuloksen odotetaan heikenevän investoinneista johtuen, kun taas autokaupan tuloksen uskotaan parantuvan toimitustilan-teen helpotuttua. Maatalouskaupan tuloksen arvioidaan olevan vuoden 2000 tasolla.

SOK-YHTYMÄN KONSERNITULOSLASKELMA

Mmk	Viite	1.1. - 31.12.2000		1.1. - 31.12.1999	
Liikevaihto	(1)		16 374,9		15 102,3
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)		112,4		221,0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	(3)	13 659,9		12 447,8	
Ulkopuoliset palvelut		402,8	14 062,7	374,5	12 822,3
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		706,9		710,0	
Henkilösivukulut	(4)	188,3	895,2	185,4	895,4
Poistot ja arvonalentumiset	(5)		189,3		224,3
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokrat		316,0		345,6	
Muut kulut	(6)	678,2	994,2	713,7	1 059,3
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)			-6,5		12,2
Liikeylijäämä	(1)		339,4		334,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)			-1,2		-1,8
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	(8)		-15,3		-40,1
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä			322,9		292,3
Satunnaiset erät (+/-)	(9)		-14,0		0,5
Ylijäämä ennen veroja			308,9		292,8
Välittömät verot (+/-)	(11)		-78,3		-55,0
Vähemmistön osuus (+/-)			-0,8		-1,8
Tilikauden ylijäämä			229,7		236,0

SOK-YHTYMÄN KONSERNITASE

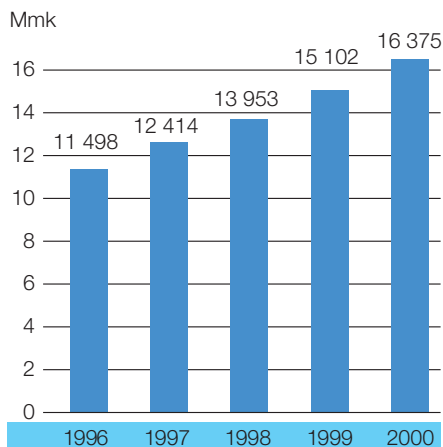
VASTAAVAA Mmk	Viite	31.12.2000		31.12.1999	
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	(12)	277,0		202,3	
Konserniliikearvo	(12)	12,5		16,9	
Aineelliset hyödykkeet	(12)	2 260,5		2 261,6	
Osakkuusyritysosakkeet	(13)	414,0		397,3	
Muut sijoitukset	(13)	261,3	3 225,4	240,2	3 118,3
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	(15)	830,1		838,9	
Pitkäaikaiset saamiset	(16)	102,7		93,2	
Laskennallinen verosaaminen	(17)	63,7		94,8	
Lyhytaikaiset saamiset	(18)	1 664,4		1 558,6	
Rahoitusarvopaperit	(19)	1 880,4		1 624,2	
Rahat ja pankkisaamiset		123,3	4 664,8	85,4	4 295,2
			7 890,1		7 413,5

VASTATTAVAA Mmk		31.12.2000		31.12.1999	
OMA PÄÄOMA					
	(20)				
Osuuspääoma		320,2		284,6	
Lisäosuuspääoma		55,0		55,0	
Arvonkorotusrahasto		621,4		621,5	
Vararahasto		70,0		65,1	
Hallintoneuvoston käyttörahasto		0,8		0,4	
Edellisten tilikausien ylijäämä		979,5		771,4	
Tilikauden ylijäämä		229,7	2 276,6	236,0	2 034,0
VÄHEMMISTÖOSUUS					
PAKOLLISET VARAUKSET	(22)		98,0		92,2
			121,3		168,5
VIERAS PÄÄOMA					
Pääomalaina	(23)	120,0		120,0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	(24)	540,0		939,2	
Laskennallinen verovelka	(25)	56,0		47,6	
Lyhytaikainen vieras pääoma	(26)	4 678,2	5 394,2	4 012,0	5 118,8
			7 890,1		7 413,5

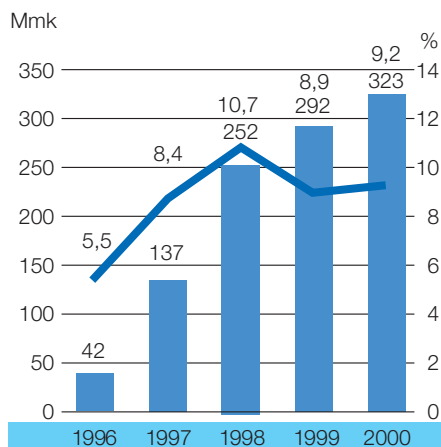
SOK-YHTYMÄN KONSERNIRAAHOITUSLASKELMA

Mmk	1.1.-31.12.2000	1.1.-31.12.1999
LIIKETOIMINTA		
Liikelylijäämä	339,4	334,2
Oikaisut liikelylijäämään (1)	39,9	72,4
Käyttöpääoman muutos (2)	47,8	48,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	427,2	454,7
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-148,9	-114,0
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	132,6	64,6
Saadut osingot liiketoiminnasta	3,2	3,2
Maksetut välittömät verot	-60,8	-48,3
Liiketoiminnan rahavirta	353,3	360,3
INVESTOINNIT		
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-29,5	-53,2
Muun käyttöomaisuuden ostot	-331,2	-326,4
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	58,5	20,4
Muun käyttöomaisuuden myynnit	131,3	263,0
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos	-20,0	-28,1
Suoriteperusteisten erien oikaisu	-0,4	11,0
Myytujen ja hankittujen tytäryhtiöiden likvidit varat	0,1	8,4
Saadut osingot investoinneista	2,7	2,7
Investointien rahavirta	-188,4	-102,3
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	117,3	146,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-438,3	-400,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	431,0	313,6
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)	1,1	-87,2
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos	-1,6	2,1
Vähemmistöjen sijoitus konserniyhtiöihin	5,0	3,6
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman lisäys	35,7	50,1
Maksetut osuus- ja lisäosuuspääoman korot	-22,7	-19,3
Muu oman pääoman vähennys	0,0	-0,1
Rahoituksen rahavirta	127,5	8,6
Rahavarojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)	292,4	266,5
Rahavarat tilikauden alussa	1 709,7	1 443,1
Rahavarat tilikauden lopussa	2 002,1	1 709,7
Oikaisut liikelylijäämään (1)		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)	-110,0	-216,7
Poistot ja arvonalentumiset	189,3	224,3
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-39,4	64,7
	39,9	72,4
Käyttöpääoman muutos (2)		
Liikesaamisten muutos	-110,7	-282,7
Vaihto-omaisuuden muutos	9,3	40,5
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	149,2	290,3
	47,8	48,1

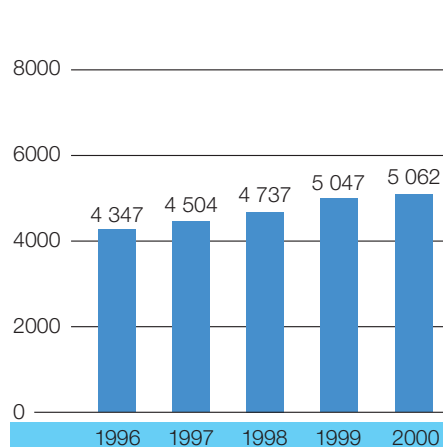
**SOK-YHTYMÄN LIIKEVAIHTO
1996-2000**

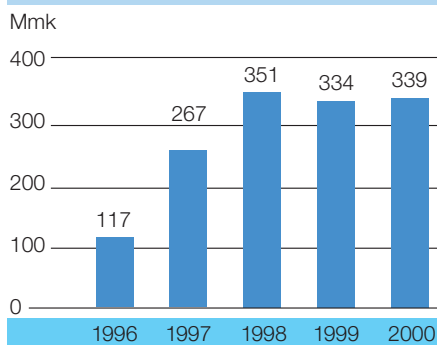
**TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ
SIOJITETUN PÄÄOMAN TUOTTO-%**

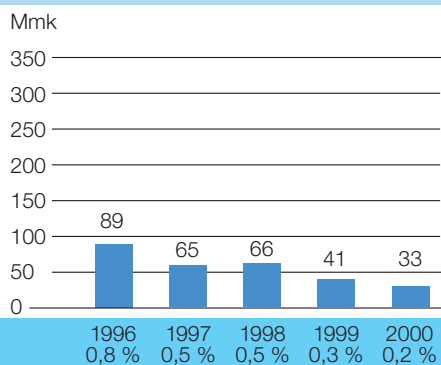
**HENKILÖSTÖ 31.12.
1996-2000**

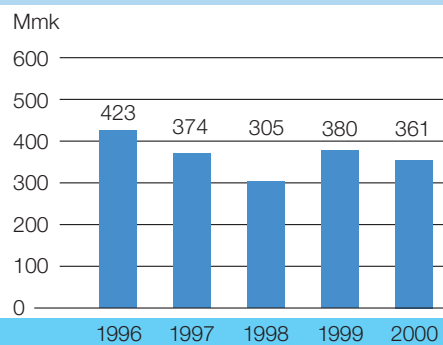
LIIKETULOS 1996-2000

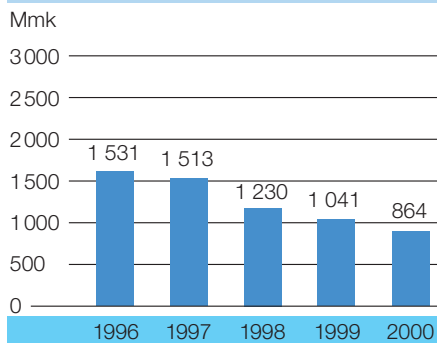
**NETTOKORKOKULUT 1996-2000
(% liikevaihdosta)**

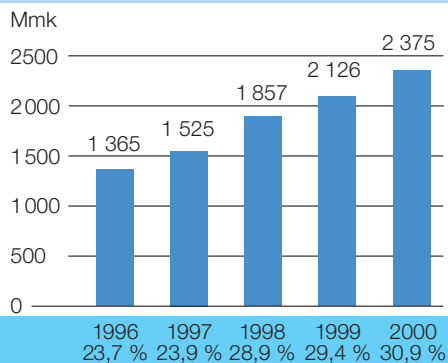
**BRUTTOINVESTOINNIT
KÄYTTÖMAISUUTEEN 1996-2000**

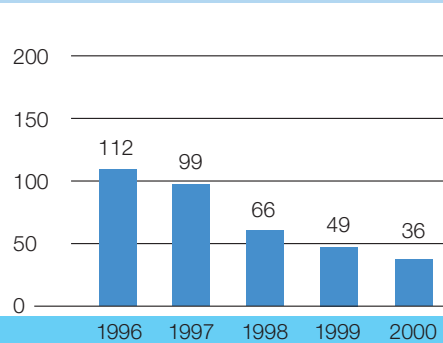
**KOROLLISET NETTOVELAT 31.12.
1996-2000**

**OMA PÄÄOMA* 31.12.
1996-2000 (Omavaraisuusaste, %)**

**GEARING,%
1996-2000**

* sisältää vähemmistöosuuden ja tilinpäätössiirtojen kertymän 1996

SOK:N TULOSLASKELMA

Mmk	Viite	1.1. - 31.12.2000		1.1. - 31.12.1999	
Liikevaihto	(1)		7 272,8		6 570,8
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)		20,2		124,0
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	(3)	6 529,2		5 907,9	
Ulkopuoliset palvelut		172,9	6 702,2	156,3	6 064,2
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		92,5		86,4	
Henkilösivukulut	(4)	29,9	122,4	27,9	114,3
Poistot ja arvonalentumiset	(5)		21,0		16,5
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokrat		327,8		352,0	
Muut kulut	(6)	122,8	450,6	156,9	508,9
Liikelylijäämä (-tappio)	(1)		-3,2		-9,1
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	(8)		62,5		45,7
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä			59,4		36,6
Satunnaiset erät (+/-)	(9)		38,4		71,0
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja			97,8		107,6
Tilinpäätössiirrot (+/-)	(10)		0,7		-2,7
Välittömät verot (+/-)	(11)		-6,6		-37,1
Tilikauden ylijäämä			91,9		67,8

SOK:N TASE

VASTAAVAA Mmk	Viite	31.12.2000		31.12.1999	
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	(12)	50,5		36,3	
Aineelliset hyödykkeet	(12)	64,1		65,5	
Sijoitukset	(13)	3 700,1	3 814,8	3 458,1	3 559,9
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	(15)	36,9		44,2	
Lyhytaikaiset saamiset	(18)	1 161,7		1 083,2	
Rahoitusarvopaperit	(19)	1 946,6		1 939,7	
Rahat ja pankkisaamiset		32,0	3 177,2	31,7	3 098,8
			6 992,0		6 658,7

VASTATTAVAA Mmk		31.12.2000		31.12.1999	
OMA PÄÄOMA					
Osuuspääoma	(20)	320,2		284,6	
Lisäosuuspääoma		55,0		55,0	
Vararahasto		70,0		65,1	
Hallintoneuvoston käyttörahasto		0,8		0,4	
Edellisten tilikausien ylijäämä		1 667,3		1 627,7	
Tilikauden ylijäämä		91,9	2 205,2	67,8	2 100,5
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ (21)					
PAKOLLISET VARAUKSET	(22)		15,7		16,4
			73,7		113,4
VIERAS PÄÄOMA					
Pääomalaina	(23)	120,0		120,0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	(24)	318,8		687,8	
Lyhytaikainen vieras pääoma	(26)	4 258,5	4 697,3	3 620,6	4 428,3
			6 992,0		6 658,7

SOK:N RAHOITUSLASKELMA

Mmk	Viite	1.1.-31.12.2000	1.1.-31.12.1999
LIIKETOIMINTA			
Liikelyijäämä		-3,2	-9,1
Oikaisut liikelyijäämään	(1)	-23,7	-66,0
Käyttöpääoman muutos	(2)	17,3	3,7
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		-9,5	-71,4
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-152,1	-104,4
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		203,4	146,4
Saadut osingot liiketoiminnasta		3,2	3,2
Maksetut välittömät verot		-19,1	-18,3
Rahavirta ennen satunnaisia eriä		26,0	-44,5
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta			-0,5
Liiketoiminnan rahavirta		26,0	-45,0
INVESTOINNIT			
Käyttöomaisuuden ostot		-150,1	-131,0
Käyttöomaisuuden myynnit		31,3	205,7
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		-182,5	2,9
Suoriteperusteisten erien oikaisu			3,0
Saadut osingot investoinneista		2,6	8,8
Investointien rahavirta		-298,6	89,5
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		75,0	21,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-368,9	-388,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)		527,2	465,3
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)		0,8	1,9
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos		-1,6	2,1
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman lisäys		35,7	50,1
Maksetut osuus- ja lisäosuuspääoman korot		-22,7	-19,3
Muu oman pääoman vähennys		-0,1	-0,1
Saadut konserniavustukset		32,8	81,0
Fuusiossa tulleet rahavarat		0,1	
Rahoituksen rahavirta		278,3	213,9
Rahavarojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)		5,6	258,4
Rahavarat tilikauden alussa		1 971,3	1 712,9
Rahavarat tilikauden lopussa		1 976,9	1 971,3
Oikaisut liikelyijäämään	(1)		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-20,0	-113,2
Poistot ja arvonalentumiset		21,0	16,5
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-24,7	30,7
		-23,7	-66,0
Käyttöpääoman muutos	(2)		
Liikesaamisten muutos		-79,9	-211,9
Vaihto-omaisuuden muutos		6,3	-1,2
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		90,9	216,9
		17,3	3,7

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

SOK-konsernista käytetään SOK:n sääntöjen mukaan nimeä SOK-yhtymä. SOK-yhtymän muodostavat Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) ja sen tytäryhtiöt.

SOK:n tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on laadittu Suomen tilinpäätöksen laadintaa säätelevän lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Rahoituslaskelma on laadittu kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 9.11.1999 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen. Edellisen vuoden rahoituslaskelmatiedot on ryhmitelty uudelleen.

Emo-osuuskunnan ja kaikkien suomalaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on laadittu Suomen markkoissa.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emo-osuuskunnan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emo-osuuskunnalla on tilikauden päättyessä omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä. Em. yhtiöistä neljä tytäryhtiötä toimii Virossa ja yksi Latviassa.

Osakkuusyhtiöiden (äänivalta 20 %-50 %) tilinpäätöstiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Em. osakkuusyhtiöistä yksi toimii Virossa ja yksi Latviassa.

Tytäryhtiöistä on jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle 9 liiketoimintaa harjoittamatonta nimenkantoyhtiötä. Lisäksi yhdistelemättä on jätetty 8 asunto-osakeyhtiötä, joista 7 yhtiötä on aravasäännösten alaista. Em. tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden poisjättämisellä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen ja omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu konserniyhtyritysten tuloslaskelmien ja taseiden sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konserniyhtiöiden tilinpäätökset ovat ajalta 1.1.-31.12.2000. Tilivuoden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankinta- tai perustamisajankohdasta alkaen. Myydyt tytär- ja osakkuusyhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen myyntihetken saakka.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernin sisäinen tytäryritysosakkeiden omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan. Konsernin sisäinen osakkeiden omistus on eliminoitu vähentämällä niiden hankintameno sekä tytäryritysten omasta pääomasta määrä, joka vastaa konsernin omistusosuutta. Tilikauden 1998 alun jälkeen hankittujen tytäryritysten omaan pääomaan on luettu myös laskennallisella verovelalla vähennettynä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Eliminoinneissa syntyneet erot siltä osin kuin ne ovat johtuneet kiinteistöjen käypien ja kirjanpitoarvojen erosta on jaettu ao. käyttöomaisuuserille ja muu osa on esitetty taseen konserniliikearvona.

Konserniaktiivan rakennuksiin kohdistetusta osasta on tehty ao. rakennuksen suunnitelman mukainen poisto. Konserniliikearvot poistetaan suunnitelman mukaan tasapoistoina 5 vuodessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä sisäisten tapahtumien realisoitumattomat katteet on eliminoitu konsernitilinpäätöksen yhdistelyssä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuus tuloksesta on esitetty tuloslaskelmassa omana eränään. Vähemmistön osuus omasta pääomasta on esitetty myös omana eränään konsernin taseessa.

Muuntoerot

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on muutettu Suomen markkoiksi tilinpäätöspäivän keskikurssin mukaan. Oman pääoman eliminoinneissa syntyneet muuntoerot on kohdistettu konsernitaseen edellisten tilikausien ylijäämään.

Osakkuusyhtyritykset

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta oikaistuna mahdollisilla liikearvon poistoilla ja saaduilla osingoilla on esitetty konsernituloslaskelmassa liikeylijäämän jälkeen. Sitä

vastoin konsernin varsinaista liiketoimintaa palvelevien osakkuusyhtiöiden tulos on esitetty liikeyljäämään sisältyen ennen liikeyljäämää. Konsernitaseessa osakkuusyhtiöiden hankintameno ja konsernin omaan pääomaan on lisätty konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneestä osakkuusyhtiön nettovarallisuudesta sisältäen myös tilinpäätössiirtojen kertymän laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Konserniyhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden väliset sisäiset katteet on eliminoitu omistussuuden suhteessa. Ne on vähennetty konsernin edellisten tilikausien ylijäämästä ja osakkuusyhtiöiden osakkeiden hankintamenoista. Eliminoituiden myyntivoitot tuloutetaan poistojen tahdissa.

Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaispöytäkirjat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin julkaisemaan kurssiin ja kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Suojaustarkoituksessa solmitut sopimukset

Valuuttatermiinit

Valuuttatermiinien korkoerot on jaksotettu sopimuskaudelle korkokuluksi tai sen oikaisuksi. Suojaustarkoituksessa tehtyjen valuuttatermiinien kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti suojauksen kohteesta syntyneitä kurssieroa vastaan sen tilikauden aikana, jolloin suojauksen kohteen kurssiero on syntynyt. Valuuttatermiineillä suojattujen tilinpäätöshetken jälkeen tulevien kassavirtojen suojausten realisoitumattomat kurssierot on kirjattu taseeseen.

Korkotermiinit ja koronvaihtosopimukset

Korkotermiinien realisoitumattomia arvonmuutoksia ei ole kirjattu, realisoituneet arvonmuutokset on jaksotettu sopimusajalle.

Koronvaihtosopimusten korot on jaksotettu sopimuskaudelle oikaisemaan korkotuottoja tai -kuluja. Suojaustarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten arvonmuutoksia ei ole kirjattu.

Osaketermiinit

Osaketermiinien arvostusvoittoa on tuloutettu enintään suojattavasta kohteesta kuluksi kirjattun tappion verran. Negatiivisista arvonmuutoksista on kirjattu suojattavasta kohteesta kirjaamattoman arvostusvoiton ylittävä osuus.

Korko-, valuutta-, osake- ja osakeindeksiopiot

Optioiden saadut ja maksetut preemiot on kirjattu maksettuihin tai saatuihin ennakkomaksuihin. Korko-optioiden preemiot on jaksotettu sopimuskaudelle oikaisemaan kirjattuja, suojattuja korkoja. Realisoituneet arvonmuutokset on jaksotettu sopimusajalle. Realisoitumattomia arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Valuuttapoptioiden kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti suojauksen kohteesta syntyneitä kurssieroa vastaan

sen tilikauden aikana, jolloin suojauksen kohteen kurssiero on syntynyt. Osake- ja osakeindeksiopitoiden arvostusvoittoa on tuloutettu enintään suojattavasta kohteesta kirjattun tappion verran. Negatiivisista arvonmuutoksista on kirjattu suojattavasta kohteesta kirjaamattoman arvostusvoiton ylittävä osuus.

Sähköjohdannaiset

Sähkön hintariskiä tarkastellaan SOK-yhtymässä kahden vuoden aikajänteellä. Sähköjohdannaisia käytetään pääasiassa sähkön hintariskiltä suojautumiseen. Suojaustarkoituksessa solmittujen sähköoptiosopimusten preemiot on kirjattu maksettuihin ennakkomaksuihin, mistä ne on jaksotettu sopimuskaudelle oikaisemaan kirjattuja sähköostoja. Suojaustarkoituksessa tehtyjen sähköoptioiden, -termiinien ja -futuuriin realisoitumattomia voittoja ja tappioita ei ole kirjattu, realisoituneet arvonmuutokset on jaksotettu sopimusajalle.

Muussa kuin suojaustarkoituksessa solmitut sopimukset

Johdannaispöytäkirjoja tehdään pääasiassa suojaustarkoituksessa. Muussa kuin suojaustarkoituksessa sopimuksia tehdään vain SOK:n hallituksen hyväksymissä yhtymän riskienhallintaohjeissa määriteltyjen riskilimiittien sallimissa puitteissa. Muussa kuin suojaustarkoituksessa solmittujen johdannaispöytäkirjojen tilinpäätöshetkellä avoimena olevien positioiden negatiiviset arvonmuutokset on kirjattu kuluksi. Avomien positioiden arvostusvoitot on tuloutettu vain siltä osin kuin positioon kuuluvista sopimuksista on aikaisemmin kirjattu tappioita. Suljettujen positioiden arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti 31.12.2000. Muussa kuin suojaustarkoituksessa solmittujen avointen sopimusten käypäarvo 31.12.2000 oli -0,3 mmk.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat on taseessa arvostettu hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen mukaiseen hankintameno vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Lisäksi eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvonkorotuksia, joista ei ole tehty poistoja. Konsernitaseen arvonkorotusrahasto on 621 milj. markkaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistona käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenoista. Poistot on laskettu kohteen käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta. Poistajat, jotka perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin, ilmenevät tuloslaskelman liitetietojen poistokohdasta.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on fifo-periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

Leasing

Leasingmaksut on esitetty tuloslaskelmassa vuokratuloina.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, joihin on sitouduttu tai joiden toteutumista pidetään todennäköisenä, on kirjattu kuluksi luonteensa mukaisesti asianomaiseen kulueraan. Taseessa kyseiset kuluvaraukset on esitetty pakollisina varauksina.

Laskennalliset verot

Erillistilinpäätöksissä esitetyt tilinpäätössiirtojen kertymät on konsernitaseessa jaettu laskennalliseksi verovelaksi, omaksi pääomaksi ja vähemmistöosuudeksi sekä niiden muutos on esitetty konsernituloslaskelmassa. Ns. hyllypoistot on otettu em. laskennallista verovelkaa laskettaessa huomioon vähentävänä tekijänä. Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista ja

vahvistetuista tappioista johtuva laskennallinen verosaaminen on esitetty vain konsernitaseessa ja sen muutos konsernituloslaskelmassa.

Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuva laskennallinen verovelka ja -saaminen sisältyy konsernitaseen laskennalliseen verovelkaan ja -saamiseen sekä niiden muutos konsernituloslaskelman laskennallisen verovelan ja -saamisen muutokseen.

Varovaisuuden periaatteen mukaisesti konsernitaseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioitun todennäköisen saamisen suuruisena. Laskennallinen verovelka ja -saaminen on laskettu käyttäen vahvistettua 29 %:n verokantaa.

Eläkejärjestelyt

SOK-yhtymällä on lakisääteisen eläkevakuutuksen lisäksi ollut yhdessä lähinnä S-ryhmään kuuluvien muiden yritysten kanssa Eläkekassa Elonvaran avulla vapaaehtoinen eläkejärjestely.

SOK-yhtymän palveluksessa oleville entisen Elonvaran jäsenille on otettu lisäeläkevakuutus, jolla turvataan eläkekassan sääntöjä vastaavat ansaitut ja tulevat eläke-edut.

RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. SOK-yhtymällä on SOK:n hallituksen vahvistamat rahoituspolitiikka, -strategia ja riskienhallintaohjeet. Näissä määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa.

Likviditeettiriski

SOK-yhtymä pyrkii minimoimaan maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskit lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien rahoitusreservien avulla. Riittävää likviditeettiä ylläpidetään kassavaroilla, tililimiiteillä, likvideillä rahamarkkinasijoituksilla ja pitkäaikaisilla sitovilla luottolimiiteillä. SOK-yhtymä pyrkii rahoitusstrategiansa mukaisesti pitämään likvidien varojen ja käyttämättömien pitkäaikaisten sitovien luottolimiittien määränä vähintään 10 % SOK-yhtymän taseen loppusummasta. Quick-ratiolle on määritelty tavoitteeksi yli 1 mukaan luettuna pitkäaikaiset käyttämättömät luottolimiitit. Likvidit varat 31.12.2000 olivat 2003,7 mmk ja käyttämättömät sitovat luottolimiitit 1129,2 mmk, yhteensä 39,7 % taseen loppusummasta. Em. luottolimiitit huomioiden Quick-ratio 31.12.2000 oli 1,1.

Korkoriski

Korkoriskiä hallitaan SOK-yhtymässä hajauttamalla lainat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin sekä käyttämällä korkojohdannais-

sopimuksia. SOK-yhtymän ennustetuista vaihtuvakorkoista nettolainoista oli 31.12.2000 suojattuna 100 % vuodelle 2001 ja suurin osa vuodelle 2002 korkotermeineillä, -optioilla ja koronvaihtosopimuksilla.

Valuuttariski

SOK-yhtymän liikevaihto kertyy pääosin kotimaasta. Kaupalliset valuuttakurssiriskit ovat SOK-yhtymässä kaupan tekevän yksikön vastuulla. SOK:n ja SOK:n suomalaisten tytäryhtiöiden valuuttalainojen pääomien valuuttakurssiriskit oli 31.12.2000 täysimääräisesti suojattu valuutanvaihtosopimuksilla. Baltian tytäryhtiöiden taseeseen liittyvää valuuttariskin suuruutta tarkastellaan taseen lähde-käyttöanalyysin pohjalta. Valuuttariskiä pienennetään ensisijaisesti rahoittamalla yhtiöiden toimintaa samassa valuutassa kuin rahan käyttökäyttö on ja toissijaisesti johdannaisten avulla.

Luottoriski

Kaupalliseen toimintaan liittyvien luottoriskien hallinta on osa liiketoimintayksiköiden toimintaa. Sijoitustoimintaa ja johdannaiskauppaa käydään ainoastaan SOK:n hallituksen hyväksymien vastapuolten kanssa, hallituksen hyväksymän liimitin puitteissa.

LIITETIEDOT

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
TUOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
1a. Liikevaihto toimialoittain				
Maatalous- ja rautakauppa	4 077,6	3 805,9		
Hotellit ja ravintolat	1 033,8	1 038,3		
Autokauppa	1 520,0	1 247,2		
Sokokset ja pukeutumisen erikoisliikkeet	1 193,4	1 195,9		
Liikennemyymälät ja polttoainekauppa	184,1	128,3		
Marketkauppa	30,9			
Käyttötavarahankinta	2 279,0	2 057,6		
OVT-laskutus	6 513,7	5 892,9	6 513,7	5 892,9
Kiinteistö-, vuokraus- ja muu palvelutoiminta	1 043,6	976,0	759,1	677,8
Myyty liiketoiminta		356,6		
Eliminoinnit	-1 501,1	-1 596,4		
Yhteensä	16 374,9	15 102,3	7 272,8	6 570,8
Liikevaihdosta 98,5 % muodostuu kotimaan liiketoiminnasta.				
1b. Liikevoitto toimialoittain				
Maatalous- ja rautakauppa	65,3	73,4		
Hotellit ja ravintolat	96,1	83,4		
Autokauppa	21,8	23,9		
Sokokset ja pukeutumisen erikoisliikkeet	-47,6	-91,1		
Liikennemyymälät ja polttoainekauppa	-2,3	-1,8		
Marketkauppa	-5,3			
Käyttötavarahankinta	8,3	3,8		
OVT-laskutus	1,2	1,3	1,2	1,3
Kiinteistö-, vuokraus- ja muu palvelutoiminta	99,6	103,8	-4,4	-10,5
Myyty liiketoiminta	-0,1	8,3		
Liiketoiminnan muita tuottoja + eliminoinnit	102,4	129,2		
Yhteensä	339,4	334,2	-3,2	-9,1
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	80,0	164,2	20,1	122,3
Goodwill-tuotot	30,6	54,7		
Muut liiketoiminnan muut tuotot	1,8	2,1	0,2	1,6
Yhteensä	112,4	221,0	20,2	124,0
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	13 647,6	12 413,6	6 521,9	5 909,1
Varastojen muutos (+/-)	12,4	34,2	7,3	-1,2
Yhteensä	13 660,0	12 447,8	6 529,2	5 907,9
4. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	706,9	710,0	92,5	86,4
Eläkekulut	122,6	109,9	21,1	19,1
Muut henkilösivukulut	65,8	75,5	8,8	8,7
Yhteensä	895,2	895,4	122,4	114,3

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot esitetty jäljempänä kohdassa 27.

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	198,8	201,1	19,6	16,5
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	8,5	23,2	1,4	
Arvonalentumisten palautus	-18,0			
Yhteensä	189,3	224,3	21,0	16,5

Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenuun ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Poistoja ei ole tehty arvonorotuksista. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

	Vuosia
Rakennukset	30-35
Kevyet rakennelmat ja rakennusten laitteet	10-15
Konttori- ja varastokalusto	10
Varasto-, huolto- ja jalostuskoneet	7
Ravintola- ja hotellikalusto	5-10
Myymläkalusto	5-7
Moottoriajoneuvot ja tietokoneet (muut kuin mikrotietokoneet)	5
Liikearvot	5
Muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	verolain sallimissa rajoissa

Royal Hotels Oy:n (sulautunut 31.12.2000 Sokos Hotels Oy:hyn) liikearvojen poistoaika on yleisestä 5 vuoden poistoaikasta poiketen 10 vuotta. Nämä liikearvot ovat syntyneet Radisson SAS -hotellibrändin ja -verkoston luomiseksi tehdyistä liiketoimintakaupoista, joiden tuotto-odotukset ulottuvat vähintään 10 vuoden ajalle.

6. Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut	677,6	711,5	122,7	147,7
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,6	2,2	0,1	9,2
Yhteensä	678,2	713,7	122,8	156,9

Vuokratkulut on esitetty omana eränään tuloslaskelmassa.

7. Pakollisten varausten lisäykset (-) tai vähennykset (+)

Tyhjien toimitilojen vastaisten vuokramenojen lisäys	-15,8	-45,4	-15,8	-35,1
Tyhjien toimitilojen vastaisten vuokramenojen vähennys	33,8	28,4	24,7	28,4
Muiden vastaisten menojen ja menetysten lisäys	-27,9	-61,2	-8,2	-24,0
Muiden vastaisten menojen ja menetysten vähennys	57,1	1,6	39,0	0,5
Yhteensä	47,2	-76,7	39,7	-30,2

8. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä				8,6
Osinkotuotot omistusyhteisyrityksiltä			4,4	4,4
Osinkotuotot muilta	3,6	3,7	3,6	3,6
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	3,6	3,7	8,0	16,7
Korkotuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä			91,4	73,0
Muilta	7,9	9,6	7,8	9,5
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			14,2	32,7
Muilta	113,9	72,8	80,8	45,2
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	121,8	82,4	194,2	160,4
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	3,8	1,9	3,8	13,1
Arvonalentumisten palautukset pysyvien vastaavien sijoituksista	-18,9		-18,9	
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			22,6	14,3
Muulle	156,0	124,4	132,2	104,0
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	156,0	124,4	154,8	118,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-15,3	-40,1	62,5	45,7

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
9. Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset			32,8	71,0
Fuusiovoitto			5,9	
Muut		0,5		0,5
Yhteensä		0,5	38,7	71,5
Satunnaiset kulut				
Fuusiotappiot			0,3	0,5
Varautuminen mahdollisiin yhtiöjärjestelyihin	14,0			
Yhteensä	14,0		0,3	0,5
Satunnaiset erät yhteensä	-14,0	0,5	38,4	71,0
10. Tilinpäätössiirrot				
Poistoerojen lisäys (-)/vähennys (+)			0,7	-2,7
11. Välittömät verot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta	47,0	75,9	0,5	15,7
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ed. tilikausilta	-2,7	2,0	-3,4	1,5
Tuloverot satunnaisista eristä			9,5	19,9
Yhdistelytoimenpiteiden vaikutus	-5,4	-3,8		
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	39,4	-19,2		
Yhteensä	78,3	55,0	6,6	37,1

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

12. SOK-yhtymän aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Konserni-liikearvo	Konserni-reservi
Hankintameno 1.1.2000	169,0	55,8	222,4	21,2	468,5	110,6	13,6
Lisäykset	20,6	41,6	8,6	66,5	137,3	0,1	
Vähennykset	-20,3		-31,2	-3,9	-55,4	-1,2	
Siirrot erien välillä	3,3	5,6	18,0	-18,0	8,9		
Hankintameno 31.12.2000	172,6	103,0	217,8	65,9	559,3	109,5	13,6
Kertyneet poistot 1.1.2000	109,5	38,3	118,4		266,2	90,8	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-14,1		-30,9		-45,0	-1,2	
Tilikauden poisto	21,4	7,2	27,7		56,3	6,2	
Arvonlennukset	0,8		3,9		4,8	0,1	
Kertyneet poistot 31.12.2000	117,6	45,5	119,2		282,3	95,9	
Kertyneet tuloutukset 1.1.2000							10,6
Tilikauden tuloutus							1,9
Kertyneet tuloutukset 31.12.2000							12,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	55,0	57,5	98,7	65,9	277,0	13,6	1,0
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	59,5	17,5	104,1	21,2	202,3	19,8	2,9

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkom. ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2000	240,4	1 663,8	746,5	15,4	24,4	2 690,5
Lisäykset	7,4	35,2	80,3	2,9	85,8	211,6
Vähennykset	-10,8	-64,1	-166,4	-0,6	0,0	-241,9
Siirrot erien välillä	0,9	69,1	15,0	0,0	-93,9	-8,9
Hankintameno 31.12.2000	238,0	1 704,0	675,3	17,7	16,3	2 651,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2000	17,0	520,3	513,8	3,7		1 054,8
Hankitut yhtiöt	1,9	7,4				9,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-2,6	-15,2	-153,0	-0,5		-171,3
Tilikauden poisto		57,2	80,2	0,8		138,1
Arvonalennukset			3,7			3,7
Arvonalennuksen palautus			-18,0			-18,0
Kertyneet poistot 31.12.2000	16,3	569,6	426,7	4,0		1 016,6
Arvonkorotukset 1.1.2000	265,0	361,0				626,0
Vähennykset	0,0					0,0
Arvonkorotukset 31.12.2000	264,9	361,0				625,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	486,6	1 495,4	248,7	13,7	16,3	2 260,6
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	488,4	1 504,5	232,6	11,7	24,4	2 261,7

Koneiden ja kaluston kirjanpitoarvosta koneiden ja laitteiden osuus 1,6 Mmk (ed.v.1,3 Mmk)

13. SOK-yhtymän sijoitukset

	Osakkeet omistus-yhteis-yhtyrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2000	588,6	66,9	655,6
Lisäykset	22,6	1,6	24,2
Vähennykset	-24,0	-0,6	-24,6
Siirrot erien välillä	18,1	0,0	18,0
Hankintameno 31.12.2000	605,4	67,9	673,3
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2000	181,3	3,4	184,7
Arvonalennukset	3,8		3,8
Arvonalennusten palautus		-1,9	-1,9
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2000	185,1	1,5	186,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	420,3	66,4	486,7
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	407,3	63,5	470,9
Osakkuusyhtyrityksistä johtuvan konserni-aktiivan poistamatta oleva määrä	4,2 Mmk (ed.v. 6,6 Mmk)		
Osakkuusyhtyrityksistä johtuvan konserni-reservin tulouttamatta oleva määrä	2,1 Mmk (ed.v. 2,0 Mmk)		

	Pääomala- lainasaamiset omistus- yhteis- yhtyrityksiltä	Saamiset omistus- yhteis- yhtyrityksiltä	Pääoma- laina- saamiset muilta	Muut saamiset muilta	Muut sijoitukset yhteensä
Määrä 1.1.2000	21,8	10,3	75,1	110,5	217,7
Lisäykset	1,0	25,0	0,3	6,9	33,2
Vähennykset	-7,8	-3,6		-1,9	-13,2
Siirrot erien välillä	15,0		-15,0		0,0
Määrä 31.12.2000	30,0	31,7	60,4	115,5	237,7
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2000			51,1		51,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	15,0				15,0
Arvonalennusten palautus			-17,0		-17,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2000	15,0		34,1		49,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	15,0	31,7	26,3	115,5	188,6
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	21,8	10,3	24,0	110,5	166,6
SOK-yhtymän sijoitukset yhteensä 31.12.2000					675,3
SOK-yhtymän sijoitukset yhteensä 31.12.1999					637,5

12. SOK:n aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut				Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2000	77,6	21,4	7,6				106,6
Lisäykset	5,4	1,3	20,6				27,2
Vähennykset	-9,4	-2,3	-3,9				-15,6
Siirrot erien välillä	2,8	8,9	-8,4				3,3
Hankintameno 31.12.2000	76,4	29,2	15,8				121,5
Kertyneet poistot 1.1.2000	54,0	16,3					70,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-9,4	-2,3					-11,7
Tilikauden poisto	9,5	1,9					11,4
Arvonlennukset	0,7	0,3					1,0
Kertyneet poistot 31.12.2000	54,8	16,2					71,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	21,6	13,0	15,8				50,5
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	23,7	5,1	7,6				36,3
Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	
Hankintameno 1.1.2000	16,8	73,4	76,2	1,0	0,1	167,5	
Fuusioidut yhtiöt	2,4					2,4	
Lisäykset		0,0	9,8	0,3	0,5	10,7	
Vähennykset	-2,9	-0,5	-18,0			-21,5	
Siirrot erien välillä		-3,2			-0,1	-3,3	
Hankintameno 31.12.2000	16,2	69,8	68,0	1,3	0,5	155,9	
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2000	1,9	42,7	57,3	0,1		102,1	
Fuusioidut yhtiöt	0,8					0,8	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,9	-0,3	-17,6			-19,8	
Tilikauden poisto		1,7	6,5	0,0		8,2	
Arvonlennukset			0,4			0,4	
Kertyneet poistot 31.12.2000	0,8	44,2	46,6	0,1		91,7	
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	15,4	25,6	21,4	1,2	0,5	64,1	
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	14,9	30,7	18,9	0,9	0,1	65,5	

13. SOK:n sijoitukset

	Osakkeet saman konsernin yrityksissä	Osakkeet omistus- yhteys- yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet					Osakkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2000	1 648,6	548,3	76,4					2 273,3
Lisäykset	92,7	16,5	0,0					109,2
Vähennykset	-42,8	-4,5	-0,5					-47,9
Siirrot erien välillä	-19,8	19,9						0,1
Hankintameno 31.12.2000	1 678,7	580,2	75,9					2 334,7
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2000	108,2	181,0	1,9					291,1
Arvonalennukset		3,8						3,8
Arvonalennusten palautus			-1,9					-1,9
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2000	108,2	184,7	0,0					292,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	1 570,5	395,4	75,9					2 041,8
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	1 540,4	367,3	74,5					1 982,2
	Pääoma- lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Pääoma- laina- saamiset omistus- yhteys- yrityksiltä	Saamiset omistus- yhteys- yrityksiltä	Pääoma- laina- saamiset muilta	Muut saamiset muilta	Muut sijoitukset yhteensä	
Määrä 1.1.2000	198,0	1 114,3	21,8	10,3	75,1	107,7	1 527,1	
Lisäykset		306,7	1,0	25,0	0,3	6,9	339,9	
Vähennykset	-2,5	-144,0	-7,8	-3,6		-1,6	-159,5	
Siirrot erien välillä	6,0	-6,0	15,0		-15,0		0,0	
Määrä 31.12.2000	201,4	1 271,0	30,0	31,7	60,4	113,0	1 707,5	
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2000					51,1		51,1	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			15,0				15,0	
Arvonalennusten palautus					-17,0		-17,0	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2000			15,0		34,1		49,1	
Kirjanpitoarvo 31.12.2000	201,4	1 271,0	15,0	31,7	26,3	113,0	1 658,4	
Kirjanpitoarvo 31.12.1999	198,0	1 114,3	21,8	10,3	24,0	107,7	1 476,0	
SOK:n sijoitukset yhteensä 31.12.2000							3 700,2	
SOK:n sijoitukset yhteensä 31.12.1999							3 458,2	

Sitoumukset saman konsernin yritysten lainojen vakauttamiseksi 193,3 Mmk

14. SOK-yhtymän ja SOK:n omistamat yritykset 31.12.2000

	Kotipaikka	SOK-yhtymän		SOK:n
		omistus- osuus-%	äänivalta- osuus-%	omistus- osuus-%
Konserniyritykset				
Kaupalliset				
AS Kommest Auto-konserni	Viro	90,0	90,0	90,0
Automaa Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Etelä-Suomen Huoltamot Oy	Lahti	95,0	95,0	95,0
Foodbaltic Oy-konserni	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Foodcourt AS	Viro	100,0	100,0	100,0
Hankkija-Maatalous Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Helsingin Sokos Oy	Helsinki	90,0	90,0	90,0
Intrade Partners Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Jollas-Opisto Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Kuusinen Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Oy Maan Auto Ab	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Oy Sokos Ab	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Porin Sokos Oy	Pori	90,0	90,0	90,0
Rainex Yrityspalvelu Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
S-Etuluotto Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
SOK-Business Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
SOK-Takaus Oy	Helsinki	99,9	99,9	99,9
Sokos Hotels Oy	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Tampereen Sokos Oy	Tampere	90,0	90,0	90,0
Tenco Oy-konserni	Helsinki	100,0	100,0	100,0
Turun Sokos Oy	Turku	90,0	90,0	90,0
Kiinteistöyhtiöt (28 kpl)				
Vaihto-omaisuuskiinteistöyhtiöt (16 kpl)				
Konserniyritykset yhteensä 65 kpl				
Omistusyhteisyrietykset				
Osakkuusyrietykset				
Agribalt Oy-konserni	Helsinki	50,0	50,0	
Asunto Oy Kauniaisten Kirkkomäki	Kauniaainen	38,6	38,6	38,6
Elielin Pysäköinti Oy	Helsinki	22,2	22,2	22,2
Hansacoop Oü	Viro	50,0	50,0	
Hotelli Joensuun Kimmel Oy	Joensuu	33,0	33,0	
Hotellipankki Oy	Helsinki	33,3	33,3	
HOT Kodintekniikka Oy	Helsinki	50,0	50,0	50,0
Inex Partners Oy-konserni	Helsinki	50,0	50,0	50,0
Kauppakeskus Mylly Oy	Turku	50,0	50,0	50,0
Keskuskorttelin Huolto Oy	Vaasa	31,5	31,5	31,5
Kiinteistö Oy Haunistenmäki	Raisio	50,0	50,0	50,0
Kiinteistö Oy Pysäköintiveturi	Tampere	49,7	40,2	49,7
Kiinteistö Oy Rytilahden Maja	Helsinki	40,0	40,0	40,0
Kiinteistö Oy Tullintorni	Tampere	40,0	40,0	40,0
Kiinteistö Oy Turun Toripaikoitus	Turku	48,6	48,6	28,6
Kiinteistö Oy Valkeakosken Liikekeskus	Valkeakoski	48,8	48,8	48,8
Malmintorin Kiinteistö Oy	Helsinki	39,9	39,9	39,9
Oy Realinvest Ab-konserni	Helsinki	21,9	21,9	21,9
S-Kanava Oy	Helsinki	50,0	50,0	50,0
Tullin Parkki Oy	Tampere	45,1	30,0	45,1
Vaihto-omaisuusosakkuusyhtiöt (1 kpl)				
Osakkuusyrietykset yhteensä 21 kpl				
Muut omistusyhteisyrietykset				
Cervuctum Oy	Helsinki	18,8		18,8
Polar Kiinteistöt Oyj	Helsinki	2,9		2,9
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet				
Sato-Yhtymä Oyj	Helsinki	8,7		8,7

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
15. Vaihto- omaisuus				
Tavarat	815,1	824,6		0,2
Muu vaihto-omaisuus	1,4	4,9	36,9	44,0
Ennakkomaksut	13,5	9,5		
Yhteensä	830,1	838,9	36,9	44,2
16. Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	102,3	92,3		
Muut saamiset	0,0			
Siirtosaamiset	0,4	0,9		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	102,7	93,2		
17. Laskennalliset verosaamiset				
Jaksotuseroista	36,5	64,0		
Yhdistelytoimenpiteistä	27,2	30,8		
Yhteensä	63,7	94,8		
Konserniyritysten jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verosaamiset on yhdistelty ja esitetty konsernitaseessa, ei konserniyritysten taseissa.				
18. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 318,8	1 239,9	959,4	910,0
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			35,3	33,6
Lainasaamiset				0,9
Siirtosaamiset			18,9	19,6
Yhteensä			54,2	54,1
Saamiset omistusyhteisy yrityksiltä				
Myyntisaamiset	49,3	6,2	45,7	5,9
Lainasaamiset	3,5			
Siirtosaamiset	0,6	2,0	0,3	0,0
Yhteensä	53,4	8,2	46,0	5,9
Lainasaamiset	104,9	95,2	1,0	
Muut saamiset	52,9	59,9	17,3	27,0
Siirtosaamiset	134,5	155,4	83,8	86,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 664,4	1 558,6	1 161,7	1 083,2
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Rahoituserät	33,0	46,0	29,2	40,6
Muut	102,4	112,3	73,8	65,2
Siirtosaamiset yhteensä	135,5	158,3	103,0	105,8
19. Rahoitusarvopaperit				
Muut osakkeet ja osuudet	1,6		1,6	
Muut arvopaperit saman konsernin yrityksiltä			66,1	315,4
Rahamarkkinasijoitukset	1 878,8	1 624,2	1 878,8	1 624,2
Yhteensä	1 880,4	1 624,2	1 946,6	1 939,7

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
20. Oma pääoma				
Osuuspääoma 1.1.	284,6	264,5	284,6	264,5
Lisäys	35,7	20,1	35,7	20,1
Osuuspääoma 31.12.	320,2	284,6	320,2	284,6
Erääntyvää osuuspääomaa kertyy vv. 2002-2004	0,0	0,0	0,0	0,0
Lisäosuuspääoma 1.1.	55,0	25,0	55,0	25,0
Lisäys		30,0		30,0
Lisäosuuspääoma 31.12.	55,0	55,0	55,0	55,0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	621,5	621,8		0,3
Vähennys myyntien yhteydessä	0,0	-0,3		-0,3
Arvonkorotusrahasto 31.12.	621,4	621,5		0,0
Arvonkorotusten kohteena olevat hotelli kiinteistöt sekä tavaratalokiinteistöt sijaitsevat Helsingin, Tampereen, Turun ja Jyväskylän ydinkeskustoissa sekä logistiikkakeskus Espoossa. Kaikki em. kohteet on vuokrattu konsernin tai S-ryhmän liiketoimintaa välittömästi tai välillisesti palvelemaan käyttöön. Suoritetut arvonkorotukset on tehty em. kiinteistöjen konsernitaseessa olevien kirjanpitoarvojen oikaisemiseksi lähemmäksi arvioituja todennäköisiä luovutus hintoja.				
Vararahasto 1.1.	65,1	65,1	65,1	65,1
Lisäys	4,9		4,9	
Vararahasto 31.12.	70,0	65,1	70,0	65,1
Hallintoneuvoston käyttörahasto 1.1.	0,4	0,3	0,4	0,3
Lisäys	0,5	0,2	0,5	0,2
Vähennys	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Hallintoneuvoston käyttörahasto 31.12.	0,8	0,4	0,8	0,4
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 007,5	790,9	1 695,4	1 647,1
Siirto vararahastoon	-4,9		-4,9	
Siirto hallintoneuvoston käyttörahastoon	-0,5		-0,5	
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman korko	-22,7	-19,3	-22,7	-19,3
Muuntoero	0,1			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	979,5	771,4	1 667,3	1 627,7
Tilikauden ylijäämä	229,7	236,0	91,9	67,8
Oma pääoma yhteensä	2 276,6	2 034,0	2 205,2	2 100,5
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Edellisten tilikausien ylijäämä	979,5	771,4	1 667,3	1 627,7
Tilikauden ylijäämä	229,7	236,0	91,9	67,8
Tilinpäätössiirtojen kertymästä omaan pääomaan merkitty osuus	-178,8	-173,3		
Yhteensä	1 030,4	834,1	1 759,2	1 695,4
21. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet			5,8	5,6
Muut pitkävaikutteiset menot			2,2	0,8
Rakennukset ja rakennelmat			2,8	3,7
Koneet ja kalustot			4,8	6,2
Muut aineelliset hyödykkeet			0,0	0,0
Yhteensä			15,7	16,4
22. Pakolliset varaukset				
Tyhjien toimitilojen vastaiset vuokramenot	66,9	84,8	65,6	74,4
Muut vastaiset menot	54,5	83,7	8,1	39,0
Yhteensä	121,3	168,5	73,7	113,4

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
23. Pääomalaina				
Pääomalainamuotoinen debentuurilaina 1996				
Olennaisimmat lainaehdot:				
<ul style="list-style-type: none"> • Pääoma 120 miljoonaa markkaa. • Laina-aika 10 vuotta. Laina voidaan maksaa eräpäivänä 22.5.2006 takaisin, mikäli sidotulle omalle pääomalle jää täysi kate. Mikäli takaisinmaksun edellytykset eivät täyty, pidentyy laina-aika yhdellä vuodella kerrallaan. • SOK:lla on yksipuolinen oikeus maksaa laina korkoineen takaisin nimellisarvostaan jo 7 vuoden jälkeen koronmaksupäivänä ja tietyin edellytyksin jo aikaisemmin edellyttäen, että jää täysi kate sidotulle omalle pääomalle. Debentuurin haltijalla ei ole oikeutta irtisanoa tai vaatia debentuurin pääomaa ennenaikaisesti takaisinmaksettavaksi. • Korko on ensimmäisen 10 korkojakson osalta kiinteä 9,75 %, jonka jälkeen korko on 5 prosenttiyksikköä yli 12 kk:n helibor-koron. Korko voidaan maksaa ainoastaan siltä osin kuin maksu ei ylitä SOK:n voitonjakokelpoisen vapaan oman pääoman määrää. • Mahdollisesti maksamaton korko jää SOK:n velaksi, jolle maksetaan korkoa. Korko maksetaan ennen osuuspääoman koron tai ylijäämän palautuksen maksua. • Lainalla ei ole vakuutta. Lainaan perustuvilla saatavilla on SOK:n mahdollisessa selvitystilassa tai konkurssissa huonompi etuoikeus kuin SOK:n muilla velkasitoumuksilla, ja yhtäläinen etuoikeus kuin SOK:n muilla mahdollisilla pääomalainoilla. Lainaan perustuvia saatavia ei voi käyttää vastasaamisten kuittaamiseen. 				
24. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalaina		148,0		148,0
Lainat rahoituslaitoksilta	369,6	650,5	151,8	401,1
Saadut ennakot	0,5	0,7		
Ostovelat	1,4	1,4		
Muut pitkäaikaiset velat	167,6	137,6	166,1	137,6
Siirtovelat	0,9	1,1	0,9	1,1
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	540,0	939,2	318,8	687,8
Velat, jotka erääntyvät viittä vuotta pitemmän ajan kuluttua				
Pääomalaina	120,0	120,0	120,0	120,0
Lainat rahoituslaitoksilta		204,8		197,6
Muut pitkäaikaiset velat	4,0	4,0	4,0	4,0
Yhteensä	124,0	328,8	124,0	321,6
25. Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirroista	59,9	56,1		
Jaksotuseroista	-3,9	-8,5		
Konserniyritysten omiin taseisiin sisältyvät	-	-		
Yhteensä	56,0	47,6		
26. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalainat	127,8		127,8	
Lainat rahoituslaitoksilta	48,7	115,1	35,4	108,7
Saadut ennakot	216,4	188,8	22,6	20,3
Ostovelat	1 439,5	1 340,5	663,9	625,8
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			178,0	131,9
Muut lyhytaikaiset velat			767,5	723,0
Siirtovelat			11,0	8,0
Yhteensä			956,5	862,9
Velat omistusyhteisyriksille				
Ostovelat	275,9	224,3	261,6	214,4
Muut lyhytaikaiset velat	78,5	66,7	78,5	66,7
Siirtovelat	5,5		0,0	
Yhteensä	359,9	291,1	340,1	281,1
Muut lyhytaikaiset velat	2 099,8	1 662,5	1 964,2	1 522,3
Siirtovelat	386,0	414,0	148,1	199,5
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 678,2	4 012,0	4 258,5	3 620,6

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
Joukkovelkakirjalainat				
SOK:n ulkomainen joukkovelkakirjalaina 1997				
Olellisimmat lainaehdot:				
<ul style="list-style-type: none"> • Pääoma on 25 miljoonaa USD (31.12.2000 20 miljoonaa USD) • Nostopäivä 22.1.1997 • Laina-aika on neljä vuotta, kertalyhennys • Optio aikaistettuun kuoletukseen liikkeellelaskijalla • Lainan korko on sidottu kolmen kuukauden liboriin • Lainalla ei ole vakuutta 				
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	152,7	148,3	23,5	21,4
Rahoituserät	51,2	44,1	44,5	41,8
Muut	188,5	222,7	92,1	145,4
Siirtovelat yhteensä	392,4	415,1	160,1	208,7

TULOVEROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Esitetty edellä kohdassa 11.

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

30

27 a. Henkilöstön lukumäärä keskimäärin ryhmittäin

Maatalous- ja rautakauppa	863	806		
Hotellit ja ravintolat	1 604	1 654		
Autokauppa	465	318		
Sokokset ja pukeutumisen erikoisliikkeet	1 340	1 358		
Liikennemyymälät ja polttoainekauppa	83	59		
Marketkauppa	39			
Käyttötavarahankinta	233	229		
Kiinteistö-, vuokraus- ja muu palvelutoiminta	448	429		
Myyty liiketoiminta		190		
Yhteensä	5 075	5 043		
SOK	405	394		
Tytäryhtiöt	4 670	4 649		
Yhteensä	5 075	5 043		

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä on laskettu keskiarvona kuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

27 b.

Palkat ja palkkiot:

Toimitusjohtajat sekä hallitusten jäsenet	11,9	12,6	4,4	4,5
Hallintoneuvoston jäsenet	0,5	0,4	0,5	0,4

Lainat johdolle:

Lainojen korko on Suomen Pankin peruskorko + 1,25 % Lainojen takaisinmaksut vv. 2001-2008.	0,8	1,2	0,8	1,2
---	-----	-----	-----	-----

Johdon eläkesitoumukset:

SOK:hon työsuhteessa olevilla hallituksen jäsenillä ja osalla tytäryhtiöiden toimitusjohtajista on eläkeoikeus täytettyään 58-62 vuotta.

VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Mmk	SOK-YHTYMÄ		SOK	
	2000	1999	2000	1999
28. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä				
Lainat rahoituslaitoksilta	0,3	9,6		
Kiinnitykset	1,3	15,8		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	1,3	15,8		
Velat, joiden vakuudeksi annettu pantteja				
Lainat rahoituslaitoksilta	93,9	147,6		
Pantatut osamaksusopimukset	153,2	164,7		
Muut velat	10,0	10,0	10,0	10,0
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	13,3	13,3	13,3	13,3
Vakuudeksi annetut pantit yhteensä	166,5	178,0	13,3	13,3
Yleisvakuudet, jotka annettu velkojen vakuudeksi				
Kiinnitykset	369,4	369,4		
Muut annetut vakuudet:				
Pantit	12,4		12,4	
Saman konsernin yritysten puolesta annetut vakuudet				
Pantit				0,5
Takaukset			380,9	348,0
Yhteensä			380,9	348,5
Muiden velasta annetut vakuudet				
Takaukset osakkuusyritysten velasta	17,7	52,4		13,0
Takaukset osuuskauppojen velasta	86,7	103,5	25,0	25,0
Takaukset muiden velasta	1,0	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	105,4	156,9	26,0	39,0
Muut vastuut				
Osamaksuvastuut	236,8	214,5		
Leasingvastuut:				
-Seuraavana vuonna maksettavat	19,9	11,7	4,1	2,3
-Yli vuoden kuluttua maksettavat	31,9	17,3	4,2	1,7
Yhteensä	51,8	29,1	8,3	4,0
Takaisinostovastuut	385,6	332,0	171,0	173,8
Vuokravastuut:				
S-ryhmän käytössä olevat vuokratut liikepaikat on turvattu pääsääntöisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla, joista SOK-yhtymällä on vuokravastuita.				
Muut taloudelliset vastuut:				
Konserniyhtiöt ovat ilmoittaneet omissa tilinpäätöksissään liitetiedoissa mahdollisen AVL 33 §:n mukaisen arvonnäköalaveron palautusvastuunsa. Emo-osuuskunnan em. palautusvastuu v. 2000 oli 4,8 milj.mk.				

SOK-YHTYMÄ

Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, Mmk kohde-etuuden arvo

	Kohde-etuuden arvo 31.12.2000	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.2000	Kohde-etuuden arvo 31.12.1999	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.1999
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	2 987,7	2 036,4	3 467,0	1 207,6
Optiosopimukset				
Ostetut	1 727,0	1 427,0	2 866,8	2 416,8
Asetetut	300,0		450,0	
Koronvaihtosopimukset	987,4	813,8	1 019,6	907,5
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	300,4	273,4	361,8	359,5
Sähköjohdannaiset				
Termiinisopimukset	5,8	5,2	11,9	10,3
Sähköswapit	11,3	11,3		
Optiosopimukset				
Ostetut	6,8	6,8	7,6	7,6

Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, käypä arvo

	Käypä arvo 31.12.2000	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.2000	Käypä arvo 31.12.1999	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.1999
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	0,2	0,0	1,2	1,5
Optiosopimukset				
Ostetut	0,6	0,6	0,8	0,7
Asetetut	0,0		-0,1	
Koronvaihtosopimukset	27,6	27,6	37,8	37,7
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	-19,4	-19,4	15,2	15,2
Sähköjohdannaiset				
Termiinisopimukset	-0,2	-0,2	1,1	1,0
Sähköswapit	-0,4	-0,4		
Optiosopimukset				
Ostetut	0,4	0,4	0,7	0,7

SOK

Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, kohde-etuuden arvo

	Kohde-etuuden arvo 31.12.2000	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.2000	Kohde-etuuden arvo 31.12.1999	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.1999
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	2 987,7	2 036,4	3 467,0	1 207,6
Optiosopimukset				
Ostetut	1 727,0	1 427,0	2 866,8	2 188,8
Asetetut	300,0		678,0	
Koronvaihtosopimukset	987,4	813,8	1 019,6	907,5
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	352,1	248,7	376,1	345,2
Sähköjohdannaiset				
Termiinisopimukset	5,8	5,2	11,9	10,3
Sähköswapit	11,3	11,3		
Optiosopimukset				
Ostetut	6,8	6,8	7,6	7,6

**Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, Mmk
käypä arvo**

	Käypä arvo 31.12.2000	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.2000	Käypä arvo 31.12.1999	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.1999
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	0,2	0,0	1,2	1,5
Optiosopimukset				
Ostetut	0,6	0,6	0,8	0,6
Asetetut	0,0		-0,2	
Koronvaihtosopimukset	27,6	27,6	37,8	37,7
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	-19,2	-19,2	15,0	15,0
Sähköjohdannaiset				
Termiinisopimukset	-0,2	-0,2	1,1	1,0
Sähköswapit	-0,4	-0,4		
Optiosopimukset				
Ostetut	0,4	0,4	0,7	0,7

Kokonaisriskiasemaa tarkasteltaessa on johdannaisten lisäksi huomioitava suojattavien tase-erien positio. Tilikauden lopussa avoimena olleita johdannaissopimuksia on käytetty pääasiassa konsernin valuutta-, korko- ja hintariskin hallintaan. Avoimet koronvaihtosopimukset ovat 1 - 8 vuoden mittaisia.

Avoimet korko- ja sähköoptiosopimukset erääntyvät 1 - 2 vuoden kuluttua.

Muut avoimet johdannaissopimukset ovat alle vuoden mittaisia.

Käyvän arvon laskennassa noudatetut periaatteet:

- Koronvaihtosopimusten käypä arvo on arvioitu tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella.
- Muiden johdannaissopimusten käyvän arvon määrittämisessä on käytetty tilinpäätöshetken markkina-arvoja.

SOK-YHTYMÄN TUNNUSLUVUT 1996-2000

	1996	1997	1998	1999	2000
Liikevaihto	11 498	12 414	13 953	15 102	16 375
Liiketulos					
Mmk	117	267	351	334	339
%:a liikevaihdosta	1,0	2,2	2,5	2,2	2,1
Tulos ennen satunnaisia eriä					
Mmk	42	137	252	292	323
%:a liikevaihdosta	0,4	1,1	1,8	1,9	2,0
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja					
Mmk	33	138	372	293	309
%:a liikevaihdosta	0,3	1,1	2,7	1,9	1,9
Oman pääoman tuotto-%	3,2	14,3	16,8	12,3	11,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5,5	8,4	10,7	8,9	9,2
Omavaraisuusaste, % ¹⁾	23,7	23,9	28,9	29,4	30,9
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen					
Mmk	423	374	305	380	361
%:a liikevaihdosta	3,7	3,0	2,2	2,5	2,2
Gearing, %	112	99	66	49	36
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	4 211	4 375	4 766	5 043	5 075

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} + \text{arvonalentumiset sijoituksista} - \text{tilikauden verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} (+ \text{tilinpäätössiirtojen kertymä v. 1996}), \text{ keskim.}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} + \text{korko- ja muut rahoituskulut} + \text{arvonalentumiset sijoituksista}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat} - \text{pakolliset varaukset}, \text{ keskim.}} \times 100$$

	1996	1997	1998	1999	2000
Korottomat velat Mmk	1 759	1 954	2 008	2 369	2 527

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} (+ \text{tilinpäätössiirtojen kertymä v. 1996})}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakat}} \times 100$$

¹⁾ Kun taseen vieraaseen pääomaan merkitty pääomalaina otetaan huomioon omaan pääomaan rinnastettavana eränä, on vuoden 2000 omavaraisuusaste 32,5 %.

$$\text{Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen} = \text{Tytäryhtiöosakkeiden ja muun käyttöomaisuuden hankintamenot}$$

$$\text{Gearing, \%} = \frac{\text{korolliset velat} - \text{rahoitusvarat}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} (+ \text{tilinpäätössiirtojen kertymä v. 1996})} \times 100$$

$$\text{Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana} = \text{Laskettu työsuhteiden lukumäärien kuukausittaisena keskiarvona.}$$

HALLITUKSEN EHDOTUS SOK:N TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄN KÄYTTÄMISESTÄ

Tuloslaskelman osoittama ylijäämä	91 874 241,67 mk
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 667 346 916,71 mk
Yhteensä	1 759 221 158,38 mk

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 91 874 241,67 mk käytetään seuraavasti:

– maksetaan lisäosuuspääoman korkoa	3 349 499,55 mk
– jaetaan osuusmaksun korkona tilikauden alkuun mennessä osuuskauppojen suorittamille osuusmaksuille 9,0 %	25 612 470,00 mk
– siirretään hallintoneuvoston käyttörahastoon	1 000 000,00 mk
– jätetään edellisten tilikausien ylijäämättilille	61 912 272,12 mk

SOK:n omat pääomat tulevat olemaan, jos osuuskunnan kokous hyväksyy yllä olevan ehdotuksen

Osuuspääoma	320 241 000,00 mk
Lisäosuuspääoma	55 000 000,00 mk
Vararahasto	70 000 000,00 mk
Hallintoneuvoston käyttörahasto	1 787 161,20 mk
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 729 259 188,83 mk
Yhteensä	2 176 287 350,03 mk

Helsingissä 14. päivänä helmikuuta 2001

Jere Lahti

Jukka Salminen

Arto Hiltunen

Leo Laukkanen

Kalle Lähdesmäki

Reijo Lähteenmäki

Jorma Niinistö

Jouko Vehmas

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan jäsenille

Olemme tarkastaneet Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2000. Hallituksen laatima tilinpäätös sisältää konsernin ja osuuskunnan tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten toiminnan lainmukaisuutta osuuskuntalain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin ja osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys kertyneen ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen.

Helsingissä maaliskuun 21. päivänä 2001

Jorma Jäske
KHT

Tapani Rotola-Pukkila
KHT

Juhani Heiskanen
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan sääntöjen 18 §:n 1 momentin 2. kohdan mukaisesti hallintoneuvosto on tänään tarkastanut hallituksen toimintakertomuksen vuodelta 2000, siihen liittyvän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä ehdotuksen ylijäämän käyttämisestä ynnä tutustunut sanotun vuoden tilintarkastajien antamaan tilintarkastuskertomukseen ja tilintarkastuskomitean kertomukseen SOK:n osuuskunnan kokoukselle.

Antaessaan varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle hallituksen toimintakertomuksen ja tilintarkastajien kertomuksen hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että tilivuoden tulosta ja omaa pääomaa koskeva ehdotus hyväksytään.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa jäsenet Eino Laaksonen, Eino Tenhunen, Simo Kutinlahti, Matti Vanto, Pentti Sevón ja Häkan Smeds. Erovuorossa myöskin olleet jäsenet Kalle Lähdesmäki ja Jouko Vehmas on valittu SOK:n hallituksen jäseniksi 1.1.2001 alkaen. Edellä lueteltujen tilalle esitetään varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa valittavaksi vastaava määrä jäseniä seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Lisäksi Tauno Riekkä on pyytänyt eroa hallintoneuvoston jäsenyydestä.

Helsingissä 28. päivänä maaliskuuta 2001

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallintoneuvoston puolesta

Kari Neilimo
puheenjohtaja

Markku Viljanen
sihteeri

KENTTÄRYHMÄ

Reijo Läbteenmäki

Kenttäryhmä muodostui neljästä SOK:n tytäryhtiöstä, Hankkija-Maatalous Oy:stä, Oy Maan Auto Ab:sta, Automaa Oy:stä ja AS Kommest Autosta. Lisäksi ryhmään kuului market-ketjuohjaus, ABC-ketjuohjaus ja autokaupan ohjaus. Kenttäryhmän johtajana toimi yhteiskuntatieteiden maisteri Reijo Läbteenmäki.

Koko maan päivittäistavarakaupan myynnin arvo on kasvanut 2,6 prosenttia. S-ryhmän päivittäistavarakaupan arvo kasvoi edelleen ripeämmin kasvuprosentin ollessa 6,8. Se merkitsee markkinaosuuden kasvua, jo kymmenettä vuotta peräkkäin. S-ryhmän päivittäistavarakaupan markkinaosuus nousi edellisvuoden 27,8 prosentista 28,9 prosenttiin.

Maatalouskaupan kokonaismarkkinat kasvoivat noin 3 prosenttia 9,5 mrd. markkaan. S-ryhmän myynti ylitti hieman markkinoiden kasvun ja ryhmä säilytti edelleen asemansa alan markkinajohtajana.

Koko maan henkilöautojen ensirekisteröinnit laskivat runsaan prosentin. Uusia henkilöautoja rekisteröitiin 134 768 kappaletta. S-ryhmän autokauppa kehittyi markkinoiden tahdissa ja ryhmä säilytti 10 prosentin markkinaosuutensa.

Bensiinin kokonaiskulutus Suomessa laski 3,5 prosenttia. S-ryhmän poltonestekauppa kehittyi kuitenkin hyvin. Markkinaosuus kasvoi ja on nyt 12,5 prosenttia.

Hankkija-Maatalous Oy

Hankkija-Maatalous Oy:n liikevaihto oli 3 568 milj. markkaa, jossa oli kasvua 7,7 prosenttia. Se oli selvästi maatalouskaupan kokonaismarkkinoiden kasvua korkeampi.

Useiden laskevien vuosien jälkeen lannoitteiden kysyntä kääntyi lievään nousuun. Hankkija-Maatalous Oy:n osuus kokonaismarkkinoista oli 52,1 prosenttia. Markkina-asema vahvistui myös kasvinsuojeluaineiden myynnissä. Rehukaupassa volyymit kasvoivat lievästi. Hyvästä vilja- ja säilörehusadosta huolimatta erityisesti nautarehujen kysyntä pysyi korkeana. Rehukaupassa yhtiö kasvatti markkinaosuuttaan erityisesti siipikarjarehujen myynnissä.

Hyvälaatuinen sato vähensi sertifioitujen kylvösiemenen käyttöä. Laskevalla siemenkaupan kokonaismarkkinoilla

Hankkija-Maatalouden markkinaosuus säilyi yli 50 prosentissa. Hankkija-Maatalous Oy:n siementuotanto sai laatu- ja ympäristösertifikaatin, joka on siemenalalla ensimmäinen ja tällä hetkellä ainoa Suomessa. Yhtiö vahvisti alan yhteistyötä Boreal Suomen Kasvinjalostus Oy:n kanssa hankkimalla osuuden sen osakekannasta.

Viljakaupan volyyymi kasvoi edellisvuodesta 42 prosenttia. Vaikka viljan hinta laski Agenda-ratkaisun johdosta, ketjun myynti kasvoi 15 prosenttia. Viljaa toimitettiin kotimaiselle teollisuudelle pitkäaikaisilla sopimuksilla. Agrimarket-ketju vei viljaa kaikkiaan yhdeksään maahan, pääasiassa Eurooppaan ja USA:han.

Traktoreiden kokonaismarkkinat kasvoivat vajaat 10 prosenttia ja uusia koneita rekisteröitiin koko maassa 5 125 kappaletta. Agrimarket-ketjun markkinaosuus oli 17,1 prosenttia. John Deeren osuus vahvistui ja Massey Fergusonin asema heikkeni hieman. Leikkuupuimureiden kokonaisvuosimyynti putosi edellisestä vuodesta 20 prosenttia päättyen 415 puimuriin. Ketjun myymien puimureiden osuus kokonaismarkkinoista oli 63 prosenttia.

Maataloustyökoneiden myynti laski hieman, mikä vastasi alan kehitystä. Myös öljykaupan volyyymi laski, mutta raakaöljyn voimakas hinnannousu kasvatti myyntiä yli 50 prosenttia. Varaosien myynti pysytteli edellisvuosien tasolla. Sopimushuoltajien kenttäolosuhteisiin tarkoitettu, varaosien tilaus- ja huoltoinformaatiota tuottava Agrimis-järjestelmä otettiin vuoden lopulla tuotantokäyttöön.

Rautakauppa kasvoi 9 prosenttia, toimialan vähittäiskaupan kasvun jäädessä 4,4 prosenttiin. Rautakauppavalikoimia monipuolistettiin ja ketjutoimintaa tiivistettiin. Yhtiön puutarhakauppa kasvoi 21 prosenttia toimialan keskimääräisen kehityksen jäädessä alle 10 prosentin. Erityisen hyvin onnistuttiin elävän kasvimateriaalin ja kasvualustojen myynnissä.

Kanta-asiakasohjelmaa kehitettiin uudistamalla Agribonuksen määrätymisperusteita yhdistämällä tuotantopanos- ja konehankintojen sekä viljan myyntien Agribonuksen laukaiseva raja 30 000 markkaan. Lisäksi aiemmin myymäläbonusta kartuttaneet varaosien- ja karjataloustarvikkeiden hankinnat siirrettiin Agribonuksen piiriin. Yhtiön Agribonusmyynti kanta-asiakkaille oli 1,6 mrd. markkaa, joka oli 57,8 prosenttia koko myynnistä. Omamyylille nimettyjen kanta-asiakkaiden lukumäärä oli yhtiössä vuoden lopussa 19 977 kappaletta, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 1 976. Hankkija-Maatalous Oy tilitti vuodelta 2000 asiakkailleen Agribonusta sekä myymäläkaupan Bonusta yhteensä 16,3 milj. markkaa.

Agrimarket-ketjun verkkokaupan kehittämishankkeen tuloksena luotiin kanta-asiakkaiden käyttöön tarkoitettu verkkokaupan toimintamalli. Samalla käynnistettiin valmistelut verkkokaupan avaamiseksi vuonna 2001.

Vuoden aikana siirrettiin uudelle liikepaikalle Oulaisten, Sievin, Huittisten ja Lammin Agrimarketit. Ketjuilmeen, myymälöiden toimivuuden sekä rautakaupan valikoimien ja esiläpän parantamiseksi uudistettiin viisi myymälää. Oy Agrimarket Virkkala-Virkby Ab:n liiketoimintojen siirtyessä yhtiölle

liitettiin palveluverkoston seitsemän Agrimarketia ja yksi viljalaitos. Osuuskauppa Koskiseudun rauta- ja puutarhakauppa Muhoksella siirtyi liikkeenluovutuksella Hankkija-Maatalous Oy:lle. Järvelän ja Kuhmon Agrimarketin toiminta lopetettiin ja myyntialueet liitettiin naapuriyksiköihin. Siemenkaupan logistiikkatoimintoja kehitettiin rakentamalla lisää valmiin siemenen varastotiloja Alastaron ja Hyvinkään siemenkeskuksiin.

Ketjun raskaskonekaupan uuden toimintamallin mukaisen Agrimarket Konekeskuksen avajaiset pidettiin marraskuussa Turussa. Turun konekeskuksesta saatujen hyvien kokemusten perusteella traktoreiden, pumureiden ja erikoistyökoneiden kauppa organisoitiin vuoden 2001 alusta toimintansa aloittamaan kahdeksaan konekeskukseen. Uuden konekeskuksen rakennustyöt käynnistyivät Seinäjoella. Oulussa vuokrattiin Agrimarket-kiinteistöä tilat konekeskukselle. Muilta osin tilajärjestelyt siirrettiin vuodelle 2001.

Hankkija-Maatalous Oy:n ja Avena Oy:n tasaomisteisen Agribalt Oy:n Latvian tytäryhtiö toimi vuonna 2000 ensimmäisen tilivuotensa. Yhtiöllä on yksi toimipaikka Jelgavassa. Yhtiön toiminta käynnistyi lähes suunnitellusti.

Itä- ja Pohjois-Suomen alueella Agrimarket-ketjun kuljetuksia ohjanneen Combitrans Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaan se keskittyy vuoden 2001 maaliskuusta lähtien kuljetusten hoitoon. Vuoden lopulla Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa siirsi kuljetusten ohjauksensa Agrimarket-ketjun logistiikkakeskukseen. Näiden järjestelyjen jälkeen Agrimarket-ketjun kaikki logistiset toiminnot ohjataan Turun logistiikkakeskuksesta.

Kentän toimipaikkojen tietoliikenne- ja työasematekniikkaan sekä järjestelmien yhtenäistämiseen panostettiin voimakkaasti. Internet-käyttö ja uudet sähköpostiohjelmit laajennettiin kattamaan myös kaikki kentän työasemat. Intranet-järjestelmä - Agritori - otettiin käyttöön tehostamaan sisäistä tiedon välittämistä ja taltiointia. Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa liittyi Agrimarket-ketjun tietojärjestelmien käyttäjäksi, jolloin ketjussa saavutettiin toiminnallinen tietojärjestelmä-kattavuus.

Henkilöstön kehittämistä jatkettiin aktiivisesti ja jokaiselle laadittiin henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat. Myyntihenkilöstön keskuudessa toteutettiin mittavat tuotekoulutusvalmennukset. Hankkija-Maatalous Oy:n henkilöstön lukumäärä oli vuoden lopussa 758, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 43 henkilöä.

Hankkija-Maatalous Oy:n toimipaikkojen lisäksi Agrimarket-ketjun muodostavat Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa, Salon Seudun Osuuskauppa, Osuuskauppa OSLA Handelslag ja Kymenlaakson Agrimarket Oy. Ketju säilytti yli 40 prosentin markkinaosuuden maatalouskaupan kokonaismarkkinoilla. Yhteensä ketjulla on 143 Agrimarketia.

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	3 568	+254
Liikevoitto	57,9	-10,3

Oy Maan Auto Ab

Oy Maan Auto Ab on SOK:n tytäryhtiö, joka tuo maahan ja markkinoi piirimyyjäverkostonsa välityksellä Peugeot-autoja, -varaosia ja lisätarvikkeita. Maan Auton piirimyyjäkuntaan kuului vuoden lopussa 37 piirimyyjää. Näistä 5 oli Automaa Oy:n,

16 alueosuoskauppojen ja 16 yksityisten yrittäjien omistuksessa.

Peugeot-henkilöautoja rekisteröitiin 7 601 kappaletta, joka oli yhden prosentin edellisvuotta vähemmän. Peugeot-henkilöautojen markkinaosuus säilyi kuitenkin edellisvuoden tasolla eli 5,6 prosentissa. Kasvua rajoitti koko vuoden jatkunut puute diesel-autoista, joiden myynti kasvoi markkinoilla lähes 20 prosenttia.

Peugeot-pakettiautojen myynti kasvoi 4 prosenttia markkinoiden laskiessa samanaikaisesti 8 prosenttia. Peugeot-pakettiautoja rekisteröitiin 808 kappaletta. Pakettiautojen markkinaosuus nousi 5,5 prosentista 6,2 prosenttiin.

SOK teki partner-sopimukset yksityisten Peugeot-piirimyyjien kanssa vuoden loppupuolella. Sillä mahdollistettiin asiakasomistajaetujen tarjonta Peugeot-autoista ja -palveluista koko maan kattavana.

2000	Mmk	+ ed.v.
Liikevaihto	1 040	+71
Liikevoitto	19,3	-4,8

Automaa Oy

Automaa Oy on SOK:n tytäryhtiö, joka harjoittaa autojen vähittäiskauppaa ja huoltokorjaamotoimintaa. Yhtiöllä on toimipisteet Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Tampereella ja Turussa. Toimintavuoden aikana yhtiö luopui Jyväskylän sekä Hämeenlinnan toimipisteiden liiketoiminnasta.

Espoon toimipisteen muutostyöt Peugeot-konseptin mukaiseksi miljööratkaisuksi saatiin päätökseen kesällä. Vantaan toimipisteen uudisrakennus otettiin käyttöön 1.11.2000. Uusien tilojen myötä vaihtoautomyyntin ja korjaamotoiminnan toimintamahdollisuudet paranivat oleellisesti. Vuoden aikana pudotettiin vaihtoautojen määrää 400 yksiköllä.

Asiakasomistaja-bonus oli käytössä automyyntin sekä huolto- ja varaosatoimintojen osalta kaikissa yhtiön toimipisteissä. Asiakasomistajat muodostivat 75 prosenttia uusien autojen yksityismyyntin asiakkaista.

Automaan toiminta-alueella kokonaismarkkinat kasvoivat 1,2 prosenttia. Automaan myynti kasvoi vastaavasti 2,5 prosenttia. Uusia Peugeot-autoja myytiin 3 833 kappaletta ja vaihtoautoja 5 611 kappaletta.

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	791	+75
Liiketappio	-2,6	-2,5

AS Kommetst Auto

AS Kommetst Auto tuo maahan ja myy Peugeot-autoja Virossa. SOK:n omistusosuus yhtiöstä on 90 prosenttia. Yhtiöllä on neljä omaa vähittäismyyntipistettä Virossa. Näistä kaksi on Tallinnassa ja yksi Tartossa sekä Pärnussa. Vuoden aikana avattiin uusi autoliike Tallinnassa.

Yhtiön liikevaihto oli 146 milj. markkaa. Se kasvoi erityisesti vientikaupan ansiosta 73 prosenttia. Peugeot-autoja myytiin yhteensä 2 111 kappaletta, joista 878 päätyi vientiin. Peugeot-autojen markkinaosuus Virossa oli 9,9 prosenttia.

AS Lauva Auto

AS Lauva Auto on AS Kommest Auton omistama (100 %) tytäryhtiö Latviassa. Yhtiö tuo maahan ja markkinoi Peugeot-autoja. Yhtiöllä on yksi vähittäismyyntipiste Riikassa. AS Lauva Auton liikevaihto oli 37 milj. markkaa. Siinä oli kasvua 27 prosenttia. Yhtiö myi Peugeot-autoja yhteensä 463 kappaletta ja sen markkinaosuus oli 5,3 prosenttia.

Foodbaltic Oy

Foodbaltic Oy on kehitysyritys, jonka SOK omistaa 100-prosenttisesti lunastettuaan co op Schleswig-Holsteinin 50 prosentin osuuden yhtiössä. Yhtiön tehtävänä on kehittää ja harjoittaa marketkauppaa Baltian maissa ja Pietarissa.

Toimintavuonna Foodbaltic Oy on käynnistänyt kaksi uutta Prisma-hypermarketia Tallinnassa. Niistä toisen omistaa Foodbaltic Oy:n tytäryhtiö Hansafood AS ja toisen ETK:n tytäryhtiö Ramare AS. Hansafoodin Prisma avattiin Sikupilli-kauppakeskuksessa 11.10.2000 ja Foodbalticin osakkuusyhtiö Ramaren Prisma 8.11.2000. Lisäksi Foodbaltic Oy on tehnyt marketkaupan toimintaedellytys selvityksiä Baltian alueella.

Market-ketjuohjaus

Market-ketjuohjausyksikön toimintavastuulle kuuluu S-ryhmän marketkaupan ketjutoiminnan kehittäminen ja ohjaus. Market-ketjuohjausyksikön organisaatio muodostuu ketjujohdosta, päivittäis- ja käyttötavarakaupan valikoimasuunnittelusta ja ohjauksesta, myymälä- ja verkostosuunnittelusta sekä tietohallinnosta. Henkilöstöä yksikössä on 63.

S-ryhmän päivittäis- ja erikoistavarakaupan myynti oli 21 mrd. markkaa, jossa kasvua 6,6 prosenttia. Päivittäistavara-kauppa kasvoi 6,8 prosenttia nousten 17 mrd. markkaan. S-ryhmän päivittäistavara-kaupan markkinaosuus nousi 28,9 prosenttiin. Market-ketjujen tulos oli hyvä.

Marketkaupan tietohallintostrategia päivitettiin sekä käynnistettiin päivittäistavara-kaupan kilpailustrategian täsmäntäminen. Tietojärjestelmien kehittämisessä painopiste oli tuoteryhmäjohtamista tukevilla hankkeilla. Market-ketjujen konseptit täsmennettiin vuoden 2000 aikana.

Verkoston kehittämisessä edettiin vuonna 1999 alueosuuskauppojen kanssa tehdyn, vuoteen 2005 ulottuvan verkostosuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2000 avattiin uusi Prisma Nummelaan sekä kaksi Prisma-yksikköä Tallinnaan. Lisäksi avattiin uudet, isommat Prisma-yksiköt Halikossa ja Porissa korvaavina yksikköinä.

S-marketit muodostavat S-ryhmän suurimman päivittäistavaraketjun. Siihen kuului vuoden lopussa 310 yksikköä. Ketjun kokonaisyhteistyö oli 9 795 milj. markkaa, jossa oli lisäystä 5,1 prosenttia. Ketjun päivittäistavaramyynnin lisäys oli 4,8 prosenttia.

Prisma-ketju jatkoi kasvuaan. Ketjun myynti oli 8 162 milj. markkaa, jossa oli lisäystä 14,4 prosenttia. Päivittäistavaroitten myynnin kasvu oli 13,3 prosenttia ja käyttötavaroitten 12,6 prosenttia.

Sale-ketjun toimipaikkoja oli 165. Ketjun myynti oli 1 217 milj. markkaa, jossa lisäystä 1,1 prosenttia. Alepa-ketjun myynti oli 642 milj. markkaa, jossa oli vähennystä 2,9 prosenttia. Toimipaikkoja oli 43.

ABC-ketjuohjaus

ABC-ketjuohjaus on S-ryhmän liikennemyymälätoimialan ja polttonestekaupan kehitysyksikkö. Sen keskeisenä tehtävänä on alueosuuskauppojen avustaminen ja ohjaus liiketoimintaluokan kehittämisessä.

Osuuskaupoilla oli polttonesteitä myyviä yksiköitä vuoden päättyessä 230 kappaletta. Näistä oli liikennemyymälöitä 94 ja muita, mm. automaattiasemia 136 yksikköä. Lisäys edelliseen vuoteen oli 7 kappaletta.

ABC-liikennemyymälä ja ABC-automaattiasema ovat S-ryhmän uusia brandeja. ABC-verkosto on nyt laajentunut 16 alueosuuskauppaan. Osuuskaupat avasivat vuoden aikana 9 ABC-liikennemyymälää ja 31 ABC-automaattiasemaa.

Toimialan yhteenlaskettu myynti oli 3 185 milj. markkaa, jossa kasvua oli 20,3 prosenttia.

Ketjuohjauksen toiminta keskittyi ABC-liikennemyymälöiden ja ABC-automaattiasemien konseptinmukaiseen suunnitteluun sekä toteutuksen ja toiminnan ohjaukseen, järjestelmäkannan yksikkökohtaiseen levittämiseen ja liikepaikka-hankintaan.

S-ryhmän polttonestekauppa kehittyi hyvin. Bensiniin myynnissä markkinaosuus nousi 12,5 prosenttiin. Kasvuun vaikutti erityisesti ABC-verkoston laajentuminen ja asiakasomistajien polttonestehankintojen keskittyminen aiempaa enemmän S-ryhmän huoltamotoinpaikkoihin.

Autokaupan ohjaus

Autokaupan ohjausyksikön keskeisenä tehtävänä on ohjata ja koordinoita S-ryhmän autokaupan kehittämisohjelmia ja osallistua niiden toteuttamiseen yhteistyössä autoliikkeiden kanssa.

Autokaupan ohjausyksikön kehittämisen painopisteet olivat toimialan tulos- ja tunnuslukuseurannassa ja raportoinnissa, avainhenkilöiden koulutusohjelmien toteutuksessa sekä autokaupan järjestelmien ja verkkopalvelujen kehittämisessä. Vuoden aikana tehtiin yhteistyössä autoliikkeiden kanssa selvitykset autoliikkeen järjestelmäkonepöytä ja verkkopalvelujen toteutusmallista sekä autorahoituksesta. Vuoden jälkipuolella autokaupan ohjausyksikön tehtävänä oli yhteistyössä alueosuuskauppojen kanssa valmistella S-ryhmän autokaupan kilpailustrategia. Lisäksi osallistuttiin asiakkuusprosessien kehittämistyöskentelyyn, jolla luotiin pohjaa asiakkuusajattelun viemiseen osaksi S-ryhmän autoliikkeiden toimintaa.

S-ryhmällä oli vuoden lopussa yhteensä 41 autoliikettä, joka oli neljä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Autojen vähittäismyynti oli 3 541 milj. markkaa myynnin lisäydessä 3,4 prosenttia. Uusia autoja myytiin yhteensä 13 971 kappaletta ja vaihtoautoja 22 740 kappaletta. S-ryhmän markkinaosuus oli 10 prosenttia. Autokauppaa harjoitti SOK-yhtymä ja 14 alueosuuskauppaa joko itse tai tytäryhtiöidensä kautta. Autoliikkeet edustivat vuoden lopussa 18 eri automerkkiä.

KÄYTTÖTAVARARYHMÄ

Risto Mäkeläinen

Käyttötavararyhmän muodostivat SOK:n tytäryhtiöt Oy Sokos Ab, Kuusinen Oy, Tenco Oy, Rainex Yrityspalvelu Oy ja Intrade Partners Oy. Lisäksi ryhmään kuului market-käyttötavaraohjaus. Käyttötavararyhmän johtajana toimi ekonomi Risto Mäkeläinen.

Käyttötavarakaupan arvioidaan vuonna 2000 kasvaneen arvoltaan 3 - 4 prosenttia. S-ryhmässä kasvu oli 7 prosenttia, joten ryhmä kasvatti markkinaosuuttaan.

Oy Sokos Ab

Oy Sokos Ab on tavaratalokauppaa harjoittava yhtiö, jolla oli vuoden 2000 alussa 9 laajan valikoiman Sokos-tavarataloa ja 8 suppeamman valikoiman myymälää. Vuoden aikana toteutettiin edellisenä vuonna aloitettu Sokos-liiketoiminnan uudelleensuuntaaminen.

Tavaratalojen liiketoiminta, vaihto- ja käyttöomaisuus siirtyivät vuoden 2001 alussa toteutetuilla kaupoilla alueosuuskaupoille Jyväskylässä, Lahdessa, Kuopiossa, Joensuussa, Hämeenlinnassa, Kajaanissa, Raumalla ja Salossa. Helsingin ja Tapiolan sekä Turun, Tampereen ja Porin tavaratalojen liiketoiminta siirtyi samana ajankohtana alueosuuskauppojen ja SOK:n perustamille paikallisille yhtiöille. Tämän muutoksen tavoitteena on liittää tavaratalot tiiviimmin osaksi alueosuuskaupan paikallista käyttötavaratarjontaa ja markkinointia.

Vuoden aikana lopetettiin Sokos-liiketoiminta Seinäjoella ja Lappeenrannassa. Seinäjoella alueosuuskauppa jatkaa erikoisliiketoimintaa ja Lappeenrannassa aloitti toimintansa Emotion-myymäliä. Ensimmäinen Emotion-yksikkö käynnistyi Haminaassa alkukesästä Sokoksen ja alueosuuskaupan yhteistyönä. Ketjua tullaan laajentamaan lähivuosien aikana. Kouvolan ja Oulun Sokokset tullaan lopettamaan keväällä 2001.

Kaikkien jatkavien Sokos-yksiköiden kanssa on solmittu Sokos-liiketoiminnan harjoittamista koskeva ketjusopimus.

Vuoden aikana Sokos-liiketoiminnassa on siirrytty tuoteriippumattomasta tuotemaailma-ajatteluun. Tuotemaailma-ajattelun tavoitteena on tarjota asiakkaille aiempaa laajempia ja virikkeellisempiä tuotealuekokonaisuuksia. Oy Sokos Ab:n ja

sen hankintayhtiönä toimivan Intrade Partners Oy:n yhteisiä toimintamalleja on myös kehitetty tiiviisti. Tavoitteena on kustannustehokas ja integroitu toimintamalli, jossa Intrade Partners Oy:n ostajat ja Oy Sokos Ab:n valikoimahallinnan henkilöstö organisoidiin tuotemaailma-ajatteluun yhteistyötoimeihin. Ketjuohjausyksikkö mitoitettiin oleellisesti aikaisempaa suppeammaksi.

Yhtiön hoitama ketjunohjaus ja valikoimasuunnittelu siirtyivät vuoden 2001 alussa SOK:n Sokos-ketjuohjausyksikön hoidettavaksi. Oy Sokos Ab:n vastuulle jää eräitä siirtymäajan toimintoja.

Yhtiön henkilömäärä oli vuoden lopussa 1 205, kun se vuonna aiemmin oli 1 261. Liikevaihto oli 1 117 milj. markkaa. Liikevaihto supistui edellisestä vuodesta 0,7 prosenttia lähinnä toiminnan lopettamisista johtuen. Pukeutumisen tuotealueiden myynti kasvoi, kun sen sijaan asumisen ja vapaa-ajan tuotealueiden myynti supistui edellisestä vuodesta.

Sokos-liiketoiminnan uudelleensuuntaus ja -organisointi on S-ryhmässä merkittävä operaatio, jolla luodaan uutta ajattelua kaupunkikeskustojen erikoisliiketoiminnan kehittämiseksi. Paikallisen markkinointiotteen ja tehokkaamman kustannusrakenteen johdosta Sokos-ketjulla on paremmat edellytykset menestyä kilpailussa.

Rakennemuutoksen toteuttaminen aiheutti myös poikkeuksellisia kertaluonteisia kustannuksia. Lisäksi loppuvuoden leudot säät eivät suosineet pukeutumiskauppaa.

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	1 117	-7
Liiketappio	-43,0	+45,6

Intrade Partners Oy

Intrade Partners Oy:n liiketoiminta käsitti pääasiassa asumisen, pukeutumisen ja vapaa-ajan tuoteryhmien tuotteiden hankinnan S-ryhmän ketjuille. Suurimmat asiakasketjut olivat Prisma, S-market, Sokos ja Agrimarket. Muut ketjut olivat Sale, Alepa ja liikennemyymälät sekä uutena HOT-Kodintekniikka. Tämän lisäksi toimitettiin myymäläkalusteita S-ryhmän yksiköille sekä puutarha- ja rautakauppatuotteita Tradekalle ja Elannolle.

Vuoden aikana tehostettiin edelleen sekä yhtiön sisäisiä että ketjujen kanssa yhteisiä toimintamalleja sekä -prosesseja ja suunnattiin resursseja vastaamaan paremmin asiakasketjujen tarpeita. Organisaatorakenne muutettiin vastaamaan ketjujen liikeideoita ja valikoimahallinnan organisointia tavoitteena edistää asiakasketjujen kilpailukykyä.

Liikevaihdon kasvuun vaikutti olennaisesti kodintekniikkakaupan laajeneminen asiakasketjuissa sekä Prisma- ja Agri-market-ketjujen hyvä myynnin kehitys ja Prisma-ketjun investoinnit. Intrade Partners Oy saavutti kasvaneen volyymin ansiosta kustannustehokkuutta, joka mahdollisti asiakasketjuille paremmat hankintaehdot. Yhtiön tulos oli suunnitellun mukainen. Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 252 henkilöä.

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	2 279	+ 221
Liikevoitto	8,3	+ 4,3

Kuusinen Oy

Kuusinen Oy on naisten ja miesten kansainvälisten merkkivaatteiden ja -kenkien vähittäismyyntiin erikoistunut yhtiö. Yhtiöllä oli vuonna 2000 Helsingissä kaksi liikettä: miesten vaateetusta ja jalkineita myyvä liike sekä naisten vaateetusliike.

Vuoden 2000 merkittävimmät tapahtumat olivat naisten myymälän kokonaisuudistus keväällä ja miesten myymälän kokonaisuudistus kesällä. Muita yhtiön kannalta merkittäviä toimenpiteitä olivat vaihto-omaisuusvaraston tuntuva pienentäminen, myytävien merkkien lukumäärän vähentäminen sekä Kuusisen oman private label -malliston tuominen myyntiin.

Yhtiön liikevaihto oli yhteensä 47,2 milj. markkaa, jossa oli laskua 8 prosenttia edellä todetuista investoinneista johtuen. Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa oli 48.

Tenco Oy

Tenco Oy on SOK:n 100-prosenttisesti omistama kehitysyritys, jonka tehtävänä on kehittää ja harjoittaa tavaratalotoimintaa Baltian maissa ja Pietarissa.

Tenco Oy:n täysin omistama tytäryhtiö Tenco Eesti AS harjoittaa tavaratalokauppaa Sokos-liikeidealla Tallinnan keskustassa. Yhtiön liikevaihto oli 27,8 milj. markkaa. Tallinnaan valmistuneet lukuisat uudet kauppakeskukset muuttivat kilpailutilannetta ja aiheuttivat yhtiön liikevaihdoissa 14 prosentin laskun.

Rainex Yrityspalvelu Oy

Rainex Yrityspalvelu Oy on rauta- ja rakennustarviketuokku-kauppa, joka harjoittaa myös väestönsuojelun, turvallisuuden, työvaatteiden, suurtaloustuotteiden ja tekstiilien suurtalouskauppaa.

Yhtiöllä on myyntipisteet Helsingissä, Jyväskylässä, Kuopiossa, Oulussa, Tampereella ja Turussa. Varastot sijaitsevat Vantaalla, Oulussa ja Turussa.

Rauta- ja rakennustarvikekauppa oli vuonna 2000 varsin vaihtelevaa kuukausitasolla. Ensimmäisen neljänneksen myynnin kasvu oli jopa 14,1 prosenttia, mutta kasvu hidastui selvästi ollen vuositasolla 4,4 prosenttia. Rakennustarvikkeiden hinnat nousivat keskimäärin 3,2 prosenttia. Syksy ja alkutalvi olivat erittäin suotuisaa aikaa rakentamiselle.

Rainex Yrityspalvelu Oy investoi sähköiseen kaupankäyntiin. Vuoden lopulla siirryttiin ns. E-laskutukseen, joka sisältää myös EDI-valmiuden, internet-kotisivut perustettiin ja koko laskutus siirtyy vuoden 2001 aikana sähköiseen muotoon suurvolyymien osalta.

Yhtiön perustettiin 15.12.2000 ns. käyttötavaraosasto, jonka tehtävänä on palvella nykyisiä asiakasryhmiä laajemmalla tuotevalikoimalla sekä laajentaa nykyistä asiakasrakennetta.

Yhtiön liikevaihto oli 509,9 milj. markkaa, jossa oli kasvua 4 prosenttia. Myynnin kasvu on suuruudeltaan sama kuin markkinoiden kasvu. Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 38 henkilöä.

Market-käyttötavaraohjaus

Market-käyttötavaraohjausyksikön tehtävänä on Prismojen, S-marketien ja Sale-myyvälöiden käyttötavara-kaupan kehittäminen ja ohjaus.

Prisma-ketjun kehittäminen jatkui. Vuonna 2000 avattiin uusi Prisma Nummelaan sekä kaksi Prisma-yksikköä Tallinnaan. Lisäksi avattiin uudet, isommat Prismat Halikossa ja Porissa korvaavina yksikköinä.

Market-ketjujen käyttötavara-kauppa oli 2 650 milj. markkaa, jossa oli kasvua 10 prosenttia. Prismojen käyttötavara-kauppa oli 2 076 milj. markkaa, kasvun ollessa 12,6 prosenttia. Prisma-ketju kasvoi vuoden 2000 myynnillä mitattuna Suomen suurimmaksi käyttötavaraketuksi.

HOTELLI- JA RAVINTOLARYHMÄ

Juhani Järvenpää

Hotelli- ja ravintolaryhmän muodostivat SOK:n tytäryhtiöt Sokos Hotels Oy ja Royal Hotels Oy. Lisäksi ryhmään kuului SOK:n ravintolaketjuohjausyksikkö Sokotel. Vuoden vaihteessa Sokos Hotels Oy ja Royal Hotels Oy fuusioituivat ja näin muodostunut yhtiö sai nimekseen Sokotel Oy. Sokotel Oy on SOK:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka liiketoiminta koostuu 16 Sokos-hotellin ja 6 Radisson SAS -hotellin toiminnasta. Fuusiosta huolimatta liiketoimintaketjut pysyvät erillään ja toimivat jatkossakin omalla menestyksekkäällä profiilillaan. SOK:n ravintolaketjuohjauksen uusi nimi vuoden alusta alkaen on ollut Ässäravintolat. Hotelli- ja ravintolaryhmän johtajana toimi kauppatieteiden maisteri Juhani Järvenpää.

Hotelli- ja ravintola-alalla myynnin kehitys jatkui edelleen positiivisena, mutta kasvu kuitenkin hidastui edellisvuodesta. S-ryhmän hotelli- ja ravintolatoimialan myynti kasvoi edellisestä vuodesta 3,1 prosenttia, mikä oli lähellä koko toimialan keskiarvoa. S-ryhmän hotellien käyttöaste pysyi edelliseen vuoteen verrattuna lähes ennallaan ollen hieman yli 62 prosenttia. Koko maan hotellien käyttöaste pysyi edellisen vuoden tasolla noin 49 prosentissa.

Sokos Hotels -ketju

Sokos Hotels -ketju on Suomen tunnetuin ja suurin hotelli-ketju, joka tarjoaa ammattitaitoista palvelua liikematkajille ja kokousasiakkaille sekä monipuolisia vaihtoehtoja vapaa-ajan viettoon. Sokos Hotels -ketjuun kuuluu 36 nykyaikaista hotellia, jotka sijaitsevat 24 eri kaupungissa keskeisillä paikoilla. Ketjun hotelleista 16 on SOK:n hotelli- ja ravintolatoimintaa harjoittavan tytäryhtiön Sokotel Oy:n omistamia. Loput Sokos Hotels -ketjun hotelleista ovat alueosuuskauppojen omistuksessa. SOK:n omistamien hotellien myynnin osuus koko Sokos Hotels -ketjusta on noin 53 prosenttia ja huonemäärän osuus vajaat 47 prosenttia.

Ennen vuoden vaihteen fuusiota SOK:n Sokos Hotels -liiketoimintaa harjoitettiin Sokos Hotels Oy -nimisen yhtiön alla. Yhtiön rakenteessa ja yksiköissä tapahtui useita muutoksia tilikauden aikana. Keväällä yhtiö myi Sokos Hotel Kimmelin

liiketoiminnan Hotelli Joensuun Kimmel Oy:lle, jonka osakkeista omistaa 67 prosenttia Pohjois-Karjalan Osuuskauppa ja 33 prosenttia Sokos Hotels Oy. Elokuun lopulla Sokos Hotels Oy:ön fuusioitiin yhtiön 100-prosenttisesti omistama kiinteistötytäryhtiö Kiinteistö Oy Joensuun Kimmel, joka oli alkuvuodesta myynyt omistamansa hotellikiinteistön ulkopuoliselle sijoittajalle. Yhtiön 16 Sokos Hotels -ketjuun kuuluvaa yksikköä sijaitsevat Helsingissä, Vantaalla, Espoossa, Lahdessa, Hämeenlinnassa, Tampereella, Joensuussa, Porissa, Vaasassa sekä Rovaniemellä.

Sokos Hotels Oy ylitti asetetut tulostavoitteet. Pääosa yksiköistä menestyi selvästi edellistä vuotta paremmin, mutta kehityksessä oli suuria eroja yksiköittäin ja alueittain.

Suurimmat investointikohteet olivat Sokos Hotel Pasilan huoneiden sekä kokous- ja ravintolatilojen uusiminen, Sokos Hotel Porin Vaakunan huone- ja ravintolaremontit sekä useiden muiden yksiköiden pienemmät remontit. Suurimpiin investointeihin kuului myös Hotelli Joensuun Kimmel Oy:n osakkeiden merkintä sen jälkeen kun Sokos Hotel Kimmelin liiketoiminta oli ensin myyty.

Sokos Hotels Oy:n henkilöstön määrä oli tilikaudella 2000 keskimäärin 899 henkilöä. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 168 henkilöä. Henkilöstön keskimääräiseen lukuun ovat vaikuttaneet lähinnä tehdyt rakennejärjestelyt.

Yhtiön liikevaihto väheni tilikaudella 2,2 prosenttia ja oli 674 milj. markkaa. Liikevaihdon muutokseen vaikuttivat edellä esitettyjen vuonna 2000 tapahtuneiden muutosten lisäksi vuonna 1999 tapahtuneet rakennemuutokset, joita olivat mm. Vaasan ja Oulun yksiköiden siirto Radisson SAS -ketjuun maaliskuuksessa 1999 sekä Kokkolan yksikön lopetus ja Sokos Hotel Raumanlinnan myynti vuoden 1999 lopussa.

Sokos Hotels Oy

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	674	-15
Liikevoitto ¹⁾	125	-38

¹⁾ Liikevoittoon sisältyy 43,5 milj. mk S-ryhmän sisäisiä tuottoja liiketoiminnan myynnistä. Vuonna 1999 vastaavat tuotot olivat 88,5 milj. mk.

Radisson SAS -ketju

Radisson SAS -hotelliketju on maailmanlaajuinen korkeatasoinen liikematkustukseen ja kokoushotellitoimintaan erikoistunut ketju. SOK:lla on yksinoikeus Radisson SAS -liikemerkillä harjoitettavaan liiketoimintaan Suomessa. Tällä hetkellä Radisson SAS -ketju johtaa liiketoimintaa management-sopimukseen perustuen, vuoden 2002 alusta liiketoimintaa siirtäyty SOK:n johdettavaksi franchise-sopimuksen pohjalta.

Ennen vuoden vaihteessa toteutettua fuusiota Radisson SAS -liiketoimintaa Suomessa harjoitti SOK:n 100-prosenttisesti

omistama tytäryhtiö Royal Hotels Oy. Yhtiön liiketoiminta vuonna 2000 koostui viidestä Radisson SAS -hotellista, jotka ovat Helsingissä sijaitsevat Radisson SAS Royal Hotel, Radisson SAS Hesperia Hotel ja Radisson SAS Plaza Hotel sekä Vaasassa sijaitseva Radisson SAS Royal Hotel Vaasa ja Oulussa sijaitseva Radisson SAS Hotel Oulu. Syksyllä 2000 yhtiö osti Espoosta hotelli Rivolin liiketoiminnan. Espoon yksikkö on liitetty Radisson SAS -ketjuun helmikuun 2001 alusta alkaen.

Royal Hotels Oy ei saavuttanut täysin sille asetettuja tulostavoitteita, mutta positiivinen kehitys edelliseen vuoteen oli kuitenkin merkittävä. Tilikauden toiminnassa keskityttiin yksiköiden palvelujen jatkuvaan kehittämiseen sekä toiminnalliseen tehokkuuteen.

Espoon liiketoimintakaupan lisäksi tilikauden merkittävimpiä investointeja olivat Radisson SAS Royal Hotel Helsingin huoneremontit, Vaasan yksikön yökerho- ja ravintolaremontit sekä Oulun yksikön ravintolaremontit.

Royal Hotels Oy:n henkilöstön määrä oli tilikaudella 2000 keskimäärin 544 henkilöä. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 419 henkilöä. Henkilöstön keskimääräiseen lukuun ovat vaikuttaneet lähinnä tehdyt liiketoimintakaupat.

Royal Hotels Oy:n liikevaihto kasvoi tilikaudella 26,9 prosenttia ja oli 358 milj. markkaa. Liikevaihdon kasvu johtui pääosin vuoden 1999 aikana hankittujen ja avattujen yksiköiden vaikutuksesta. Myös Espoon yksikkö kasvatti liikevaihtoa loppuvuodesta.

Royal Hotels Oy

2000	Mmk	± ed.v.
Liikevaihto	358	+76
Liikevoitto	16	+12

Ravintolaketjuohjaus ja -kehitys

SOK:n hotelli- ja ravintolaryhmään kuuluva ravintolaketjuohjausyksikkö Ässäravintolat ohjaa S-ryhmän ketjuravintoloita ja kehittää niiden liikeideoita yhdessä kehitysryhmän kanssa, valvoo ravintolaketjujen kannattavuutta ja kilpailukykyä sekä ylläpitää ja kehittää brandien vetovoimaisuutta.

Ässäravintoloiden tehtävänä on lisäksi koordinoita brandin ydinasioihin liittyvät valmennukset ja laatututkimukset sekä tuottaa markkinointimateriaalit ja -ohjeistukset ja sähköisten verkkopalvelujen sisältö. Ässäravintoloilla on myös merkittävä rooli niin ruoka- kuin juomatuotteenkin kehityksessä.

Ässäravintolat on mukana koko toimialan logistiikan ja tietojärjestelmien kehitysryhmissä, ROJ-järjestelmän ylläpidossa sekä ravintoloiden asiakasomistajaetujen kehittämisessä.

S-ryhmän ravintolaketjuihin kuului vuoden lopussa 116 ravintolaa. Ketjuista suurin on Rosso, jonka 41 viihtyisää ravintolaa löytyi jo 34 eri paikkakunnalla. Muita koko maassa tun-

nettuja ketjuja olivat hotellien yhteydessä toimivat Fransmannit ja Iltaravintolat, ruoka- ja seurusteluravintolaketjut Amarillo, Sevilla ja Memphis sekä Corner-pubiravintolat ja Coffee House kahvilat.

Usean ravintolaremontin lisäksi vuoden aikana avattiin yhteensä kaksitoista uutta ketjuravintolaa: Kirkkonummelle ja Imatralle Rosso, Helsinkiin, Kajaaniin ja Mikkeliin Corner, Helsinkiin ja Jyväskylään Coffee House, Jyväskylään Memphis sekä Seinäjoelle Rosso Express. Tallinnaan, kauppakeskus Sikupilliin, avattiin lisäksi Rosso, Rosso Express ja Coffee House.

Keturavintoloiden myynti oli 870 milj. markkaa. Ravintolaketjujen kannattavuus säilytti hyvän tasonsa.

Hotelli- ja ravintolaryhmään kuuluva kehitysyksikkö vastaa liikeideakehityksestä, ruokatuote- ja ruokatuotannon kehittämisestä sekä toimialan strategisista tehtävistä.

Vuoden aikana painopistealueena olivat vähittäiskaupan ja ravintolatoimialan yhteishankkeet. Ensimmäinen Pressokahvila avattiin marraskuussa Joensuun Prismaan. Valmis ruoka-konseptia kehitettiin yhdessä market-toimialan kanssa. Piilotietyksikkö avataan vuoden 2001 alussa. Kaupan ravintolamaailman (food court) toimintamallia hiottiin ja käynnistettiin suunnittelu vuonna 2001 avattavien yksiköiden osalta.

S-ryhmän omien konseptien kehittämisen lisäksi jatkettiin tiivistä yhteistyötä Hesburgerin kanssa.

HALLINTORYHMÄ

Jukka Salminen

Hallintoryhmä vastasi SOK-yhtymän taloudesta, rahoituksesta, kentän ohjauksesta, kiinteistötoiminnoista, logistiikasta ja tietohallinnosta, lakiasioista sekä hallintopalveluista. Ryhmän johtajana toimi kauppaneuvos, taloustieteiden maisteri Jukka Salminen.

Talous

SOK:n talousyksikkö vastasi SOK-yhtymän talouden ohjauksen lisäksi koko S-ryhmän talouden ohjauksen yhteisistä periaatteista ja ohjeistuksista sisäisen laskennan, kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen alueilla sekä ryhmälle tarpeellisten yhteisten talouspalvelujen tuottamisesta.

Vuosituhanne vaihteen tietojärjestelmämuutosten ja -ohjauksen toteutusten jälkeen siirryttiin suunnittelemaan vuoden 2002 euro-muutosta. Taloushallinnon perusjärjestelmien ja maksuliikennejärjestelmien suuren integrointiasteen takia muutosten kokonaissuunnittelu on aloitettu hyvissä ajoin.

Talousohjauksessa kartoitettiin suunnittelu- ja seurantajärjestelmien tulevaa kehityssuuntaa pitäen johtavana ajatuksena järjestelmien yhteisen tietokantapohjan parantamista. Konsernikirjanpidossa ohjattiin viimeaikaisimpien kirjanpitoikäntöjen muutosten läpivienti yhdenmukaisesti sekä SOK-konsernissa että alueosuuskauppakonserneissa. Lisäksi laajennettiin konsernilaskentaohjelmiston käyttöä alueosuuskaupoissa. Myös yhteistyö veroasioiden ohjauksessa osuuskauppakentän kanssa lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna.

Alueosuuskauppojen taloustoimintojen prosessien kehittämistä tuettiin pilotti-hankkeella yhden osuuskaupan kanssa. Tällä hankkeella voitiin selkeästi identifioida prosessin kehityskohteita sekä saatiin toimenpide-ehdotuksia järjestelmäkehitykseen.

Palvelutoiminnon lisäyksenä käynnistettiin uusien yhtiöiden (S-Kanava Oy, HOT-Kodintekniikka Oy) kirjanpidon ja reskontratoiminnon hoitaminen.

Alueosuuskauppojen käyttöön toimitettujen sovelluskonaisuuksien hyväksikäyttöä tehostettiin ja laajennettiin.

Rahoitus

Rahoitusyksikkö vastasi keskitetysti SOK-yhtymän rahoituksesta.

Rahoituksen yhtymäpankki vastasi SOK-yhtymän likviditeetin hallinnasta sekä korko- että valuuttakurssiriskien hallinnasta SOK:n hallituksen asettamien ohjeiden ja limiittien mukaisesti. Riskienhallintatehtävän ohessa yhtymäpankki toimi tulosityksikkönä hyödyntäen rahoitusmarkkinoiden muutoksia. Tilivuoden aikana yhtymäpankki jatkoi toimintaansa sähkön tukkumarkkinoilla. Se on ostanut tarvittavan sähkön suurimpaan osaan SOK-yhtymän kiinteistöistä ja toteuttanut sähkön hintariskin hallinnasta annettua ohjeistusta.

SOK-Takaus Oy myönsi takauksia osuuskaupoille ja SOK:n tytäryhtiöille. Takauskanta oli vuoden lopussa 380 milj. markkaa. Takausvastuut säilyivät edellisen vuoden tasolla. Vastavakuudet ja omat varat olivat vuoden lopussa 488 milj. markkaa.

S-Etuluotto Oy on S-ryhmän kulutusluottojen hallinnointiin erikoistunut yhtiö, jonka toisena varsinaisena toimintavuotena vakautettiin järjestelmien toiminta ja kehitettiin palveluja ottaen huomioon asiakasomistajien, asiakkaiden ja S-ryhmän liiketoimintaketjujen tarpeet. Luottokanta oli vuoden lopussa 104 milj. markkaa (vuoden 1999 lopussa 95 milj. markkaa).

Kentän ohjaus

Kentän ohjauksen päätehtävänä on osuuskauppojen talouden valvonta ja tarvittavien toimenpiteiden ohjaus, osuuskauppojen alue- ja liiketoimintarakenteen kehittämisen ohjaus sekä investointien valmistelu yhteistyössä alueosuuskauppojen johdon kanssa.

Kentän ohjaus suoritti SOK:n hallintoneuvoston hyväksymien talouden ohjausperiaatteiden mukaisesti jatkuvaa osuuskauppojen toiminnan tuloksellisuuden ja talouden tilan seurantaan. Osuuskauppojen talouden tila määritettiin vahvistetun talouden tilan kriteereiden mukaisesti. Kentän ohjaus tuki osuuskauppojen vuosisuunnittelua toimintaympäristöanalyysillä sekä yleisillä suunnitteluohjeilla ja budjetointiohjeistuksella.

Osuuskauppa Hämeenmaan toimialueella saatettiin SOK:n ja osuuskaupan väliset toimialajärjestelyt päätökseen, kun Etelä-Suomen Huoltamot Oy:n sekä Lahden ja Hämeenlinnan Sokosten liiketoimintojen siirtymisestä Osuuskauppa Hämeenmaalle tehtiin päätökset. Liiketoiminnat siirtyivät liiketoimintakaupoille Hämeenmaalle 1.1.2001.

Paikallisosuuskauppojen lukumäärä väheni yhdellä 20 osuuskauppaan, kun Osuuskauppa Koskelonseutu sulautui Osuuskauppa PeeÄssään.

SOK:n hallintoneuvostolle valmisteltiin S-ryhmän aluerakenteen kehittämistä ohjaava aluerakennepöytäkirja ja käynnistettiin talouden ohjausperiaatteiden ja kriteereiden tarkistaminen. Osuuskauppojen mallisääntöjen uudistaminen käynnistettiin mallisääntötyöryhmässä vireillä olevan osuuskuntalain muutoksen pohjalta.

Kentän ohjaus valvoi osaltaan osuuskauppojen takausren-gassopimusten mukaista säästökassatoimintaa. Osuuskaupan harjoittamasta säästökassatoiminnasta vastaa osuuskaupan hallitus ja toimintaa valvoo säästökassatarkastaja. Jäsensijoitukset ovat osuuskaupan velkaa jäsensijoittajille. Jäsensijoitusten takaisinmaksamisesta vastaa ensisijaisesti kukin osuuskauppa varallisuudellaan. Lisäksi osuuskaupoilla on kaksi erillistä jäsensijoitusten takausren-gassopimusta, joista toisen muodostaa 22 alueosuuskauppaa ja toisen 10 säästökassatoimintaa harjoittavaa paikallisosuuskauppaa. Osuuskauppoihin tehdyt säästökassasijoitukset kasvoivat vuoden aikana 387 milj. markkaa ja olivat vuoden lopussa 2 229 milj. markkaa.

Kiinteistötoiminnot

SOK-yhtymän kiinteistötoiminnot vastasi yhtymän käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta, toimitilapalvelujen tuottamisesta ja kiinteistöomaisuuden kehittämisestä.

Kiinteistöinvestoinnit olivat 104 milj. markkaa. Suurin investointikohde oli Raisioon rakenteilla oleva Kauppakeskus Mylly. Suurimpia korjausrakennuskohteita olivat Vaasan Vaakuna-hotelli, Kuopion Päiväranta ja Kauniaisten S-market. Tampereen Sokos-korttelin kehittämistä jatkettiin ja sen ensimmäinen vaihe valmistui kertomusvuonna. Hakkilan logistiikkakeskusta laajennettiin noin 6 000 neliöllä palvelemaan käyttötavarakauppaa. Kilon logistiikkakeskuksen peruskorjausohjelman toteuttamista jatkettiin. Helsingin Sokoksen ja rautatieaseman välille sijoittuvan osakkuusyhtiön Eliel Pysäköinti Oy:n paikoituslaitoksen rakennustyöt valmistuivat ja paikoituslaitos otettiin käyttöön. Pysäköintilaitoksesta on suora maanalainen yhteys Sokos-tavarataloon. Kiinteistöjen peruskorjausohjelmaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Kiinteistömyynnit olivat 140 milj. markkaa. Suurin kohde oli hotelli Kimmel Joensuusta, joka myytiin Nordisk Renting Oy:lle ja vuokrattiin liiketoiminnan käyttöön pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Pirkanmaan Osuuskaupalle myytiin Sarankulman kiinteistö (entinen aluevarasto Tampereella), jossa toimii S-market.

Nordisk Renting Oy:lle siirrettiin omistusjärjestelyinä Kiinteistö Oy Otapiisto, nykyinen Radisson SAS Hotel Espoo ja vielä rakenteilla oleva Kauppakeskus Mylly Raisiosta.

Vapaiden tilojen määrä oli vuoden lopussa 3 236 m². Ne vähenivät vuoden aikana nettomääräisesti 8 138 m². Kiinteistöjen käyttöaste vuoden lopussa oli 99 prosenttia.

Kiinteistötoimintojen liikevaihto oli 627 milj. markkaa, josta S-ryhmän osuus oli 497 milj. markkaa. Liikevoitto oli 16 milj. markkaa parempi kuin edellisenä vuotena.

Kauppapaikkapalvelut-yksikön keskeiset tehtäväalueet ovat uusien liikepaikkojen hankinta ja nykyisten kehittäminen sekä näihin liittyvät asiantuntija- ja rakennuttamispalvelut S-ryhmässä. Palvelujen pääpaino vuonna 2000 oli alueosuuskauppojen ja SOK-yhtymän suuryksiköitten hankevalmistelu-, suunnittelu- ja toteutusprojekteissa.

Strategian mukaisesti aloitettiin käyttäjäpalvelujen tuoteistaminen ja markkinointi alueosuuskaupoille ja SOK:n tytäryhtiöille. Kiinteistöjen huoltokirjan ja reaaliaikaisen energianseurannan kysyntä oli suurinta. Kiinteistötoiminnot on myös mukana useissa valtakunnallisissa kiinteistöalan kehitysohjelmassa sekä alan koulutuksessa.

Talous- ja hallintopalvelujen osalta jatkui Realisti-nimisen kiinteistöohjelmiston lanseeraus osuuskauppoihin tavoitteena saada S-ryhmän kiinteistötietokannat ja ohjelmistot yhtenäistettyä.

Kiinteistötoiminnot jatkoi alan edelläkävijöiden joukossa aktiivista osallistumista rakennus- ja kiinteistöalan ympäristöohjelmaan ProGresS:iin. Ohjelman tavoite on saada ympäristötekijät kannattavaksi osaksi liiketoimintaa tuoteistamalla osaaminen kilpailukykyisiksi tuotteiksi ja palvelukonsepteiksi. Ohjelman osia ovat kiinteistö- ja rakennusalan energiasäästöohjelma, KRESS, sekä vuosittainen kiinteistöalan ympäristöbençmarking, jonka avulla kartoitetaan osaamisalueet ja varmistetaan valmiudet pääkilpailijoihin verrattuna. Loppuvuodesta käynnistyi kiinteistöjen ympäristöluokitusprojekti, joka jatkuu vuoden 2002 loppuun. Kaikki nämä toimenpiteet ovat tukemassa kiinteistötoimintojen ja S-ryhmän ympäristöpolitiikan velvoitteiden mukaista kestävä kehityksen ja jatkuvan parantamisen tavoitetta.

Logistiikka ja tietohallinto

Tietohallinnon kehittämisen painopisteitä olivat edelleen toiminnan ohjausjärjestelmien uudistaminen ja täsmätiedon hallinnan ja hyväksikäytön kehittäminen. Muita painopisteitä olivat EDI-yhteyksien lisääminen, sähköisen viestinnän laajentaminen, euro-valmistelut, tietoturvan sekä tietohallinnon palvelukyvyyn ja kustannustehokkuuden parantaminen.

Järjestelmien euro-valmistelu eteni aikaisemmin määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Käytännön työtapoja ja tavoiteaikatauluja täsmennettiin varmistamaan valmistelun eteneminen aikataulussa ja kustannustehokkaasti.

Sähköisen viestinnän ja tietämyshallinnan alueella kehitettiin S-ryhmän uutta intranet-järjestelmää, joka otetaan käyttöön vuoden 2001 alkupuolella.

S-ryhmän tietohallinnon palvelukyvyyn tehostamistarpeiden painopisteitä kartoitettiin laajalla käyttäjätyytyväisyyskyselyllä. Siinä tuli selkeästi esille käyttäjien odotukset ja näkemykset tietohallinnon kehitystarpeista sekä vahvuuksista. Kokonaistyytyväisyys asettui selvästi vertailuryhmän keskiarvon yläpuolelle. Toimenpiteet kehityskohteiden osalta käynnistyvät vuonna 2001.

S-ryhmän yhteisen S-Net-tietoverkon tietoturva, toimintavarmuutta ja kustannustehokkuutta kehitettiin useilla eri kehitysohjelmilla. Tavoitteena on turvata verkon palvelujen jatkuvakäyntisyys perinteisen kaupan laajenevien palveluaikojen ja verkkoliiketoiminnan uusien haasteiden mukaisesti.

Tietotekniikan ja sen sovellusten sekä kaupan muuttuvan toimintaympäristön tietohallinnolle asettamia tulevaisuuden haasteita selvitettiin systemaattisella kartoitusmenetelmällä.

S-ryhmän päivittäis- ja käyttötavarakaupan logistiikkastrategian suunnittelutyötä jatkettiin osaprojekteina.

Lakiasiat

Lakiasiainyksikkö hoitaa keskitetysti SOK-yhtymän lakiasiat. Sen toiminnassa painottuvat erilaiset liiketoimintaan ja sen rakenteeseen liittyvät sopimukset. Kertomusvuonna valmistettiin Sokoksien liiketoiminnan järjestelyyn sekä Tallinnan Prismoihin liittyvät sopimukset. Kilpailuvirastolle laadittiin muun muassa hintayhteistyötä ja S-ryhmän aluerakennetta koskeva hakemus. Osuuskuntalain uudistustyö jatkuu edelleen. Sen pohjalta valmisteltiin osuuskauppojen mallisääntöjä.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut vastaa keskitettyjen hallintopalvelujen tuottamisesta Ässäkeskuksessa toimiville yksiköille.

Palvelutoiminta kattaa seuraavat palvelualueet: toimisto- ja vapaa-ajan tilojen vuokraaminen, turvallisuus, toimistokalustot ja -tarvikkeet, puhelinvaihdte, vastaanotto, palkkakonttori, postitus, monistus, työajanseuranta, kulunvalvonta, arkisto, siivous, henkilöstöravintolatoiminta ja liikematkustus.

Vuoden alussa Fleminginkatu 36:n toimistosaneerauksen valmistuttua käynnistettiin vanhassa toimistokiinteistöosassa 2. vaiheen toimistotilojen saneeraussuunnittelu. Rakennustyöt aloitettiin kesäkuussa ja tilat valmistuivat vuoden lopussa.

Saneeraus käsitti kokonaisuudessaan noin 5 300 m² ja kohdistui Satamaradankatu 1:n Teatterikorkeakoulun käytöstä vapautuneisiin tiloihin. Siitä SOK-yhtymän käyttöön tuli noin 3 500 m². Saneerauksen yhteydessä uusittiin koko toimiston

kiinteistötekniikka ja kalusto. Lisäksi parannettiin Ässäkeskuksen toiminnallisuutta rakentamalla lisää neuvottelutiloja. Rakennuttajana toimi Polar Kiinteistöt Oyj. Toiminnan ja kalustojen suunnittelusta vastasi hallintopalvelut.

Turvallisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota. Kesäkuussa vahvistettiin SOK-yhtymän turvallisuusperiaatteet ja -organisaatio. Yhtymän yksiköissä käynnistettiin riskikartoitukset riskianalyyssimenetelmää käyttäen ja laadittiin turvallisuusohjelmat. Ohjelmien toteuttaminen käynnistettiin.

KEHITYSTOIMINNOT

Taavi Heikkilä

Kehitystoiminnot koostui asiakasomistaja- ja markkinointipalveluista, yrityssuunnittelusta, verkkoliiketoiminnasta, lähialue liiketoiminnasta sekä osuustoiminta-yksiköstä. Kehitystoimintojen johtajana toimi kauppatieteiden maisteri Taavi Heikkilä.

Asiakasomistaja- ja markkinointipalvelut

Asiakasomistajapalvelu tuottaa ja kehittää yhdessä alueosuuskauppojen ja ketjujen kanssa S-ryhmän toiminta-ajatuksen mukaista asiakasomistajien palvelujärjestelmää, johon kuuluvat jäsenhallinto, S-Etukorttihallinto, säästökassa- ja bonuslaskenta sekä näiden tukipalvelut osuuskaupoille ja lisäksi asiakasomistajaviestinnän tuotanto, asiakasomistajien puhelinpalvelu ja S-ryhmän tutkimuspalvelu.

Asiakasomistajat saivat kuukausittain asiakasomistajapostin, joka sisälsi kirjeen alueosuuskaupan johdolta, henkilökohtaiset tiedot kertyneestä Bonuksesta, S-Tilin tiliotteen sekä Yhteishyvä-lehden. Lisäksi asiakasomistajaposti sisälsi tietoa asiakasomistajille suunnatuista tuote- ja palvelueduista.

Asiakasomistajien palvelu- ja etutarjontaa laajennettiin käynnistämällä valtakunnallinen Bonus-yhteistyö ASKO-sustustavarataloketjun kanssa 1.3.2000.

Alueosuuskauppojen jäsenmäärä oli vuoden 2000 lopussa 837 023 taloutta, joista uusia asiakasomistajia ennätyskelliset 103 328 taloutta. Asiakasomistajat lisäsivät ostojensa keskittämistä S-ryhmän toimipaikkoihin. Bonusmyynti kasvoi edellisestä vuodesta 19 prosenttia ollen 19,3 mrd. markkaa. Asiakasomistajat saivat ostohyvitystä eli Bonusta 489 milj. markkaa. Vuonna 2000 S-Etukortteja oli käytössä noin 1,9 milj. kappaletta, joista maksuominaisuuksilla varustettuja 53 prosenttia ja niistä luotollisia noin 30 000 kappaletta.

Markkinointipalvelut on S-ryhmän sisäinen mainostoimisto, joka suunnittelee ja toteuttaa alueosuuskauppojen, ketjujen, tytäryhtiöiden ja koko S-ryhmän mainontaa monipuolista tuotantotekniikkaa hyödyntäen.

Markkinointipalvelujen tuotanto kasvoi edellisestä vuodesta ja sen merkittävimmät toimeksiantajat olivat Prisma-ketju,

Sokos- ja Sokos Hotels -ketjut, Oy Maan Auto Ab, Automaaketju, ABC-liikennemyymäläketju sekä asiakasomistajapalvelut.

Yrityssuunnittelu

Toimintavuonna käynnistettiin S-ryhmän strategiaprosessin uudistaminen. Painopistealueina tässä työssä olivat ulkoisen toimintaympäristön kuvaaminen sekä varsin laaja skenaariotyö.

Kilpailija- ja toimintaympäristöseurannassa keskeisiä alueita olivat eurooppalaisen vähittäiskaupan muutostrendit ja niiden vaikutukset kilpailutilanteeseen.

Lähtöarjontaa koskevassa projektissa tarkasteltiin erilaisten liikeideayhdistelmien sopivuutta täydentämään asiakkaiden tarpeita kilpailukykyisellä ja kannattavalla tavalla. Projektissa selvitettiin erityisesti pienten yksiköiden kannattavan toiminnan varmistamista muiden yritysten kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Vuonna 2000 julkaistiin SOK-yhtymän ensimmäinen ympäristöraportti, johon on koottu keskeinen ympäristötieto vuoden 1999 käytännön ympäristötoimenpiteistä. Ympäristöraportin avulla välitetään tietoa eri sidosryhmille. Raportti on myös merkittävä ympäristöasioiden sisäisen tiedottamisen työkalu. Ympäristöasioiden raportointi on keskeinen osa S-ryhmän ympäristöpolitiikassa kuvattua avointa tiedottamiskäytäntöä.

Verkkoliiketoiminta

Verkkoliiketoiminta on uusi 1.11.2000 perustettu yksikkö, jonka tehtävänä on kehittää ja koordinoita S-ryhmän verkkoliiketoimintaa.

Yksikön päävastuualueita ovat: S-ryhmän verkkoliiketoiminnan strategia, S-ryhmän portaalin (www.s-kanava.net) linjaukset, kehittäminen, sisällöntuotannon järjestäminen ja ylläpito sekä S-ryhmän verkkoliiketoiminnan koordinointi ja maastouttaminen. Lisäksi yksikön tehtävänä on selvittää uusien verkon käytön mahdollistavien teknologioiden (mobiili, digitaali-tv) hyödyntämismahdollisuuksia osana S-ryhmän monikanavaista liiketoimintaa.

Loppuvuoden 2000 tärkeimpiä tehtäviä oli S-kanava.net-portaalin uudistamistyö sekä S-ryhmän verkkoliiketoiminnan strategian uudistamisprosessi. Uusi entistä paremmin asiakasomistajia palveleva S-kanava otettiin käyttöön maaliskuussa 2001.

Lähialueprojektit

Lähialueprojektit-yksikkö käsittää S-ryhmän liiketoiminnan, osakkuusyhtiöt ja yhteistyösuhteet Baltian alueella ja Venäjällä.

Toimintavuonna jatkettiin Baltian alueelle suuntautuvaa investointisuunnittelua ja liiketoiminnan laajentamista.

SOK solmi yhteistoimintasopimukset ja käynnisti toimintavuonna hankintaa, markkinointia ja Prisma-liikeideaan perustuvia investointeja koskevan yhteistyön virolaisen osuustoiminnallisen keskusliikkeen ETK:n kanssa.

Suomen Osuuskauppojen Keskusliitto SOKL r.y.

Suomen Osuuskauppojen Keskusliitto SOKL r.y:n käytännön toiminnasta vastasi SOK:n osuustoimintaosasto. Liitolla ei ole omia toimihenkilöitä. Liiton tehtävänä on mm. edistää osuustoiminnallisten näkökohtien toteutumista S-ryhmän käytännön työssä, edesauttaa osuuskauppoja niiden pyrkimyksissä lisätä osuuskuntamuotoisen hallinnon toimivuutta ja parantaa S-ryhmän eri osien yhteistoimintaa. Liiton jäseninä ovat kaikki S-ryhmän osuuskaupat ja SOK.

SOKL:n hallitukseen kuuluivat osuuskauppojen edustajina puheenjohtajana varatuomari Matti Vanto (26.4. saakka), varapuheenjohtajana varatuomari Marja Lehtiranta sekä jäseninä kunnallisneuvos Pekka Havukainen (26.4. saakka), varatuomari Jukka Huiskonen (puheenjohtaja 26.4. alkaen), kansanedustaja Tytti Isohookana-Asunmaa, toimitusjohtaja Pekka Kangasmäki, rehtori Pekka Kivimäki (26.4. saakka), lehtori Ulla Kurvinen, professori Kauko Mikkonen (26.4. alkaen), toimitusjohtaja Otto Mikkonen (26.4. alkaen), toimitusjohtaja Håkan Smeds, kunnansihteeri Heikki Taimi, varatuomari Juha Vuorenhela (26.4. alkaen) sekä SOK:n edustajina vuorineuvos Jere Lahti ja järjestöneuvos Tapio Peltola.

Osuuskuntalain meneillään olevaa uudistamistyötä seurattiin aktiivisesti. SOKL:n hallitus käsitteli kokouksissaan mm. tulevan lakimuutoksen hyödyntämistä S-ryhmässä. Osuuskauppojen uusia mallisääntöjä valmisteltiin SOK:n hallituksen nimeämässä työryhmässä. SOKL:n hallitus oli osaltaan mukana tässä prosessissa lausunnon antajana ja työn ohjaajana.

Hallinnon koulutusta S-ryhmän tasolla toteutettiin yhteistyössä Jollas Instituutin kanssa. Vuoden aikana pidettiin kaksi valtakunnallista hallinnon koulutustilaisuutta Helsingissä. Lisäksi järjestettiin runsaasti osuuskauppakohtaisia koulutus tapahtumia ja kehittämisseminaareja hallintoneuvostojen ja hallitusten jäsenille.

Alueosuuskauppojen hallinnossa toimi vuoden lopussa 1543 asiakasomistajaa, joista hallituksen jäseninä 80 henkilöä, hallintoneuvostoissa 444 henkilöä ja edustajistoissa 1 019 henkilöä. Edustajiston vaalien osalta vuosi oli vilkas. Vaalit pidettiin yhdeksässä alueosuuskaupassa (Osuuskauppa KPO, Osuuskauppa Maakunta, Osuuskauppa PeeÄssä, Osuus-

kauppa Suur-Savo, Osuuskauppa Ympäristö, Pirkanmaan Osuuskauppa, Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Salon Seudun Osuuskauppa ja Turun Osuuskauppa).

Osuuskauppoja avustettiin vaalien toimeenpanossa ja tuloslaskennassa. Äänestysvilkkkaus oli keskimäärin 33 prosenttia. Erilaisten aktivointitoimien johdosta äänestysprosentti nousi edellisistä vaaleista merkittävästi useissa alueosuuskaupoissa. Korkeimmalle päästiin (52%) Pohjois-Karjalan Osuuskaupan vaaleissa. Kaikissa vaalit järjestäneissä osuuskaupoissa pidettiin uusille edustajiston jäsenille perehdyttämisen- ja koulutustilaisuus joko kokouksen yhteydessä tai erillisenä tapahtumana.

Aikaisempien vuosien tapaan osuuskauppoja avustettiin sääntömuutos- ja kaupparekisteriasioissa. Lisäksi osuustoimintaosasto osallistui lukuisiin osuuskauppojen järjestämiin hallinnon ja sidosryhmien tilaisuuksiin.

S-ryhmän kahdeksas valtakunnallinen Kauppiaspäivä järjestettiin 17.6. Helsingissä Finlandia-talolla ja Jollas Instituutissa. Päivän eri tilaisuuksiin osallistui noin 900 vastuullisissa esimiestehtävissä olevaa henkilöä osuuskaupoista ja SOK-yhtymästä sekä hallinnon ja johdon edustajia.

Kansainväliset osuustoiminnalliset järjestöyhteydet hoidetaan Suomen Kuluttajaosuustoiminnan Liiton KOL:n nimissä. Liitto on Kansainvälisen Osuustoimintaliiton ICA:n sekä Brysselissä toimivan kuluttajaosuustoiminnan etujärjestön EURO COOPin jäsen. ICA:han kuuluu 236 jäsenyhteisöä 93 maasta ja sillä on jäsenyhteisöissään yli 730 miljoonaa jäsentä.

EURO COOPissa on jäsenenä 11 EU-maan ja liitännäisjäsenenä neljän itäisen Keski-Euroopan maan kuluttajaosuustoiminta. EURO COOP edustaa yhteensä yli 3 200 osuuskuntaa ja niiden 21 miljoonaa jäsentä. EURO COOPin painoarvo Brysselissä on voimakkaassa kasvussa ja sen toiminta on päätetty KOL:n keskeiseksi painopistealueeksi.

Luottamushenkilöiden määrä S-ryhmän alueosuuskaupoissa (ilman toimikuntia)

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Hallitus	64	16	80
Hallintoneuvosto ¹⁾	266	178	444
Edustajisto ¹⁾	501	518	1 019
Yhteensä	831	712	1 543

¹⁾ sis. (osuuskaupan) toimihenkilöjäsenet

HENKILÖSTÖ- JA VIESTINTÄTOIMINNOT

Aino Toikka

Henkilöstö- ja viestintätoiminnot -ryhmään kuuluivat henkilöstöyksikkö, koulutus, työterveyspalvelut, S-julkaisut ja tiedotus. Henkilöstö- ja viestintätoimintojen johtajana toimi filosofian maisteri Aino Toikka.

Henkilöstöyksikkö

Henkilöstöyksikkö vastasi henkilöstöresursseihin ja työsuhteisiin liittyvistä keskitetyistä palveluista ja ohjauksesta.

Alueosuuskauppojen kanssa yhteistyössä rekrytoitiin helmikuussa aloittaneeseen kaupallisen kenttäkoulutuksen korkeakouluryhmään 9 henkilöä ja kesäkuussa aloittaneeseen ammattikorkeakouluryhmään 17 henkilöä. Marraskuussa käynnistyi myös Sokos Hotels restonomien kenttäkoulutus, johon valittiin 9 henkilöä. Kenttäkoulutusohjelmilla varmistetaan avainhenkilöiden jälkikasvua S-ryhmän eri toimialoilla.

Palkankorotukset toteutettiin kaupan sekä majoitus- ja ravitsemisalalan työehtosopimusten mukaisina. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön uusi kaupan kaikkia ammattiryhmiä koskeva palkkataulukko. Peruspalkkausta täydennettiin soveltamalla ja laajentamalla yrityskohtaista tulos- ja kannustepalkkausta. Tulos- ja kannustepalkkauksen tavoitteena on motivoida henkilöstöä yhä parempiin suorituksiin ja palkita tuoksellisuudesta ja osaamisen kehittämisestä.

Jollas Instituutti

Jollas Instituutti toimii S-ryhmän koulutus- ja oppimiskeskusena. Se on ammatillinen erikoisoppilaitos, joka kouluttaa S-ryhmään kuuluvien alueosuuskauppojen ja SOK-yhtymän henkilökuntaa. Toiminnan pääpaino on S-ryhmästrategioita tukevassa koulutuksessa, jota suunnitellaan yhteistyössä kentän ja ketjuohjausten kanssa. Koulutettavapäiviä oli vuonna 2000 yli 32 000.

Jollas Instituutti tarjoaa valmennus- ja koulutuspalveluita kaikille ketjuille ja henkilöstöryhmille. Toiminnassa painottuvat S-ryhmän strategioihin perustuvat etulinjan ja esimiesten valmennukset ja S-Työvire 2000 -valmennuksen toteuttaminen. Työvire-ohjelmaan osallistui vuoden aikana yli 16 000

s-ryhmäläistä. S-Työvire-ohjelmassa kehitettiin ja ylläpidettiin fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja ammatillista työhyvinvointia.

Toimintavuonna jatkettiin S-ryhmän ylimmän johdon valmennusta. Uusia valmennuksia oli johtamisen kehittämisohjelma hotelli- ja ravintola-alan johdolle sekä Leader-valmennusten jatkomodulit. Moderni markkinointi ja asiakkuusajatelu vakiintui osaksi pitkiä valmennuksia.

Ammattitutkintoihin valmentava koulutus on vakiinnuttanut asemansa Jollas Instituutissa. Vuonna 2000 järjestettiin valmistavaa ammatillista koulutusta myynnin-, taloushallinnon- ja automyyjän ammattitutkintoon sekä kaupan esimiehen ja ruokamestarin sekä hotelli-ravintola- ja suurtalousesimiehen erikoisammattitutkintoon. Lisäksi järjestettiin näyttökokeita myyjille, ruokamestareille sekä kaupan esimiehille. Oppisopimusopiskelijoita oli yli 400.

Kansainvälisyyttä kehitettiin järjestämällä harjoittelupaikkoja ja opintomatkoja ulkomaille, oppilaitosyhteyksiä syvennettiin entisestään ja kutsuttiin vierailevia luennoitsijoita ulkomaisista korkeakouluista. Useita opintomatkoja järjestettiin yhteistyössä ulkomaisten korkeakoulujen ja instituuttien kanssa.

Tietotekniikkakoulutusta lisättiin ja teknologiapohjaista etäopiskelua jatkettiin. Jollas Instituutissa aloitettiin verkko-opiskelupohjaisen henkilöstön perehdyttämisohjelman kehittäminen.

Jollas Instituutilla on kiinteät yhteydet alueosuuskauppoihin ja SOK-yhtymän yksiköihin. Koulutusohjelmat muokataan pääosin asiakkaiden tarpeiden mukaisesti yhteistyössä S-ryhmän kaupallisten ketjujen kanssa.

Kouluttajaksi tullaan pääsääntöisesti kentältä noin 5 vuodeksi, jonka jälkeen siirrytään muihin tehtäviin S-ryhmän sisällä. Kouluttajilla on kokemusta omasta toimialasta sekä esimiestoiminnasta. Pedagoginen valmennus saadaan Jollas Instituutissa. Kouluttajan itsensä kehittäminen ja siihen panostaminen ajassa mukana pysymiseksi sekä valmennusten kehittämiseksi on Jollas Instituutin keskeisiä periaatteita.

Työpaikkaterveydenhuolto

Työterveyshuolto kehittää henkilöstön terveydentilaa mm. säännöllisten terveystapaamisten avulla. Näiden yhteydessä etsitään elämän voimavaroja, tuetaan työn- ja elämänhallintaa sekä selvitetään ja autetaan vähentämään elämäntapoihin liittyviä riskitekijöitä ja hoitamattomia sairauksia. Eri ammattiryhmille on toteutettu varhaiskuntoutusohjelmia.

S-Työvire 2000 -valmennus on ollut toiminnan painopisteenä. Työterveyshenkilöstö on osallistunut esimiesten ja ryhmänvetäjien koulutukseen sekä käytännön ohjelmien toteutukseen yksiköissä.

Työterveyshuolto osallistuu myös työn, työympäristön ja työyhteisöjen terveydelliseen kehittämiseen. Toiminta sisältää lisäksi yleislääkäritasoisien työterveyshuoltopainotteisen sairanhoidon.

S-Julkaisut

Yhteishyvä on toiminut yhteydenpitovälineenä S-ryhmän jäsenkuntaan jo 96 vuoden ajan. Lehti on viime vuosina noussut Suomen neljänneksi laajalevikkisimmäksi ja kolmanneksi luetuimmaksi aikakauslehdiksi.

Vuonna 2000 Yhteishyvä ilmestyi 12 kertaa ja sen sivumäärä liitelehtineen kasvoi keskimäärin 174 sivuun (kasvua 19,2 %). Lehden kesällä tarkastettu levikki oli 805 351 vuosikertaa (kasvua edellisvuoteen 79 363 vuosikertaa). Vuoden lopussa lehden painos oli jo yli 849 000 kappaletta. Yhteishyvän joka numerossa julkaistiin erillinen Ruokalehti. Vuoden aikana julkaistiin lisäksi kahdeksan muuta liitelehteä, aiheina mm. asuminen, puutarha, kauneus ja pukeutuminen sekä kodin tekniikka. Lehteä kohdennettiin paikallisesti mm. vaihtosivujen, lisäkansien sekä liitteiden avulla.

Yhteishyvän ruotsinkielinen sisarlehti Samarbete on ilmestynyt jo 91 vuoden ajan. Samarbeten liitteenä ilmestyy nykyään myös Ruokalehden ruotsinkielinen versio Matblad. Samarbeten tarkastettu levikki vuonna 2000 oli 28 768 vuosikertaa (edellisvuonna 27 238). Sekä Yhteishyvä että Samarbete tuotettiin yhteistyössä Helsinki Media Erikoislehtien kanssa.

S-ryhmän henkilöstön ammattilehti Ässä on saavuttanut jo 86 vuoden iän. Lehti ilmestyi 11 kertaa ja siinä paneuduttiin laajasti mm. S-ryhmän liiketoimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin.

SOK-yhtymän henkilöstölehteä, S-viestiä, ilmestyi 11 numeroa. Lehden erikoisteemana vuonna 2000 oli henkilöstöpolitiikka SOK-yhtymässä.

S-Julkaisut vastasi myös S-ryhmän internet-palvelun www.s-kanava.net sisällöntuotannosta ja osallistui palvelun kehittämiseen.

Tiedotus

Tiedotusyksikkö vastasi SOK-yhtymän ja S-ryhmän toiminnan tiedottamisesta eri sidosryhmille. Kaupan alan tahtumista julkisuudessa käytyyn keskusteluun osallistuttiin tarjoamalla tietoa ensi sijassa tiedotusvälineille. SOK-yhtymän vuosikertomus julkaistiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, samoin osavuositiedotus.

Henkilömäärä

SOK-yhtymän henkilömäärä oli vuoden 2000 lopussa 5 062 henkilöä, josta SOK:n henkilöstöä oli 401 (7,9 %) ja tytäryhtiöiden 4 661 (92,1%) henkilöä. Henkilömäärä kasvoi edellisvuotisesta 15 henkilöllä (0,3 %).

Henkilömäärän kasvuun vaikuttivat vuoden aikana SOK:n tytäryhtiöksi siirtynyt Foodbaltic Oy, tämän tytäryhtiö Hansafood AS sekä uusi perustettu tytäryhtiö Foodcourt AS. Toisaalta henkilömäärää vähensivät Sokos Hotel Raumanlinnan ja Kokkolan Sokos Hotel Vaakunan liiketoiminnan päättyminen sekä Sokos Hotel Kimmelin siirtyminen Pohjois-Karjalan Osuuskaupalle.

	Määrä	Jakauma %	Muutos
SOK-YHTYMÄ			
Kenttäryhmä	1 526	30,2	+237
Hotelli- ja ravintolaryhmä	1 556	30,7	-168
Käyttötavararyhmä	1 630	32,2	-57
Hallintoryhmä	190	3,8	+4
Pääjohtajan yksiköt	12	0,2	-2
Kehitysjohtajan yksiköt	82	1,6	-3
Henkilöstöjohtajan yksiköt	66	1,3	+4
SOK-YHTYMÄ YHTEENSÄ	5 062	100,0	+15
TYTÄRYHTIÖT	4 661	92,1	+20
SOK	401	7,9	-5

Työsuhteet

Valtaosa SOK-yhtymän henkilöstöstä toimi vuoden 2000 lopussa vakituisessa työsuhteessa (92,6 %). Kokoaikaisessa työsuhteessa oli 70,2 prosenttia ja osa-aikaisessa 29,8 prosenttia henkilöstöstä. Edellisvuoteen verrattuna vakituisten työsuhteiden osuus kasvoi noin 2 prosenttia ja kokoaikaisen noin 3 prosenttia. Osa-aikaisia työsuhteita oli eniten vähittäiskaupassa, hotelli- ja ravintolatoiminnoissa sekä liikennemyymälä- ja polttonestekaupassa.

Sukupuolijakauma

SOK-yhtymän henkilöstöstä oli vuoden 2000 lopussa 38,7 prosenttia miehiä ja 61,3 prosenttia naisia. Suhteellisesti eniten naisia työskenteli vähittäiskaupassa ja miehiä auto- ja maatalouskaupassa.

Henkilöstö toimiryhmittäin

Suurimman toimiryhmän SOK-yhtymässä muodostivat työntekijät. Työntekijöiden ja toimihenkilöiden ryhmään kuuluvista henkilöistä valtaosa oli naisia.

Ikärakenne

SOK-yhtymän henkilöstön keski-ikä vuonna 2000 oli 39 vuotta. Miesten ja naisten välillä ei ollut ikärakenteessa yhtymätasolla merkittäviä eroja. Sen sijaan yhtiökohtaisia eroja oli: nuoria oli eniten hotelli- ja ravintolatoiminnoissa sekä vähittäiskaupassa.

SOK-YHTYMÄN HENKILÖSTÖKATSAUS 2000

Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen

S-Työvire 2000 on S-ryhmän historian suurin ja kattavin valmennusohjelma, jonka tavoitteena on entistä tyytyväisempi, motivoituneempi ja osaavampi henkilöstö työyhteisössä, jossa on mukava työskennellä. Valmennusohjelman osa-alueita ovat sosiaalinen, ammatillinen, fyysinen ja psyykinen työkuunto.

Valmennusohjelmaan tuli heti alkuun mukaan yli 16 000 henkilöä S-ryhmän lähes 22 000 henkilöstä. Käytännössä mukaan tulevat kaikki s-ryhmäläiset. Osa SOK-yhtymän yhtiöistä käynnistää työvireprosessin toimintavuonna 2001 saatuaan ensin päätökseen muut laajamittaiset valmennusohjelmat.

Työvireprosessi käynnistyi eri puolilla Suomea Jollas Instituutin vetämillä valmentajavalmennuksilla. Näihin tilaisuuksiin osallistui SOK-yhtymästä 250 henkilöä. Valmentajavalmennusten jälkeen työryhmät ovat valinneet juuri itselleen tärkeimmät työvirekohteet ja asettaneet kehittämistavoitteet. Vaikka pääpaino on ollut työryhmäkohtaisissa ohjelmissa, on S-ryhmän työvirettä kohotettu lisäksi laajoilla yhteistapaamisilla. Kaksipäiväiset Työvire-kisat keräsivät 600 s-ryhmäläistä eri puolilta maata Jyväskylään lokakuussa 2000.

Valtakunnallinen henkilöstöjohton ryhmä, HENRY ry palkitsi S-ryhmän Työvire 2000 -valmennuksen vuoden henkilöstötekona. Palkinto jaettiin ensimmäisen kerran ja saatu rahasumma tullaan luonnollisesti käyttämään työvireprosessin kehittämiseen. Arvioijaryhmä ja tuomaristo totesivat palkinnon perusteluissa, että henkilöstön työhyvinvointia on lähesetty S-ryhmän eri työyhteisöjen omista tarpeista ja lähtökohdista. Työyhteisöjä on tuettu hyvin järjestetyn ohjelman avulla, joka on luonut valmiuksia työhyvinvoinnin edistämiseksi.

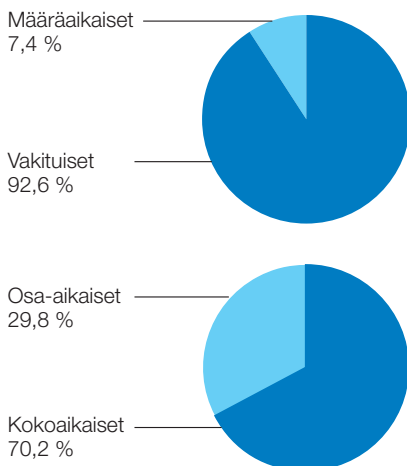
Toimintavuonna 2000 SOK:ssa tehtiin henkilöstötutkimus, jonka tulosten pohjalta työryhmät työstävät omat kehittämis-kohteensa ja asettavat niille tavoitetasot. Henkilöstötutkimuksen rinnalla alettiin kehittää kevyempää ja joustavampaa S-ryhmätasoisista benchmarking-mallia hyvästä työpaikasta.

S-ryhmässä käynnistettiin toimintavuonna 2000 keskustelu perusarvoista. Kattavan arvokeskustelun tavoitteena on saada S-ryhmän yhteisistä arvoista ja niiden pohjalta laadituista konkreettisista sovellutuksista eri organisaatioille kilpailukykyä vahvistavat strategiset tukipilarit. Keskusteluissa täsmennettäviä perusarvoja on tarkoitus hyödyntää laajamittaisesti mm. johtamisprosesseissa ja viestintä- sekä koulutusohjelmissa.

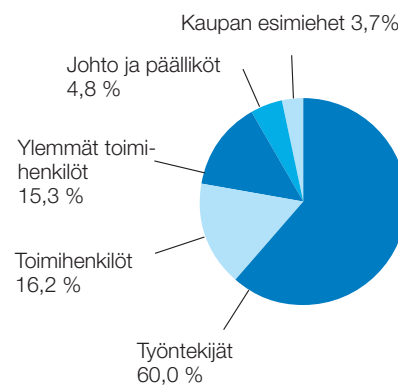
S-Työvire 2000 -ohjelman lisäksi muita painopistealueita SOK-yhtymän sisäisessä valmennuksessa toimintavuonna 2000 olivat hotelli- ja ravintolatoimialan johdon kehittämisohjelma sekä käyttötavarakaupan toimintoprosessi- ja muutostalennus. Autokaupan johdon kehitysohjelmaa jatkettiin ja maatalouskaupassa toteutettiin valmennuksia eri henkilöstöryhmissä. Ammattitutkintoon johtavia valmennuksia järjestettiin tavaratalo-, auto- ja maatalouskaupassa. Vuonna 2000 SOK-yhtymässä kertyi Jollas Instituutin vetämiä koulutettavapäiviä 6500.

Toimintavuonna 2001 tulevat edelleen painottumaan S-ryhmän strategioihin perustuvat valmennukset, johtamisvalmennusten jatkaminen, S-Työvire -prosessin edelleen kehittäminen ja verkko-opiskelumahdollisuuksien laajentaminen.

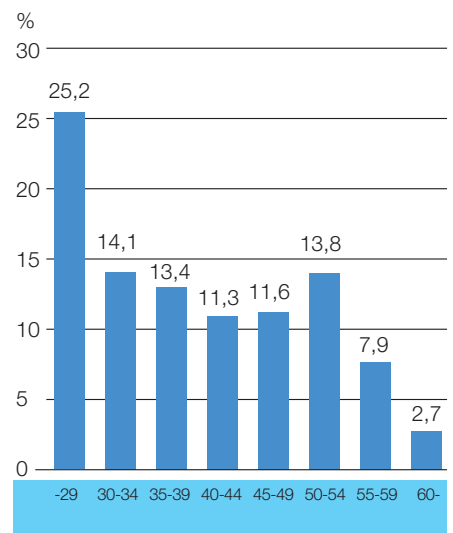
TYÖSUHTEET SOK-YHTYMÄSSÄ
31.12.2000

SOK-YHTYMÄN HENKILÖSTÖ TOIMIRYHMITTÄIN 31.12.2000

SOK-YHTYMÄN IKÄRAKENNE
31.12.2000

Inex-konserni

Inex-konserniin kuuluivat vuonna 2000 SOK:n ja Osuuskunta Tradeka-yhtymän tasaosuuksin omistama emoyhtiö Inex Partners Oy ja sen 100-prosenttisesti omistamat tytäryhtiöt Meira Nova Oy, Meira Oy ja A-Muna Oy. Pakastelogistiikkaa hoidetaan yhdessä osakkuusyhtiö Finnfrost Oy:n kanssa.

Inex-konsernissa on toteutettu viimeisten vuosien aikana voimakas kehittämissuunnitelma, joka on kohdistunut valikoimiin, hankintaan, logistiikkapalveluihin, toimintaprosesseihin, tietojärjestelmiin ja henkilöstöön. Kehittämisen avulla on parannettu toiminnan tehokkuutta ja tuotettu siten asiakaskeu-juille lisäarvoa ja uusia kilpailuetuja.

Asiakaskeu-jujen hyvä menestys markkinoilla, Inexin oman toiminnan tehostuminen ja myönteinen taloudellinen kehitys Suomessa vauhdittivat toiminnan tuloksellisuutta. Inex-konsernin myynti oli 9 063 milj. markkaa, jossa kasvua edellisestä vuoteen oli 5 prosenttia. Toiminnan tulos oli suunnitellulla tasolla ja rahoitusasema suunniteltua parempi.

Konsernin emoyhtiön, päivittäis- ja erikoistavarakaupan valikoima-, hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottavan Inex Partners Oy:n hyvä kehitys jatkui viime vuonna. Yhtiön myynti oli 8 117 milj. markkaa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 6 prosenttia. Erityisesti joulukauppa sujui hyvin. Myynnin lisäys on edelleen päivittäistavarakaupan keskimääräistä kasvua suurempi. Kasvun myötä yhtiön kilpailuedut asiakkaille ja asema markkinoilla vahvistuivat. Inex Partners Oy:n taloudelliset tulokset olivat tavoitteiden mukaiset.

HoReCa-alan valikoima-, hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottavan Meira Nova Oy:n myynti oli 980 milj. markkaa, jossa oli kasvua 4 prosenttia. Tämä johtui pääosin millennium-ilmioon liittyvästä myynnin siirtymästä vuodelle 1999 sekä myynnin ja asiakasrakenteen muutoksista. Meira Novan osuus HoReCa-alan toimitustukkaupasta on noin 30 prosenttia.

Kahvi- ja mausteteollisuutta harjoittavan Meira Oy:n myynti oli 361 milj. markkaa, jossa kasvua oli 3 prosenttia. Tämä johtui pääosin millennium-ilmioon liittyvästä myynnin siirtymästä vuodelle 1999. Meira-kahvien markkinaosuus nousi lähes 27 prosenttiin. Mausteissa Meira säilytti asemansa markkinajohtajana. Sen markkinaosuus oli noin 31 prosenttia.

Pakasteiden hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottavan osakkuusyhtiö Finnfrost Oy:n myynti oli 751 milj. markkaa. Siinä oli kasvua 4 prosenttia.

Inex-konsernin henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 1980 henkilöä.

HOT Kodintekniikka Oy

HOT Kodintekniikka Oy on saksalaisen Ernst Brinkmann KG:n ja SOK:n vuonna 1999 perustama tasaomisteinen yhtiö, jonka toimialana on kodintekniikkakauppa. Yhtiö käynnisti liiketoimintansa avaamalla myymälät Jyväskylässä kesäkuussa, Espoossa syyskuussa ja Vantaalla marraskuussa. Avaukset ovat olleet onnistuneita huolimatta toiminnan ohjausjärjestelmissä ilmenneistä ongelmista. Asiakasomistajien osuus myymälöiden myynnistä on merkittävä.

Yhtiön toiminnan laajentumisesta ja sen rahoittamisesta käytiin omistajien kesken neuvotteluja loppuvuoden aikana. Tammikuussa 2001 ilmeni, että Brinkmann-yhtiöt Saksassa ovat rahoitusvaikeuksissa ja hakeutumassa yrityssaneeraukseen. Tästä johtuen HOT Kodintekniikka Oy:n suunniteltu uusperustanta on pysäytetty ja syntynyttä tilannetta arvioidaan uudelta pohjalta.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2000 oli 57,9 milj. markkaa ja henkilöstön määrä vuoden lopussa yhteensä 106.

S-Kanava Oy

S-Kanava Oy on yhtiö, joka harjoittaa kulutustavaroiden vähittäiskauppaa internetissä sekä kehittää yhteistyössä SOK:n kanssa päivittäistavaroiden verkkokauppaa.

Toimintavuoden aikana yrityksen omistuspohjaa laajennettiin Sonera Plaza Oy:lle suunnatulla osakeannilla, jonka myötä omistus jakaantuu tasan SOK:n ja Sonera Plaza Oy:n kesken. Omistustaustoissa tapahtuneen muutoksen myötä yrityksen liiketoimintaan aiemmin kuuluneet s-kanava.net-portaalin kehittämis- ja ylläpitotyöt siirrettiin SOK:n verkkoliiketoimintayksikölle.

Verkkokauppa avattiin kesän pilottivaiheen jälkeen suppealla valikoimalla syyskuussa nimellä ”S-Kanavan Verkkokauppa” osana s-kanava.net -portaalia. Joulumarkkinoille tarjontakokonaisuuksia laajennettiin uusilla tuoteryhmillä, mutta verkkokaupan varsinaisen lanseeraus uudella nimellä, ilmeellä ja uusilla laajemmilla valikoimilla tapahtuu keväällä 2001.

S-Kanava Oy:n liikevaihto oli 0,6 milj. markkaa ja tulos liiketoiminnan avaamisesta ja kehittämisestä aiheutuneista kustannuksista johtuen tappiollinen. Henkilökunnan määrä oli vuoden päättyessä 13.

S-RYHMÄ

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat tytäryhtiöineen ja SOK-yhtymä. S-ryhmän vähittäismyynti vuonna 2000 oli 36 167 milj. markkaa. Siinä oli lisäystä edelliseen vuoteen 6,5 prosenttia. Kasvuun vaikuttivat erityisesti Prisma-ketjun ja liikennemyymälöiden hyvä myynnin kehitys.

S-ryhmän yhteenlaskettu tulos ennen satunnaiseriä muodostui 1 200 milj. markkaa voitolliseksi. Se on 100 milj. markkaa edellisvuotta parempi ja samalla ryhmän paras tulos kautta aikojen. S-ryhmän bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 1 343 milj. markkaa.

S-ryhmällä oli vuoden lopussa 1 177 toimipaikkaa, jossa oli 32 toimipaikan vähennys. Toimipaikkaverkoston merkittävimmät investoinnit olivat uusien Prismojen valmistuminen Halikkoon, Poriin ja Nummelaan sekä Tallinnaan. Merkittäviä Prismojen laajennuksia tehtiin Kajaanissa, Seinäjoella, Raumalla, Varkaudessa, Imatralla, Pietarsaarella ja Kuopiossa. Uusia isoja S-marketeja avattiin Lempäälässä, Kokkolassa, Kouvolassa, Kristiinankaupungissa ja Helsingin Ruoholahdessa. ABC-liikennemyymälät avattiin Kuortissa ja Keljossa. Turussa avattiin Agrimarket Konekeskus ja Espoosta ostettiin hotelli Rivoli, joka liitettiin Radisson SAS -ketjuun.

S-ryhmän henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 21 879. Siinä oli lisäystä 604 henkilöä.

Osuuskaupat

Osuuskauppojen lukumäärä oli vuoden päättyessä 43. Näistä oli alueosuuskauppoja 23 ja paikallisosuuskauppoja 20. Jälkimmäisten määrä väheni yhdellä Osuuskauppa Koskelon-seudun fuusioituessa Osuuskauppa PeeÄssään.

Osuuskauppojen ja niiden tytäryhtiöiden yhteenlaskettu myynti oli 28 481 milj. markkaa. Siinä oli kasvua 7,1 prosenttia. Alueosuuskauppojen osuus myynnistä oli 97,8 prosenttia.

Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen satunnaiseriä oli 876 milj. markkaa voitollinen. Se oli 70 milj. markkaa edellisvuotta parempi. Kaikkien alueosuuskauppojen tulos oli voitollinen.

Osuuskauppojen investoinnit olivat 1 109 milj. markkaa, joka oli samaa tasoa kuin edellisvuonna. Asiakasomistajien jä-

sensioituksia osuuskauppojen säästökassoissa oli vuoden lopussa 2 229 milj. markkaa. Siinä oli lisäystä 387 milj. markkaa.

Vuoden lopussa alueosuuskauppojen asiakasomistajien määrä oli 837 023, jossa oli lisäystä 90 840. Paikallisosuuskaupat mukaan lukien osuuskaupoilla oli yhteensä 854 043 jäsentä.

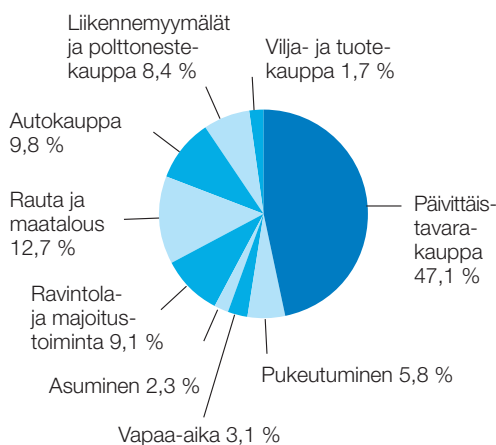
Asiakasomistajien tekemät bonusostot olivat 19,3 mrd. markkaa, jossa oli kasvua 19 prosenttia. Bonusta osuuskaupat ja SOK-yhtymä maksoivat asiakasomistajille 489 milj. markkaa. Siinä oli lisäystä 97 milj. markkaa eli 25 prosenttia.

Henkilöstöä osuuskaupoilla ja niiden tytäryhtiöillä oli vuoden lopussa 16 817, jossa oli lisäystä 589 henkilöä.

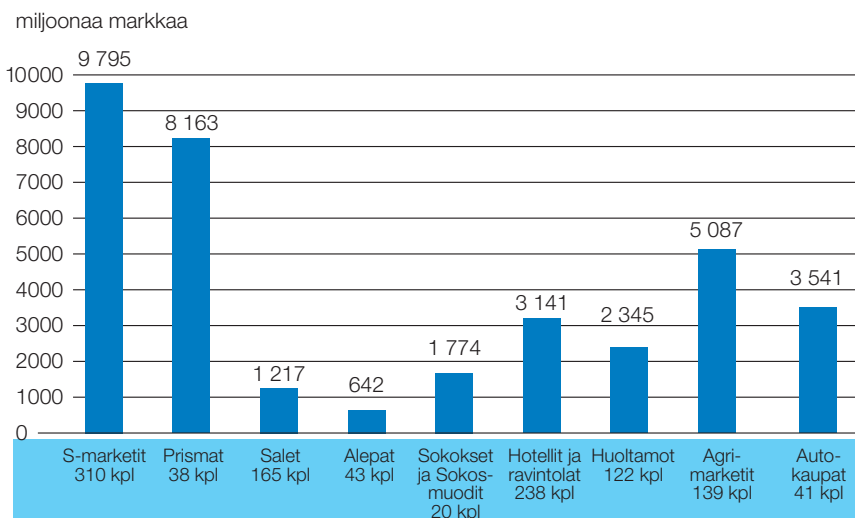
S-ryhmän alueosuuskaupat

Andelslaget Varuboden, Kirkkonummi
 Etelä-Karjalan Osuuskauppa, Lappeenranta
 Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa, Seinäjoki
 Helsingin Osuuskauppa HOK, Helsinki
 Jukolan Osuuskauppa, Nurmes
 Koillismaan Osuuskauppa, Kuusamo
 Osuuskauppa Arina, Oulu
 Osuuskauppa Hämeenmaa, Lahti
 Osuuskauppa Keskimaa, Jyväskylä
 Osuuskauppa Keula, Rauma
 Osuuskauppa KPO, Kokkola
 Osuuskauppa Maakunta, Kajaani
 Osuuskauppa Osla Handelslag, Porvoo
 Osuuskauppa PeeÄssä, Kuopio
 Osuuskauppa Seutu, Lohja
 Osuuskauppa Suur-Savo, Mikkeli
 Osuuskauppa Ympyrä, Hamina
 Osuuskauppa Ympäristö, Kouvola
 Pirkanmaan Osuuskauppa, Tampere
 Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Joensuu
 Salon Seudun Osuuskauppa, Salo
 Satakunnan Osuuskauppa, Pori
 Turun Osuuskauppa, Turku

S-RYHMÄN VÄHITTÄISMYYNTI TOIMIALOITTAIN 2000, yhteensä 36,2 mrd. mk

S-RYHMÄN VÄHITTÄISMYYNTI KETJUITTAIN 2000

Ympäristöjohtaminen

S-ryhmässä ympäristöasioiden hoito ja käytännön toteutus on sekä SOK-yhtymän yksiköiden että osuuskauppojen vastuulla. SOK:n tehtävänä on koordinoita ja tarjota asiantuntijapalveluita ympäristöasioissa kaikille s-ryhmäläisille. SOK:n yritys suunnitteluyksikössä ympäristöalan asiantuntijoina toimivat ympäristöpäällikkö ja ympäristösuunnittelija. Heidän ohella jokaiseen SOK-yhtymän liiketoimintayksikköön on nimetty ympäristöasioiden vastuuhenkilö. Joissakin yksiköissä on lisäksi erillinen ympäristötyöryhmä tai ympäristöasiat käsitellään johtoryhmässä. Ympäristöasioiden kehittämisessä keskeinen rooli on ympäristökoordinointityöryhmällä, johon kuuluvat yksiköiden vastuuhenkilöt sekä ympäristöasiantuntijat. Vuonna 2000 tämä työryhmä kokoontui yhteensä 6 kertaa.

Ympäristöjohtamisessa keskityttiin vuonna 1999 päivitetyn S-ryhmän ympäristöpolitiikan jalkauttamiseen. Uudistetun ympäristöpolitiikan keskeisiä periaatteita ovat jatkuva parantaminen ja henkilöstön ympäristötiedon ylläpito ja kehittäminen. Selkeänä tavoitteena on kehittää S-ryhmän toimintoja kestävä kehityksen periaatteiden pohjalta.

Järjestelmällinen ympäristötyö perustuu yhdenmukaiseen toimintatapaan. Sitä kautta voidaan luoda yhteinen ymmärrettävä ympäristökieli. SOK-yhtymän eri yksiköiden kanssa käydyissä keskusteluissa määriteltiin linjaukset, joiden mukaan ympäristöasioiden kehittämistyö jatkossa etenee.

Ympäristöpolitiikan pohjalta on johdettu ympäristönäkökohdat, jotka ovat pääpiirteissään samat kaikilla yksiköillä. Ympäristönäkökohtien perusteella jokainen yksikkö on asettanut selkeät päämäärät ja tavoitteet. Ympäristötavoitteissa on kuvattu aikataulut ja vastuuhenkilöt sekä toimenpideohjelma eli ne asiat, jotka on päätetty tehdä ja joiden tekeminen on käytännössä mahdollista olemassa olevien resurssien puitteissa. Edellä kuvattu toimintamalli on mahdollistanut ympäristöasioiden kytkemisen jokapäiväiseen päätöksentekoprosessiin.

Päätöksenteon pohjaksi tarvitaan tunnuslukuja ja vertailutietoa, siksi käytännön ympäristötekojen kuvaamiseen on otettu käyttöön ympäristötunnusluvut. SOK-yhtymätasolla on käynnistetty sähkön, lämmön ja veden kulutukseen sekä jätemääriin liittyvien ympäristötunnuslukujen tuottaminen. SOK Kiinteistötoiminnot on osallistunut RAKLin eli Suomen toimitali- ja rakennuttajaliiton koordinoimaan ja TEKESin tukemaan kiinteistö- ja rakennusalan ympäristöohjelma ProGressiin, jossa määriteltiin kiinteistö- ja rakennusalan toimialakohtaiset sekä yritysakohtaiset ympäristötunnusluvut. Tämä mahdollistaa ympäristöasioiden integroimisen osaksi yrityksen johtamis- ja laskentajärjestelmää.

Edellä kuvatun kehittämistyön tuloksena ympäristötunnuslukujen kautta ollaan siirtymässä kohti ympäristölaskentaa, joka on ympäristöinformaation tuottamisjärjestelmä yrityksen ympäristövaikutusten mittaamiseen. Siinä toiminnan suorituskykyä arvioidaan perinteisestä laskentatoimesta poiketen pidemmällä aikavälillä, ja tavoitteena on osoittaa, mikä vaikutus tietyllä ympäristöteolla tai toiminnolla on yrityksen tulokseen sekä selvittää voivatko sekä yritys että ympäristö hyötyä samanaikaisesti.

SOK Kiinteistötoimintojen ympäristöohjelma ja siihen pohjautuneet useat ympäristöprojektit ovat luoneet vankan pe-

rustan järjestelmälliselle ympäristöasioiden hoidolle rakentamisen ja kiinteistönpidon kannalta. Hyvä pohjatyö mahdollistaa ISO14001 -standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän rakentamisen.

Vaikka järjestelmällisessä ympäristöasioiden hoidossa noudatetaan ISO 14001 -ympäristöstandardia, ei pääasiallisena tarkoituksena ole sertifioida ympäristöjärjestelmää. Sertifiointi on perusteltua, mikäli se tuottaa selkeää lisäarvoa toiminnalle. Hankkija-Maatalous Oy:llä on S-ryhmän ainoat sertifioidut järjestelmät. Siemen- ja viljakauppa sai vuonna 1999 ISO 9002 -standardiin perustuvan laatu- ja ympäristösertifikaatin ja siementuotanto vastaavasti vuonna 2000 laatu- ja ympäristöjärjestelmäsertifikaatin.

Henkilöstön ympäristöosaaminen

Henkilökunnan ympäristötiedon lisääminen ja ylläpito ovat olleet voimakkaasti mukana vuoden 2000 toiminnassa. Tietoa on välitetty koulutuksen, seminaarien, viestinnän, raportoinnin, pilotointien ja viranomaisyhteistyön avulla. Ympäristöalan koulutusta on toteutettu yhteistyössä Jollas Instituutin, Hyvinkään-Riihimäen Aikuiskoulutuskeskuksen sekä S-ryhmän yksiköiden kanssa. Jollaksessa ympäristöasiat ovat olleet mukana mm. avausvalmennuksissa, hallinnon koulutuspäivillä, kaupallisessa kenttäkoulutuksessa ja johtoryhmäseminareissa.

Muu koulutus on liittynyt osuuskaupoille suunnattuun ympäristökoulutukseen sekä ympäristövastaavakoulutukseen Oy Sokos Ab:ssa ja Sokos Hotels -ketjussa. Lisäksi yksiköillä on ollut omaa sisäistä koulutusta mm. yhteistyössä tavarantoihintajien ja muiden sidosryhmien kanssa. S-ryhmän toimipaikkoja osallistui vuoden 2000 luomukauppa-kilpailuun, jossa hypermarket-sarjan voittaja oli Mikkelin Prisma.

Henkilöstön ympäristöosaamista on kehitetty mm. sähkö- ja elektroniikkaromun keräyspilotoinnin yhteydessä. Ympäristöasioita on markkinoitu henkilökunnalle Ässä-lehden, nettisivujen ja SOK-yhtymän ensimmäisen ympäristöraportin välityksellä. Myös erilaiset ammattilehdet, oppaat, esitteet, konseptit ja messut ovat olleet tärkeitä tiedonlähteitä.

Kiinteistöt

Ympäristöasioiden huomioon ottaminen on ollut voimakkaasti esillä S-ryhmän kiinteistöjen rakennuttamisessa, käytössä ja ylläpidossa. SOK:n ja Turun Osuuskaupan yhteisessä Kauppakeskus Mylly -hankkeessa ovat ympäristöasiat olleet mukana ensimmäistä kertaa jo suunnitteluvaiheessa. Hyvällä suunnittelulla voidaan varmistaa kiinteistön joustava käyttö ja sekä talouden että ympäristön kannalta tarkoituksenmukainen hoito pitkällä aikajänteellä. Talotekniikka edustaa uusinta teknologiaa, mikä mahdollistaa kiinteistön energiatehokkaan ja luonnonvaroja säästävän käytön. Lokakuussa 2001 avattavan Kauppakeskus Myllyn ympäristöasioita on koordinoit erillinen ympäristötyöryhmä, joka kokoontui 8 kertaa vuoden 2000 aikana.

Kiinteistö- ja rakennusalan ympäristöohjelma ProGressissa oli mukana yli 60 yritystä ja S-ryhmän pilottina toimi Kuortin ABC-liikennemyymälä, joka avattiin keväällä 2000. Sen rakennuttajana toimii Osuuskauppa Suur-Savo ja rakennuttamistehtävistä vastasi SOK Kiinteistötoiminnot. ABC Kuortissa

ympäristömyötäisyys näkyy luonnonmukaisena säilytetyssä lähiympäristössä, ekopisteenä, septitankkien tyhjennyspisteenä, tuotteiden pakkauksissa ja luomuleipomona. Tärkeimmät toimenpiteet ovat nykyisiä vaatimuksia korkeatasoisemmat tekniset ratkaisut polttoainejakelun ympäristörisien hallinnassa sekä kahvila-ravintolan ja myymälöiden energiataloudellisuus.

Myös korjausrakentamisessa voidaan ympäristöasioiden huomioon ottamisella vähentää käyttö- ja ylläpitokustannuksia sekä ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi Jollas Instituutin peruskorjaushankkeessa suunnittelua voidaan ohjata asetettujen ympäristötavoitteiden pohjalta.

SOK Kiinteistötoiminnot on mukana MOTIVAn koordinoimassa rakennusten ympäristöluokitushankkeessa, jossa on tarkoitettu tuottaa eri tyyppisille kiinteistöille selkeät numeeriset mittarit luokittelun perustaksi. Hanke käynnistyi vuonna 2000.

Kiinteistöjen jokapäiväiseen ylläpitoon ja hoitoon liittyvä oleellisesti käytettävät kalusteet ja tarvikkeet. Intrade Partners Oy:n Myymäläpalvelu teki alustavan kartoituksen PVC:n käytöstä tavoitteena vähentää haitallisten aineiden käyttöä myymälävarusteissa. Oy Sokos Ab on valinnut valaisimien lamppuiksi energiansäästölamput ja kaikkiin saniteettitiloihin ympäristömerkityn käsipyyhejärjestelmän.

Energian ja veden käyttö

Vuosien 1995-2000 energiakatselmustietoihin perustuvan MOTIVAn laatiman yhteenvedon mukaan myymälä rakennusten energiansäästöpotentiaali on keskimäärin 9 prosenttia ja investointien takaisinmaksuaika on 2,2 vuotta. Taloudellimmat toimenpide-ehdotukset olivat seuraavat:

1. käyttöveden lämpötilan alentaminen
2. ilmanvaihdon käyntiajat
3. kaukolämmön sopimusteho
4. kuormitushuippujen tasaus ja kulutuksen ajoitus
5. LVI-laitteet
6. vesikalusteiden virtaaman rajoitus

SOK Kiinteistötoiminnot on liittynyt vapaaehtoiseen kiinteistö- ja rakennusalan energiansäästösopimukseen (KRESS). Sopimukseen liittyminen edellyttää yritykseltä energiankäytön tilanneselvitystä, energiankäytön tehostamissuunnitelman laatimista, suunnitelman mukaisia tehostamistoimenpiteitä ja vuosittaista raportointia RAKLI:lle. Kaupan alaa koskevat energiatieteiset suunnitteluratkaisut liittyvät ilmanvaihtoon, valaistukseen ja kylmäsäilytykseen. Energiankäyttöä tehostamalla on voitu vähentää merkittävästi energiakustannuksia ja samalla ympäristön kuormitusta.

Hankinta ja logistiikka

Hankintaan ja logistiikkaan liittyvien toimintojen kehitys on nähtävä myös käytännön ympäristötekona. Koska Suomi on harvaanasuttu ja suurten välimatkojen maa, on sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta järkevää toimittaa tuotteet käyttäjilleen mahdollisimman rationaalisesti turhaa kuljettamista, pakkaamista ja purkamista välttäen. Kaupan ja teollisuuden välinen ECR (Efficient Consumer Response) -yhteistyö tehostaa tiedon hallintaa ja antaa entistä paremmat mahdollisuudet suunnitella logistisia toimintoja. Myös sähköisen kaupan laajentuminen voidaan nähdä käytännön ympäristötekona, jossa asiakkaille voidaan keskitetysti toimittaa Internetin kautta tilatut tuotteet.

Yli puolet S-ryhmän ketjujen myymästä päivittäistavarasta kulkee myymälöihin Inex Partners Oy:n hankinnan, varastoinnin ja jakelun kautta. S-ryhmän ja Inexin yhteistyö ympäristöasioissa on tärkeä osa koko logistiikkaketjua. Hyvä esimerkki toimivasta yhteistyöstä on tuoretuotteiden muovinen kierrätyslaatikko Transbox. Tavara kulkee laatikossa tavarantoimittajalta kuljetusketjun kautta myymälään, jossa tavara voidaan suoraan ilman tarpeettomia välikäsitteilyjä viedä myyntiin. Transboxin ansiosta on voitu vähentää pakkausjätteiden määrää, helpotettu käsittelytyötä, säästetty aikaa ja vältetty tuoretavaran laadun heikkeneminen.

Intrade Partners Oy toimii S-ryhmän ketjujen käyttötavaroitten hankinta- ja logistiikkayhtiönä. Yhtiön päätehtävänä on tarjota asiakasketjuilleen hinta-laatusuhteiltaan kilpailuky-

Näin ympäristöjärjestelmä vaikuttaa appelsiinilavaan

kyisiä tuotteita sekä laadukasta toiminnallista palvelua. Käytännössä ympäristöasioiden seuranta ja ohjeistaminen kuuluvat laadunohjauksen alueeseen. Pakkausvaatimuksissa korostetaan liiallisen pakkaamisen välttämistä, kierrätettävien tai muuten hyödynnettävien pakkausmateriaalien käyttämistä sekä kielletään (mahdollisuuksien mukaan) PVC:n käyttö pakkausmateriaalina. Pakkausmateriaali ja sen kierrätettävyys on merkittävä EU-käytännön mukaisesti. Ympäristöä vähemmän kuormittavilla tuotteilla on oltava kansallisesti tai kansainvälisesti hyväksytty ympäristömerkintä. Tavarantoimittajille on ohjeissa kohdistettu ympäristö- ja eettiset vaatimukset (mm. lapsityövoiman käyttökielto), jotka on otettava huomioon uuden toimittajan arvioinnissa. Intrade Partners Oy vastaa siitä, että hankitut tuotteet ja niistä annetut informaatiot ovat ympäristölainsäädännön ja -vaatimusten mukaisia.

Valikoimat

Valikoimissa ympäristömerkittyjen tuotteiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Elintarvikesektorilla luomutuotteet ovat vakiinnuttaneet asemansa. S-ryhmä oli vahvasti esillä kun vuoden luomukauppaa valittiin ensi kertaa vuonna 1998, silloin valinta kohdistui Helsingin Osuuskauppa HOK:n S-market Helsinkiin. Seuraavan vuonna HOK sai ProAnimalia palkinnon. Palkitsijoiden mukaan HOK:n S-Market-ketjua voidaan pitää edelläkävijänä luomutuotteiden myynnissä. Tuotevalikoima on monipuolinen ja myymäläverkosto on tiheä, joten luomutuotteet - myös liha - ovat helposti asiakkaiden saatavilla. Vuonna 2000 Osuuskauppa Suur-Savon Mikkelin Prisma valittiin vuoden luomukaupaksi hypermarket-sarjassa. Kaikki nämä tunnustukset osoittavat, että S-ryhmä on ollut ennakkoluuloton edelläkävijä luomutuoterintamalla.

Käyttötavarapuolen ympäristömerkityt tuotteet koostuvat Pohjoismaisella joutsenmerkillä ja EU:n kukalla merkityistä tuotteista. Rakennustarvikkeissa ovat yleistyneet tuotteiden ympäristöselosteet.

Syksystä 1999 lähtien on markkinoilla ollut reilun kaupan tuotteita, joiden kriteereistä tunnetuin on lapsityövoiman kieltö. Norsumerkillä merkityillä tuotteilla on myös tiukat ympäristökriteerit; torjunta-aineita käytetään mahdollisimman vähän ja vesistöjä ja maaperää suojellaan tarkkojen määräysten mukaan. Osa Reilun kaupan tuotteista täyttää myös luomutuotteille asetetut vaatimukset, mistä maksetaan viljelijöille lisähintaa. Vuonna 2000 marketkaupan valikoimista löytyi norsumerkittyä kahvia, teetä, hunajaa ja suklaata.

Intrade Partners Oy ja Rainex Yrityspalvelu Oy:n Premium Trading -yksikkö ovat osallistuneet tekstiilien ja vaatteiden ympäristökilpailukyvyn kehittämisprojektiin, jonka tavoitteena on määrittää valituille tekstiilituotteille ympäristöindeksit elinkaariajattelun pohjalta. Premium Trading on ollut mukana laitoslakanoita ja -froteita koskevissa työryhmissä.

Perinteisten muovi- ja paperikassien ja -pussien rinnalle on valikoimiin otettu koekäyttöön asiakkaille myytävät maissitärkkelyksestä valmistetut biohajoavat kauppakassit ja hedelmä- ja vihannespusseja.

Kodintekniikkatuotteissa on energiamerkintä tullut pakolliseksi kylmälaiteiden ja pesukoneiden ohella myös lampuihin.

Pakkaukset ja jätehuolto

Valtioneuvoston päätös pakkauksista ja pakkausjätteistä tuli voimaan 1.12.1997. Se velvoittaa tilastoimaan ja hyödyntämään maahantuotujen ja kaupan itsensä pakkaamien tuotteiden pakkaukset. Tilastoinnin tarkoitus on tuottaa tietoa pakkausmateriaaleista ja pakkausjätteen määrästä. Tilastoja voidaan hyödyntää myös pakkausjätteen synnyn ehkäisyssä, kertakäyttöisten pakkausten vähentämisessä ja kierrätettävien pakkausten lisäämisessä.

Kaupan toiminnassa syntyvät jätteet ovat pääsääntöisesti pakkausjätteitä. Pakkausjätteiden määrää on voitu vähentää mm. kierrätettävien kuljetusapuvälineiden kehittämisellä ja käyttöönnotolla. Syntyvät pakkausjätteet ohjataan mahdollisuuksien mukaan kierrätykseen tai muuhun hyötykäyttöön. Hyvin toimiva jätehuolto merkitsee kaatopaikalle menevän jätteen määrän vähentämistä alle 10 prosenttiin koko jättemäärästä. Parhaimmillaan kaatopaikkajätteen määrä on onnistuttu pudottamaan 5 prosenttiin, mikä edellyttää motivoitunutta henkilökuntaa, hyvää ohjeistusta, tehokasta yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa sekä potentiaalisia kierrätys- ja hyötykäyttökohteita syntyville materiaaleille.

Eräs syy hyötykäyttöasteen nousuun on muovi- ja puupakkausten lajittelu energijakeeseen, josta valmistetaan kierrätyspolttoainetta energiantuotantoon. Kaupan toiminnoissa syntyvien jätteiden lajittelussa keskitytään neljään pääjakeeseen: biojäte, pahvi, energijae ja kaatopaikkajäte. Tämä mahdollistaa hyötykäyttöasteen kohottamisen jopa yli 90 prosenttiin.

SOK osallistuu VTT Energian tekemään tutkimukseen, jossa selvitetään syntypistelajittelujärjestelmän vaikutus kierrätyspolttoaineen laatuun. Pilottina on Osuuskauppa Keskimaan Seppälän Prisma Jyväskylästä.

S-ryhmän omassa toiminnassa syntyvien jätteiden lajittelua on kehitetty kuntakohtaisia jätehuoltomääräyksiä noudattaen. Parhaiten on hyödynnetty aaltopahvi, jonka osuus esimerkiksi Prismojen ja S-marketien koko jättemäärästä on noin 50 prosenttia. Muista jättejakeista vuoden 2000 aikana on eniten kasvanut biojätteiden talteenotto.

Ympäristölainsäädännössä tapahtuvat muutokset merkitsevät tiukennuksia paikallisiin viranomaismääräyksiin ja sitä kautta uutta haastetta myös S-ryhmälle. Siksi on ollut tärkeää käynnistää vuoropuhelu kaupan ja kuntien viranomaisten kesken. Aktiivinen yhteistyö ympäristöasioiden järjestyksessä ja taloudellisessa hoidossa on otettu myönteisesti vastaan sekä S-ryhmässä että kunnissa.

Asiakkaille tarjottavat kierrätyspalvelut

Pullon- ja tölkinpalautusjärjestelmä on tunnetuin asiakkaille tarjottavista kierrätyspalveluista. Muut kierrätyspalvelut liittyvät ekopisteisiin ja rengaskierrätykseen. Uusin palvelumuoto on sähkö- ja elektroniikkaromun talteenottokokeilu.

Juomapakkausten vastaanotto on yksi peruspalveluista marketkaupassa. Vastaanotto hoidetaan pääasiassa pullon- ja tölkinpalautusautomaateilla. Pantillisten lasi- ja muovipullojen palautusaste on yli 95 prosenttia ja alumiinitölkkien vastaavasti yli 90 prosenttia.

Vuonna 1995 sovellettiin Suomessa ensimmäisen kerran tuottajavastuuta renkaisiin. Valtioneuvoston asettama 90 prosentin kierrätysvelvoite saatiin täytettyä etuajassa 1,5 vuodessa. Merkittävin syy hyvään tulokseen on se, että koko ala lähti mukaan heti alkumetreillä. SOK-yhtymästä Hankkija-Maatalous Oy ja Maan Auto Oy ovat tehneet sopimuksen Suomen Rengaskierrätys Oy:n kanssa. Käytettyjen renkaiden kierrätystoiminta rahoitetaan uusien renkaiden oston yhteydessä perittävällä kierrätysmaksulla.

Helsingin Osuuskauppa HOK, Osuuskauppa Suur-Savo, Pirkanmaan Osuuskauppa ja Osuuskauppa Keskimaa ovat olleet mukana Suomen Ympäristökeskuksen koordinoimassa sähkö- ja elektroniikkaromun talteenottokokeilussa. Pilotti-kohteina ovat olleet Prisma-ketjun toimipaikat.

Viestintä

Sidosryhmille suunnattua ympäristöviestintää on toteutettu SOK-yhtymän ympäristöraportin, vuosikertomuksen ympäristösivujen ja S-ryhmän nettisivujen välityksellä.

Ympäristöviestiä on viety kotitalouksiin Yhteishyvän kautta. Alueosuuskaupat ovat välittäneet ympäristötietoa esitteiden, ekoasiantuntijoiden, infotaulujen ja erilaisten tapahtumien välityksellä.

S-ryhmän sisäisen viestinnän työkaluina ovat olleet Ässä-lehti ja S-Intranet.

Sidosryhmät

SOK on jatkanut aktiivista vuoropuhelua kansainvälisessä ympäristöyhteistyössä sekä EuroCoop:in ympäristötyöryhmässä että EuroCommerce:n ympäristökomiteassa. Keskeisiä teemoja ovat olleet sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätystä, pakkausten hyödyntämistä ja ympäristömerkintää koskevat asiat.

SOK on aktiivisesti johtanut Kaupan Keskusliiton ympäristövaliokunnan työtä. KKL:n ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton yhteisessä ympäristötyöryhmässä on keskitytty tuotteen elinkaaren aikaisen ympäristötiedon tuottamiseen. SOK on ollut edustettuna myös seuraavissa työryhmissä: YM:n EMAS2-työryhmä, YM:n jäteasiainneuvottelukunta, YM:n Kestävän kehityksen ohjelma -jaosto, MMM elintarvikkeiden laatustrategia -työryhmän ympäristöjärjestelmätyöryhmä ja TEKESin yhdyskuntien jätevirroista liiketoimintaa -hankkeen johtoryhmä.

Osuuskauppa Seutu on ainoana kaupan alan yrityksenä mukana Lohjan ympäristöklusterihankkeessa, jonka tavoitteena on verkostoyhteistyön laajentaminen, syventäminen ja vakiinnuttaminen sekä yritys- että aluetasolla. Verkostoyhteistyö parantaa alueen toimijoiden ympäristöasioiden hoitoa, mikä taas lisää yritysten ja alueen kilpailukykyä, työllisyyttä ja vähentää ympäristökuormaa. Hanketta koordinoi Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskus ja Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitos.

Laatikoiden päällä ei ole verkkoja

AP-kulmatuki

Vanteet korvaavat muoviverkon ja kutistekalvon

Kierrätettävä lava

Ympäristöjärjestelmä edesauttaa pakkausten kehittämistä

SOK:N HALLINTONEUVOSTO 2000

Osuuskunnissa hallintoneuvostolle voidaan antaa laajemmat tehtävät kuin osakeyhtiöissä. Hallintoneuvoston tehtävät on määritelty SOK:n säännöissä.

Hallintoneuvoston pätehtävänä on valvoa, että osuuskunnan ja SOK-yhtymän hallintoa hoidetaan lain, SOK:n sääntöjen, osuuskunnan kokouksen ja hallintoneuvoston päätösten sekä osuuskunnan edun mukaisesti. Lisäksi hallintoneuvosto päättää S-ryhmän toimintaa koskevista yhteistoimintaperiaatteista ja pitkän tähtäyksen suunnitelmista. Nämä hallintoneuvoston ratkaisut muodostavat perustan S-ryhmän toiminnalle. Hallituksen tulee antaa hallintoneuvostolle kaikki ne tiedot, joita tämä pitää tarpeellisenä tehtäviensä hoitamiseksi.

Kari Neilimo (s. 1944)

Kangasala
puheenjohtaja
taloustieteiden tohtori
Tampereen yliopiston liike-
taloustieteen professori
Pirkanmaan Osuuskaupan hal-
lintoneuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Eino Tenhunen (s. 1941)

Pyhäselkä
ensimmäinen varapuheenjohtaja
kauppaneuvos
Pohjois-Karjalan Osuuskaupan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Eino Laaksonen (s. 1936)

Oulu
toinen varapuheenjohtaja
opetusneuvos
Pohjankartanon yläasteen
rehtori
Osuuskauppa Arinan hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Arto Arvonen (s. 1944)

Salo
kauppaneuvos
Salon Seudun Osuuskaupan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2002

Tuula Entelä (s. 1955)

Espoo
OTK, ekonomi
Sato-yhtymän sijoitusjohtaja
26.4.2000 alkaen
erovuorossa 2002

Esko Hakala (s. 1952)

Kajaani
Osuuskauppa Maakunnan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2003

Tuomo Herrala (s. 1941)

Lappeenranta
kauppaneuvos
Etelä-Karjalan Osuuskaupan
toimitusjohtaja 31.7.2000 saakka
26.4.2000 saakka

Arto Hiltunen (s. 1958)

Porvoo
ekonomi
Helsingin Osuuskauppa
HOK:n toimitusjohtaja
26.4.2000 saakka

Jukka Huiskonen (s. 1945)

Mikkeli
varatuomari
asianajaja, As.tsto J.Huiskonen
Osuuskauppa Suur-Savon
hallintoneuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2003

Heikki Ikonen (s. 1943)

Nurmes
kunnallisneuvos
maanviljelijä
Jukolan Osuuskaupan hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Pekka Kangasmäki (s. 1945)

Porvoo
ekonomi
Osuuskauppa OSLA Handels-
lagin toimitusjohtaja
erovuorossa 2003

Simo Kutinlahti (s. 1957)

Keuruu
maanviljelijä
Osuuskauppa Keskimään
hallintoneuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Maija-Liisa Lindqvist (s. 1951)

Lahti
koulutussuunnittelija
Osuuskauppa Hämeenmaan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Kalle Lähdesmäki (s. 1952)

Seinäjoki
kauppatiet. maisteri
Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001⁹

Sääntöjen mukaan hallintoneuvostoon kuuluu, siten kuin osuuskunnan kokous päättää, 18-24 jäsentä, joista vuosittain on erovuorossa yksi kolmasosa. Hallintoneuvoston em. jäsenmäärä on 23. Edellisten lisäksi hallintoneuvostoon kuuluu kaksi henkilöstön edustajaa.

SOK:n säännöissä on todettu hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtävät. Hallintoneuvostoa ja puheenjohtajaa avustaa hallintoneuvoston asettamana toimikuntana puheenjohtajisto, johon kuuluvat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

Vuoden 2000 osalta hallintoneuvoston jäsenille maksettujen palkkioiden yhteissumma on ilmoitettu tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 30.

Ahti Manninen (s. 1950)

Lappeenranta
Etelä-Karjalan Osuuskaupan
toimitusjohtaja
26.4.2000 alkaen
erovuorossa 2003

Matti Ojanperä (s. 1941)

Pori
kauppaneuvos
Satakunnan Osuuskaupan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2003

Tauno Riekkö (s. 1941)

Kuusamo
fil.maisteri
Koillismaan Osuuskaupan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2003

Pentti Sevón (s. 1945)

Lohja
Osuuskauppa Seudun
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Jorma Sieviläinen (s. 1954)

Rauma
Osuuskauppa Keulan
toimitusjohtaja
erovuorossa 2002

Håkan Smeds (s. 1948)

Espoo
Andelslaget Varubodenin
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Timo Sonninen (s. 1948)

Iisalmi
metsäkoneurakoitsija
Osuuskauppa PeeÄssän hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Matti Suokas (s. 1946)

Kotka
ekonomi
Sunila Oy:n talousjohtaja
Osuuskauppa Ympyrän hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2003

Antero Taanila (s. 1941)

Kokkola
maakuntaneuvos
Outokumpu Zinc Oy:n
hallintojohtaja
Osuuskauppa KPO:n hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Matti Vanto (s. 1945)

Raisio
varatuomari
Naantalin kaupungin lakimies
Turun Osuuskaupan hallinto-
neuvoston puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Jouko Vehmas (s. 1956)

Kouvola
ekonomi
Osuuskauppa Ympäristön
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001⁹

HENKILÖSTÖN EDUSTAJAT

Kirsi Ervola (s. 1950)

Helsinki
maat.metsät. kand.
S-julkaisujen toimittaja
erovuorossa 2001

Annikki Heikkinen (s. 1942)

Helsinki
kiinteistöhuollon sihteeri
erovuorossa 2001

⁹ SOK:n hallituksen jäsen
1.1.2001 alkaen

SOK:N HALLITUS 2000

Hallitus edustaa osuuskuntaa ja huolehtii sen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä SOK-yhtymän puitteissa lain ja sääntöjen mukaisesti. Hallituksen erityistehtävät on määritelty SOK:n säännöissä, minkä lisäksi hallintoneuvosto on vahvistanut toimielinten työjärjestykset. Yhtymän toiminnan kannalta merkittävät päätökset käsitellään hallituksessa.

Hallituksen jäsenet valitsee hallintoneuvosto. Sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat puheenjohtajana osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja ja vähintään kolme ja enintään kahdeksan hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa muuta jäsentä.

Vuonna 2000 hallituksen jäsenistä ovat osuuskunnan palveluksessa pääjohtaja Jere Lahti, hallintojohtaja Jukka Salminen sekä kenttäröhmän johtaja Reijo Lähteenmäki. Näiden henkilöiden vastuualueet ilmenevät vuosikertomuksessa olevasta toimintakatsauksesta. Vastuualueet vahvistaa hallintoneuvosto. Viisi muuta hallituksen jäsentä toimivat alueosuuskauppojen toimitusjohtajina.

Jere Lahti (s. 1943)
pääjohtaja
vuorineuvos
ekonomi, kauppatiet.
toht. h.c.
SOK:ssa eri tehtävissä
vuodesta 1963. Tarkas-
tussosaston johtaja vuosi-
na 1978-82. Vuosina
1982-85 Turun Osuus-
kaupan toimitusjohtaja ja
hallituksen puheenjohta-
ja. Vuosina 1985-88
SOK:n päivittäis- ja eri-
koistavararyhmän johtaja
ja hallituksen jäsen. Vuo-
desta 1988 SOK:n pää-
johtaja ja hallituksen
puheenjohtaja.

Jukka Salminen
(s. 1947)
pääjohtajan varamies
kauppaneuvos
taloustiet. maisteri
SOK:ssa eri tehtävissä
vuodesta 1974. SOK:n
hallintoryhmän johtaja ja
hallituksen jäsen
vuodesta 1988.

Veikko Autio (s. 1945)
kauppaneuvos
ekonomi
Turun Osuuskaupan
toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen
vuodesta 1998

Martti Eurola (s. 1945)
kauppaneuvos
kauppatiet. maisteri
Osuuskauppa KPO:n
toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen
vuodesta 1998

Arto Hiltunen (s. 1958)
ekonomi
Helsingin Osuuskauppa
HOK:n toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen
vuodesta 2000

Leo Laukkanen
(s. 1947)
kauppaneuvos
Osuuskauppa Suur-
Savon
toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen
vuodesta 1998

Reijo Lähteenmäki
(s. 1941)
yhteiskuntatiet. maisteri
SOK:ssa eri tehtävissä
vuodesta 1985 alkaen
SOK:n kenttäröhmän joh-
taja ja hallituksen jäsen
vuodesta 1999

Jorma Niiniaho
(s. 1945)
kauppatiet. maisteri
Osuuskauppa Ympyrän
toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen
vuodesta 1998

SOK:n hallitus 2000. Edessä vasemmalta Jukka Salminen, Jere Lahti, Reijo Lähteenmäki, takana vasemmalta Veikko Autio, Jorma Niiniaho, Arto Hiltunen, Leo Laukkanen ja Martti Eurola.

VALVONTAJÄRJESTELMÄ

Valvontajärjestelmän tavoitteena on kirjanpidon ja varainhoidon valvonta sekä strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumisen sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistaminen. Ylin valvontavastuu sisäisen tarkkailun järjestämisestä kuuluu SOK:n ja sen tytäryhtiöiden hallituksille. Lakisääteisen tilintarkastuksen päätehtävänä on valvoa, että tilinpäätös ja yhtymän johdon antama informaatio antavat oikeat ja riittävät tiedot konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, ja että seuranta- ja valvontajärjestelmät ovat toimivat. Tilintarkastajat raportoivat säännöllisesti SOK:n hallitukselle hallinnon ja toimintojen valvontatarkastusten havainnoista.

Tilintarkastajien lisäksi SOK:ssa toimii osuuskunnan kokouksen valitsema tilintarkastuskomitea, jolle osuuskunnan kokous on vahvistanut ohjesäännön. Sen tehtävänä on mm. valvoa SOK-yhtymän toimielinten päätösten toteutumista koko S-ryhmässä sekä valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä. Tilintarkastuskomiteaan kuuluu kaksi osuuskunnan kokouksen valitsemaa hallinnon tarkastajaa ja osuuskunnan kokouksen valitsemat SOK:n tilintarkastajat.

SOK-yhtymässä on Controller-toiminnot-yksikkö, joka toimii pääjohtajan alaisuudessa riippumattomana, liiketoimintalähtöisenä ohjaus-, seuranta- ja valvontayksikkönä. Pääpaino on ennalta ehkäisevässä riskien kartoittamisessa tekemällä mm. liiketoiminta-analyyseja sekä antamalla hallitukselle lausuntoja päätösesityksistä, jotka koskevat merkittäviä investointeja tai realisoiteja. Se ohjaa ja valvoo myös sisäisen tarkkailun toteuttamista ja kehittämistä SOK-yhtymässä. Controller-toiminnot osallistuu yhteistyössä alueosuuskauppojen ja niiden tilintarkastusyhteisöiden kanssa alueosuuskauppojen sisäisen tarkkailun toimintamallin kehittämiseen. Lisäksi Controller-toiminnot avustaa sovitun työnjaon mukaisesti SOK:n tilintarkastajia valvonta- ja tilinpäätöstarkastuksissa sekä SOK:n tilintarkastuskomiteaa hallinnon tarkastuksessa.

Lisäksi SOK-yhtymässä on monipuolinen talouden raportointijärjestelmä sekä hallituksen päättämät konserni- ja yrittyskauppapaperiaatteet, jotka määrittävät mm. investointeja ja realisoiteja koskevan päätöksentekojärjestyksen.

SOK:n tilintarkastajat 2000

SOK:ssa on vähintään kaksi ja enintään kolme osuuskunnan kokouksen valitsemaa tilintarkastajaa ja heillä kaksi varamiestä.

VARSINAISET TILINTARKASTAJAT

Jorma Jäske
kauppatiet. maisteri
KHT

Tapani Rotola-Pukkila
taloustiet. maisteri
KHT

Juhani Heiskanen
kauppatiet. tohtori
KHT

VARAMIEHET

Jorma Anttila
kauppatiet. maisteri
KHT

Eero Huusko
kauppatiet. maisteri
KHT

SOK:n tilintarkastuskomitea 2000

HALLINNON TARKASTAJAT

Pekka Ripatti
eversti
Pohjois-Karjalan Osuuskaupan hallintoneuvoston jäsen

Kristina Dufholm
varatuomari
Andelslaget Varubodenin hallintoneuvoston puheenjohtaja

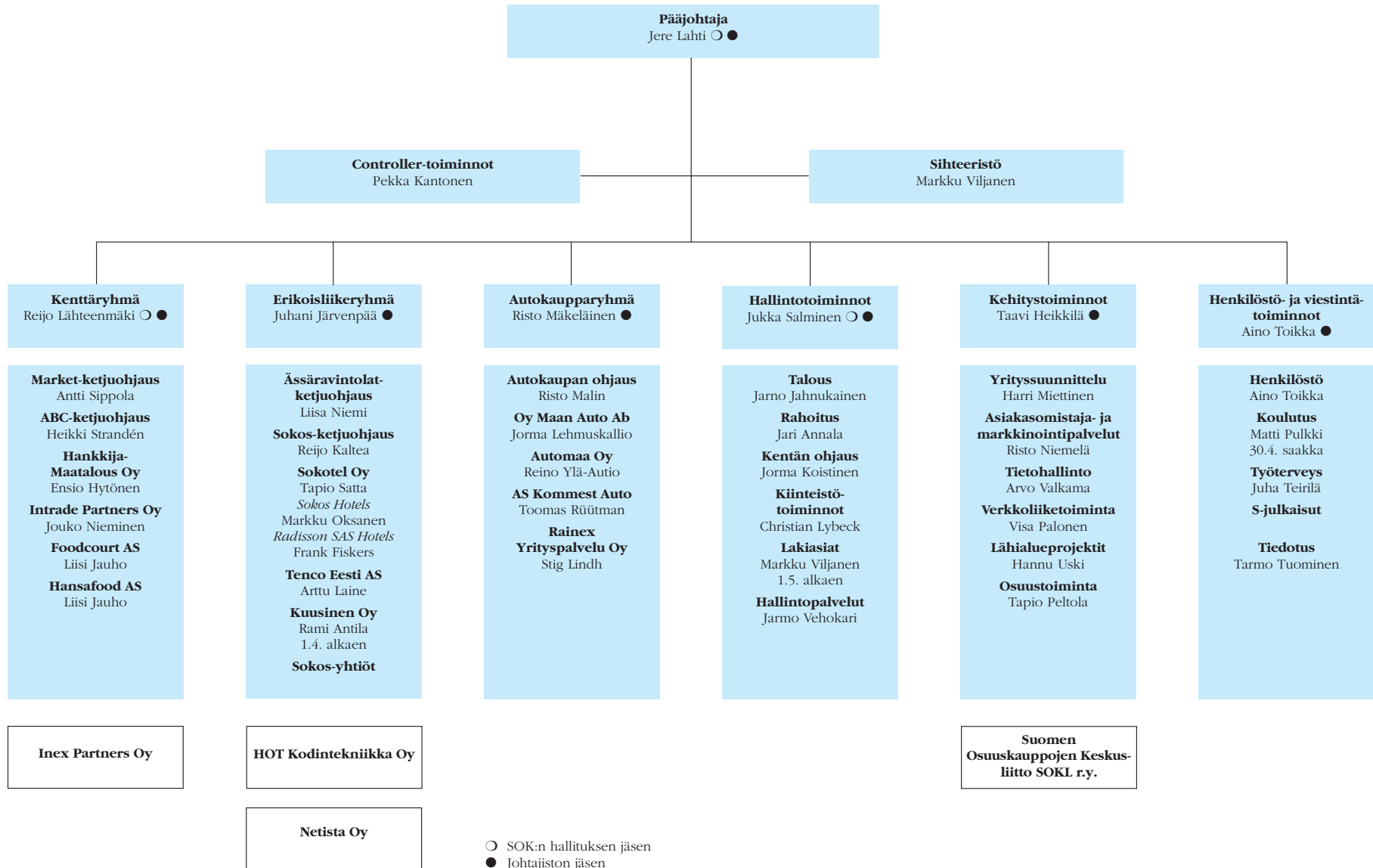
VARAMIEHET

Kalevi Karjalainen
kihlakunnansyyttäjä
Osuuskauppa Suur-Savon hallintoneuvoston jäsen

Tapani Kortejärvi
maanviljelijä, insinööri
Osuuskauppa OSLA Handelslagin hallintoneuvoston puheenjohtaja

Tilintarkastuskomiteaan kuuluvat lisäksi SOK:n tilintarkastajat.

SOK-YHTYMÄN TOIMINTO-ORGANISAATIO 1.1.2001

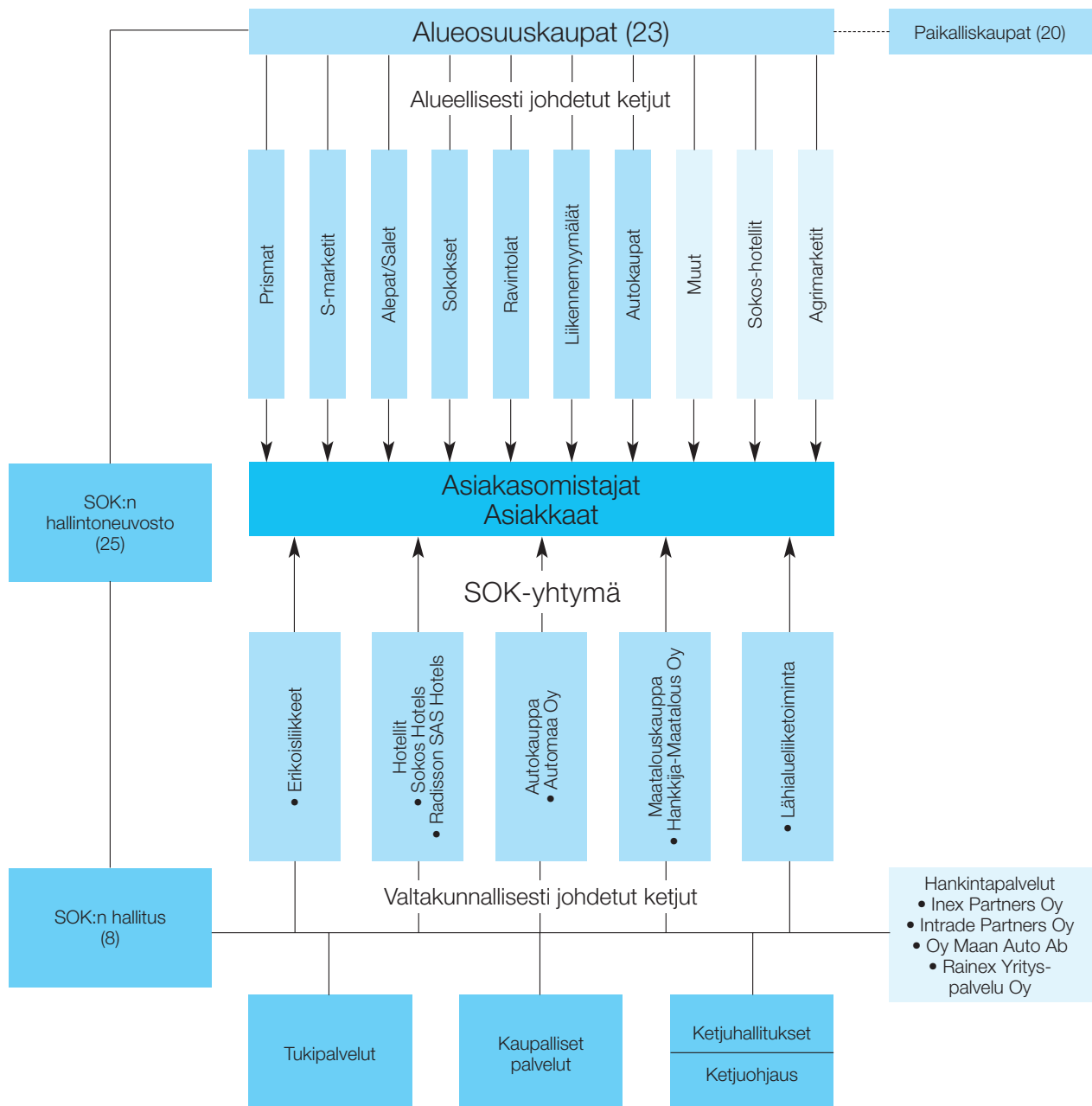

S-RYHMÄN TOIMINTAMALLI

S-ryhmä toimii aluerakenteella, jonka perustoimintayksiköitä ovat alueosuuskaupat ja SOK-yhtymä.

Alueosuuskaupan omistavat sen jäsenet eli asiakasomistajat. Alueosuuskaupan tehtävänä on tuottaa perustarpeita tyydyttäviä palveluja asiakasomistajilleen alueellisesti johdetuissa ketjuyksiköissä omilla toiminta-alueillaan. Tällaisia ketjuyksiköitä ovat erityisesti Prisma, S-marketit, Salet, Alepat, Sokokset, liikennemyymälät ja ravintolat.

SOK-yhtymä koostuu osuuskauppojen omistamasta toisen asteen osuuskunnasta SOK:sta ja sen tytäryhtiöistä. SOK-yhtymän tehtävänä on tuottaa alueosuuskauppojen tarvitsemat tuki- ja palvelutoiminnot. Lisäksi SOK-yhtymä vahvistaa S-ryhmän kilpailukykyä omalla liiketoiminnallaan. Se tuottaa osuuskauppojen asiakasomistajille erityistarpeita tyydyttäviä palveluja valtakunnallisesti johdetuissa ketjuissa. Näitä ovat mm. erikoisliikkeet, Sokos- ja Radisson SAS-hotellit ja Agrimarketit.

S-RYHMÄ NUMEROIN 1996-2000

Mmk	1996	1997	1998	1999	2000	± %
SOK-YHTYMÄ						
Liikevaihto	11 498	12 414	13 953	15 102	16 375	8,4
Poistot	174	187	216	224	189	-15,6
Liiketulos	117	267	351	334	339	1,5
Rahoitustuotot ja -kulut	-76	-136	-112	-38	-31	-18,4
Tulos ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja	42	137	252	292	323	31 Mmk
Tilikauden tulos	28	174	302	236	230	-6 Mmk
Taseen loppusumma	5 931	6 592	6 632	7 414	7 890	6,4
Pysyvät vastaavat	2 968	3 070	2 997	3 118	3 225	3,4
Vaihto-omaisuus	730	822	849	839	830	-1,1
Vaihtuvat vastaavat (ilman vaihto-omaisuutta)	2 233	2 700	2 786	3 456	3 835	11,0
Oma pääoma	1 130	1 434	1 768	2 034	2 277	11,9
Vähemmistöosuus	91	92	90	92	98	6,5
Kertynyt poistoero*	89					
Vapaaehtoiset varaukset*	55					
Pakolliset varaukset	93	108	92	169	121	-28,4
Vieras pääoma	4 473	4 959	4 683	5 119	5 394	5,4
Korolliset velat	2 714	3 005	2 675	2 750	2 868	4,3
Rahoitusvarat	1 183	1 492	1 445	1 710	2 004	17,2
Korolliset nettovelat	1 531	1 513	1 233	1 040	864	-16,9
Henkilökunta 31.12.	4 347	4 504	4 737	5 047	5 062	0,3
* Kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseksi verovelaksi v. 1997-2000						
SOK						
Myynti (alv 0 %)	6 002	5 400	5 742	6 608	7 311	10,6
Myynti osuuskaupoille	4 378	4 800	5 055	5 893	6 646	12,8
Tulos ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja	-112	-62	82	37	59	22 Mmk
Tilikauden tulos	22	172	179	68	92	24 Mmk
Henkilökunta 31.12.	314	335	364	406	401	-1,2
OSUUSKAUPAT TYTÄRYHTIÖINEEN						
Myynti (Mmk)	20 106	22 233	24 007	26 684	28 481	7,1
Osuuskauppojen lukumäärä	44	44	44	44	43	-2,3
Osuuskauppojen jäsenmäärä	543 521	607 008	673 520	763 282	854 043	11,9
Henkilökunta 31.12.	12 918	13 779	14 576	16 228	16 817	3,6
S-RYHMÄ						
Vähittäismyynti (Mmk)	26 372	29 011	31 444	33 946	36 167	6,5
Toimipaikkojen lukumäärä	1 189	1 205	1 203	1 209	1 177	-2,6
Henkilökunta 31.12.	17 265	18 283	19 313	21 275	21 879	2,8

LASKENTAKAAVAT

Rahoitusvarat = rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit

Korolliset nettovelat = korolliset velat - rahoitusvarat

TILASTOJA

S-ryhmän vähittäismyyntitoimipaikat 31.12.2000

	Toimipaikat		Vähittäismyynti, Mmk
	Määrä	Muutos	
Sokokset	9	-	1 485
Sokos-muodit	6	-2	93
Alueosuuskauppojen Sokokset	5	-	196
Yhteensä	20	-2	1 774
Prismat	38	+1	8 163
Tavaratalot	58	-1	9 937
S-marketit	310	+27	9 795
Alepat	43	-2	642
Salet	165	-11	1 217
Muut market-toimipaikat	4	-13	69
Market-toimipaikat	522	+1	11 723
Lähimyymälät	35	-7	121
Erikoismyymälät	17	+2	243
Hotellit	47	-2	1 900
Ravintolat	177	-15	1 193
Kahvilat	14	-	48
Hotelli- ja ravintolatoimipaikat	238	-17	3 141
Agrimarketit ja -myymälät (sis. vilja- ja tuotekaupan)	139	-6	5 087
Autokaupat	41	-4	3 541
Huoltamot	122*	+1	2 345
Muut	5	-1	29
YHTEENSÄ	1 177	-32	36 167

*Lisäksi 108 marketien yhteydessä olevaa automaattiasemaa

Tietoja osuuskaupoista ja S-ryhmästä vuosilta 1930-2000

Vuosi	Osuuskauppoja	Jäsenmäärä	S-ryhmän toimipaikat			Yhteensä
			Myymlöitä	Palvelutoiminta ¹	Tuotantolaitokset	
1930	423	225 367	2 406	79	85	2 570
1940	368	295 224	2 999	186	146	3 331
1950	376	484 011	4 074	273	165	4 512
1960	364	488 268	5 483	355	125	5 963
1970	274	572 610	4 220	557	70	4 847
1975	220	674 701	3 476	644	58	4 178
1980	202	682 651	2 801	504	38	3 343
1981	193	666 957	2 548	464	35	3 047
1982	183	661 295	2 405	436	34	2 875
1983	178	645 564	2 316	422	30	2 768
1984	92	636 354	2 208	325	30	2 563 ²
1985	82	637 248	1 790	277	26	2 093
1986	81	616 262	1 586	274	26	1 886
1987	79	610 638	1 453	273	24	1 750
1988	77	591 345	1 340	276	19	1 635
1989	76	573 642	1 228	288	17	1 533
1990	67	542 455	1 071	302	16	1 389
1991	57	459 247	908	296	15	1 219
1992	47	418 990	838	288	12	1 138
1993	46	403 631	929	286	7	1 222
1994	46	429 325	916	268	6	1 190
1995	44	479 087	922	263	6	1 191
1996	44	543 521	916	267	6	1 189
1997	44	607 008	937	263	5	1 205
1998	44	673 520	947	255	1	1 203
1999	44	763 282	952	255	2	1 209
2000	43	854 043	937	238	2	1 177

¹Vuodesta 1980 vain ravitsemus- ja majoitustoiminta.

²Luokitus muuttui vuonna 1984. Vertailukelpoinen vähennys 136.

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN KESKUSKUNTA (SOK)
Fleminginkatu 34
PL 171, 00511 Helsinki
Puh. (09) 1881, telefax (09) 188 2332
www.s-kanava.net